

EXPERT ELECTORAL

Nr. 4 / 2013

SUMAR

Interviu

Ana Maria PĂTRU, Președintele Autorității Electorale Permanente: Trebuie să informatizăm secțiile de votare

PRESIDENCY OF

Studii, analize și comentarii

- Csaba Tiberiu KOVACS - Political parties and the mass media - New technologies in the electoral process
- Prof. univ. dr. Ioan VIDA – Aventura electorală românească și întoarcerea la sistemele electorale clasice
- Cristian Alexandru LEAHU - Developing electoral integrity action plans
- Andrada Maria ALBESCU - Premise ale scăderii ratei de participare la vot în 28 de state din Europa
- Răzvan CINCĂ - Partidele politice în Uniunea Europeană - nivel de reglementare și formalități de înregistrare
- Bogdan FARTUȘNIC – Agenda electorală a anului 2014

Rapoarte, sinteze și informări

Expert electoral
Revistă de studii, analize și cercetări electorale editată de Autoritatea Electorală
Permanentă
Publicație trimestrială

ISSN 2286-4385

Consiliul științific:

Profesor emerit Rafael López-**Pintor**, Universitatea Autonomă din Madrid
Prof. univ. dr. **Ioan Alexandru** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Prof. univ. dr. **Septimiu Chelcea** – Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea București
Prof. univ. dr. **Ștefan Deaconu** – Facultatea de Drept, Universitatea București
Prof. univ. dr. **Cristian Ionescu** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Prof. univ. dr. **Ioan Vida** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Prof. univ. dr. **Irina Moroianu Zlătescu** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Conf. univ. dr. **Sergiu Mișcoiu** – Facultatea de Studii Europene, Universitatea Babeș-Bolyai
Cercetător științific doctor **Aristide Cioabă** – Academia Română
Cercetător științific doctor **Constantin Nica** – Academia Română
Președinte Autoritatea Electorală Permanentă - **Ana Maria Pătru**
Vicepreședinte Autoritatea Electorală Permanentă – **Marian Muhuleț**
Vicepreședinte Autoritatea Electorală Permanentă – **Dan Vlaicu**
Secretar general Autoritatea Electorală Permanentă - **Kovacs Csaba Tiberiu**

Consiliul editorial:

Cristian Petraru – șeful Departamentului organizarea proceselor electorale
Cristian-Alexandru Leahu – director, Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral
Daniel Duță – director, Direcția Management, monitorizare și logistică electorală
Iulian Ivan – director, Direcția Control electoral, instruire și coordonarea activității în teritoriu
Conf. univ. dr. **Mihai Milca** – consilier, Direcția Management, monitorizare și logistică electorală
Asist. univ. dr. **Alexandra Iancu** – consilier, Direcția Management, monitorizare și logistică electorală
Andrada Albescu – consultant, Direcția Management, monitorizare și logistică electorală
Denisa Marcu – consilier, Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral **Bogdan Fartușnic** - consultant, Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral

DTP: **Georgian Mogoș**, consilier Direcția Informatică
Cosmin Pinte, consilier Direcția Informatică
Angela Filoti, consilier Direcția Informatică

Redactor șef - Florin Ciornei

Autoritatea Electorală Permanentă
Str. Stavropoleos, nr. 6, Sector 3, București
office@roaep.ro
Tel/Fax: (021)310.13.86
www.roaep.ro

Următorul număr al revistei Expert electoral
va apărea în martie 2014.

Opiniile exprimate în această publicație aparțin în exclusivitate autorilor și nu angajează Autoritatea Electorală Permanentă

Tipărit la:
Tipografia Cărților Bisericești
București

REVISTA EXPERT ELECTORAL

Publicație trimestrială de studii, analize și cercetări electorale

ELECTORAL EXPERT REVIEW

Quarterly review of electoral studies, analysis and research

4/2013

Autoritatea Electorală Permanentă

Permanent Electoral Authority

SUMAR

INTERVIU. Ana Maria PĂTRU , Președintele Autorității Electorale Permanente: Trebuie să informatizăm secțiile de votare.....	3
--	---

Studii, analize, comentarii

Csaba Tiberiu KOVACS – Political parties and the mass media – New technologies in the electoral process.....	8
Prof. univ. dr. Ioan VIDA – Aventura electorală românească și întoarcerea la sistemele electorale clasice.....	17
Cristian Alexandru LEAHU – Developing electoral integrity action plans.....	20
Andrada Maria ALBESCU - Premise ale scăderii ratei de participare la vot în 28 de state din Europa.....	24
Răzvan CINCĂ – Partidele politice în Uniunea Europeană – nivel de reglementare și formalități de înregistrare.....	29
Bogdan FARTUȘNIC – Agenda electorală a anului 2014.....	49

Autoritatea Electorală Permanentă. Rapoarte, sinteze și informări

Ana Maria PĂTRU, Președintele Autorității Electorale Permanente, a fost aleasă în conducerea Asociației Mondiale a Organismelor Electorale (A -WEB).....	54
Pregătirea Comitetului Executiv al ACEEEE - 7 martie 2014, Poiana Brașov.....	56
Integritate și profesionalism, criteriile pe baza cărora vor fi avizate persoanele care pot fi desemnate președinți ai birourilor secțiilor de votare.....	58
Primulvot.ro, un proiect dedicat tinerilor alegători.....	60
Marian Muhuleț, Vicepreședinte al Autorității Electorale Permanente: „Fac apel la Comisia de Cod electoral să înceapă dezbaterile pe tema unificării legislației”.....	63
Parteneriat pentru inițierea unor acțiuni de informare a cetățenilor aparținând minorităților naționale cu privire la procesul electoral.....	65
Programul de internship organizat de Autoritatea Electorală Permanentă, o sansă pentru studenții care vor să lucreze în administrația publică.....	66
Votul electronic în Norvegia.....	68
Raport privind activitatea observatorilor Autorității Electorale Permanente la alegerile prezidențiale din Azerbaidjan 9 octombrie 2013.....	70

SUMMARY

INTERVIEW. Ana Maria PĂTRU , President of the Permanent Electoral Authority: We must provide the polling stations with it-systems.....	3
---	---

Studies, analysis, opinions

Csaba Tiberiu KOVACS – Political parties and the mass media – New technologies in the electoral process.....	8
Prof. PhD. Ioan VIDA - The Romanian electoral experience and the return to traditional electoral system.....	17
Cristian Alexandru LEAHU – Developing electoral integrity action plans	20
Andrada Maria ALBESCU - Considerations on the decrease of voter turnout in 28 states from Europe.....	24
Răzvan CINCĂ – Political parties in the European Union – Level of regulation and registration formalities.....	29
Bogdan FARTUȘNIC – 2014 ELECTORAL AGENDA.....	49

Permanent Electoral Authority. Reports, synthesis and briefings

ANA MARIA PĂTRU, PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE: TREBUIE SĂ INFORMATIZĂM SECȚIILE DE VOTARE

**ANA MARIA PĂTRU, PRESIDENT
OF THE PERMANENT ELECTORAL
AUTHORITY: WE MUST PROVIDE
THE POLLING STATIONS WITH
IT-SYSTEMS**

*An interview by Camelia BADEA,
Journalist Ziare.com*

Abstract

Ana Maria Pătru, the President of the Permanent Electoral Authority (PEA) endorses the need for computerized polling stations, requesting the support of policy makers. She emphasizes that election fraud must be prevented, not just observed. In an exclusive interview for Ziare.com, the President of the Permanent Electoral Authority appeals to the Mayor of Bucharest to find the best technical solutions for implementing a pilot project for computerized polling stations, which will be expanded nationwide. Ana Maria Pătru points out that the lack of trust in the fairness of the electoral process is one of the causes of absenteeism.

Keywords: *IT-systems, computerized polling stations, election fraud, pilot project, interview.*

Într-un interviu acordat Ziare.com, președintele Ana Maria Pătru, președintele Autorității Electorale Permanente (AEP) susține necesitatea informatizării secțiilor de votare, solicitând în acest sens sprijinul decidenților politici. Ana Maria Pătru subliniază faptul că fraudarea alegerilor trebuie prevenită, nu constatăată.

Președintele Autorității Electorale Permanente apreciază că lipsa încrederii în corectitudinea procesului electoral este una dintre cauzele absenteismului la vot.

Care sunt principalele probleme pe care Autoritatea Electorală Permanentă le are de rezolvat în acest moment și care ar fi urgențele?

Există în rândul opiniei publice impresia că Autoritatea Electorală Permanentă lucrează doar în anii în care au loc alegeri. Nimic mai fals. În Legea nr. 35/2008 se precizează că Autoritatea

Electorală Permanentă își exercită atribuțiile cele mai importante între două perioade electorale - deci atunci când nu au loc alegeri. De altfel, după cum bine se știe, în timpul alegerilor atribuțiile sunt preluate de Biroul Electoral Central, instituție încheagată ad-hoc în jurul Autorității Electorale Permanente.

Munca noastră în anii în care nu sunt alegeri este importantă pentru că încercăm să integrăm legislativ și administrativ experiența acumulată la fiecare scrutin electoral, dar și să prevenim repetarea anumitor greșeli sau încălcări ale legii.

În acest sens, în ultimii 2-3 ani am încercat să îi convingem pe decidenții politici de necesitatea unui Cod Electoral. Avem în acest moment o legislație mult prea stufoasă în domeniul electoral. Sunt nu mai puțin de cinci legi care reglementează organizarea diverselor tipuri de alegeri. Acestea li se adăugă legi cu incidență asupra domeniului electoral cum ar fi: Legea nr. 14/2003 a partidelor politice, Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și numeroase hotărâri și ordonanțe de urgență ale Guvernului.

Organizarea alegerilor pe același tipar pentru fiecare tip de alegeri sau referendum nu poate fi decât benefică, atât pentru cei care administrează alegerile, cât și pentru partidele politice și alegători. Spre exemplu, este bine pentru toată lumea să avem aceleași secții de votare la fiecare tip de alegeri, or, în acest moment, aproape fiecare lege electorală vine cu reguli diferite pentru organizarea secțiilor de votare.

Anul acesta am reușit să finalizăm din punct de vedere tehnic proiectul Registrului electoral. Alte proiecte inițiate anterior de Autoritatea Electorală Permanentă și care abia anul acesta și-au găsit ecoul necesar în mediul politic sunt cele referitoare la finanțarea partidelor politice (România trebuie să își reformeze parțial legislația în domeniu conform

recomandărilor GRECO - Grupul Statelor împotriva Corupției) și la Registrul partidelor politice (preluarea acestuia de către Autoritatea Electorală Permanentă din sarcina Tribunalului București).

Din punct de vedere financiar, aveți probleme?

Finanțarea proiectelor din domeniul electoral este luată în considerare de politicieni doar în anii electorali, când, de fapt, situația ar trebui să fie tocmai invers, proiectele să fie finanțate în anii fără alegeri, pentru ca ele să fie deja funcționale în anii electorali.

Autoritatea Electorală Permanentă depune eforturi susținute pentru a dezvolta proiecte de modernizare a României în domeniul electoral, astfel încât să crească gradul de transparență și corectitudinea în administrarea alegerilor, dar trebuie avute în vedere și constrângerile de ordin bugetar.

Suntem totuși o instituție mică. Avem în organigramă 250 de posturi, dar suntem nevoiți de peste cinci ani să funcționăm doar cu jumătate din personal. Prezența noastră la nivel național este afectată din cauza faptului că nu putem să ne înființăm birourile județene prin care să sprijinim activitatea de administrare a alegerilor, la nivelul fiecărui județ.

Revin la ideea inițială, este necesară asigurarea din timp a resurselor financiare pentru susținerea efortului de administrare a alegerilor, poate chiar prin legea bugetului de stat pentru anii în care sunt programate alegeri la termen (cum este cazul în 2014) și nu din Fondul de rezervă bugetară (cum se întâmplă istoric din 1990). Asta ar permite instituțiilor implicate să poată derula, de exemplu, proceduri de achiziții publice cu termene mai largi de timp, lipsind astfel instituțiile de presiunea unor termene prea scurte.

Ce soluții propuneți pentru eliminarea votului multiplu și a celorlalte tipuri de fraude electorale?

Aș vrea să precizez că nu există soluții miraculoase pentru eliminarea fraudelor electorale. Ele continuă să existe și în democrații mult mai avansate, diferența fiind bineînțeles legată de magnitudinea și, eventual, de tipul lor.

Informatizarea secțiilor de votare și educarea electoratului prin campanii bine puse la punct ar contribui la diminuarea fenomenului și la reducerea efectelor acestuia, mai mult decât acțiunile de genul verificării listelor electorale utilizate în secțiile de votare.

Spre exemplu, noi am verificat listele electorale utilizate în secțiile de votare la alegerile pentru Parlamentul European din 2009 și referendumul național din 2012. De fiecare dată, Autoritatea Electorală Permanentă a identificat cazuri posibile de vot multiplu fără a ști cu certitudine dacă acestea sunt reale sau nu. Caracterul inutil al acțiunii era dat și de faptul că, la data finalizării verificărilor, alegerile erau de mult încheiate și validate, și, chiar dacă Autoritatea Electorală Permanentă ar fi descoperit o fraudă electorală de proporții, această constatare nu ar fi avut efect asupra valabilității scrutinului.

Ați încercat să schimbați lucrurile?

Autoritatea Electorală Permanentă a derulat în anii 2010 și 2011, pe parcursul unor alegeri parțiale pentru Camera Deputaților, un "Proiect pilot privind informatizarea secțiilor de votare", pentru a semnală tentativele de vot ilegal (vot multiplu, vot în locul altei persoane, vot fără îndeplinirea condițiilor legale). Proiectul pilot s-a bazat pe un sistem informatic care asigura colectarea într-o bază de date centrală a CNP-urilor alegătorilor care și-au exprimat dreptul de vot și verificarea existenței acestora în Registrul electoral corespunzător colegiului respectiv.

Practic, în fiecare secție de votare a existat un calculator conectat la o rețea națională. Acest sistem are avantajul că previne manipularea voturilor în loc să o constate, așa cum se întâmpla în cazul verificării listelor electorale utilizate în alegeri, moment la care fraudele deja au avut loc.

De aceea, eu propun și susțin informatizarea secțiilor de votare prin extinderea la nivel național a acestui proiect.

Având Registrul electoral funcțional, eu consider că am făcut primul pas în această direcție. În același timp putem observa și alte beneficii ale unui astfel de sistem, cum ar fi: creșterea vitezei procesului de votare, monitorizarea prezenței la vot cu maximă acuratețe, monitorizarea momentului de deschidere și închidere a secțiilor de votare sau completarea corectă a proceselor verbale de centralizare a rezultatelor votării.

Cred că este momentul ca toți factorii politici să ia o decizie fermă în acest sens. Autoritatea Electorală Permanentă trebuie să dezvolte acest sistem la nivel național pentru a închide orice discuție pe vot ilegal și pentru a obține toate beneficiile conexe care nu ar face decât să crească transparența și încrederea cetățenilor și actorilor politici în procesul electoral din România.

Propunerea noastră concretă este implementarea etapizată a acestui proiect, începând cu municipiul București pentru care, deși este circumscripția electorală cu cel mai mare număr de alegători, pot fi identificate soluții tehnice variate.

Fac apel pe această cale la domnul primar general Sorin Oprescu, precum și la primarii de sector, să analizeze propunerea noastră și să o susțină.

Ce părere aveți despre introducerea votului electronic sau a votului prin corespondență, astfel încât să poată vota în număr cât mai mare și românii din diaspora?

Nu aş putea să spun dacă vreuna dintre cele două modalităţi de exercitare a votului ar satisface electoratul, pentru că niciuna nu oferă suficiente garanţii asupra respectării secretului votului. Nu este concluzia mea, este concluzia tuturor experţilor din domeniul electoral.

Nu putem fi siguri 100% că votul exprimat astfel este exercitat de către alegătorul respectiv şi dacă acesta este lipsit de orice urmă de influenţă sau presiune. Dar cred că acesta este un subiect asupra căruia decidenţii politici trebuie să reflecteze, să dezbată şi să decidă. Noi, ca şi experţi, nu putem decât să venim şi să le punem la dispoziţie date obiective în privinţa acestui subiect. Decizia le aparţine.

Care sunt cauzele creşterii ratei absenteismului în ultimii ani? Credeţi că votul obligatoriu ar fi o soluţie sau mai degrabă ar trebui sporită încrederea alegătorilor în derularea unui proces electoral corect?

După cum arată de cele mai multe ori sondajele cauza principală a absenteismului este neîncrederea cetăţenilor în clasa politică.

Totodată, nu trebuie să trecem cu vederea faptul că o participare la vot masivă, de peste 80%, nu este o caracteristică a democraţiilor consolidate din ziua de astăzi. În acelaşi timp însă, nici o prezenţă la urne sub 30% nu este firească.

Dar ceea ce ne interesează pe noi, ca autoritate de management electoral, este faptul că lipsa încrederii în corectitudinea procesului electoral apare din ce în ce mai frecvent drept o cauză a absenteismului.

De aceea, recomand factorilor politici de decizie să se aplece asupra proiectului nostru de informatizare a secţiilor de votare, despre care sunt convinsă că va avea printre rezultate şi redobândirea încrederii cetăţenilor atât în clasa politică, cât şi în corectitudinea procesului electoral.

În ceea ce priveşte votul obligatoriu, este o decizie eminentamente politică, care trebuie luată în baza unei analize atente a contextului naţional şi a practicilor europene în materie, ambele nefiind, în opinia mea, de natură a justifica o reglementare în acest sens.

Ce responsabilităţi le revin parlamentarilor pentru pregătirea celor două runde de alegeri care vor avea loc anul viitor? Dar primarilor?

Poate cea mai importantă responsabilitate care revine nu doar parlamentarilor, ci întregului spectru politic şi administrativ, este să cadă de acord asupra faptului că legislaţia electorală nu trebuie modificată în anii în care au loc alegeri. Un al doilea aspect ar fi acela al asigurării din timp a resurselor financiare, umane şi logistice pentru o bună administrare a procesului electoral.

Primarii sunt cei implicaţi în derularea tehnică a operaţiunilor electorale având responsabilităţi variate, cum ar fi întocmirea evidenţelor electorale (înregistrarea alegătorilor), stabilirea secţiilor de votare, dotarea logistică a acestora cu cabine şi urne etc.

Primele sunt alegerile pentru Parlamentul European. Când ar trebui să înceapă pregătirile?

Alegerile europarlamentare vor avea loc pe 25 mai 2014 şi ar fi bine ca toată lumea să conştientizeze că miza nu este una naţională în mod direct, ci una de reprezentare a României în Parlamentul European, de imagine a României în Europa. De aceea, atât organizarea cât şi desfăşurarea acestor alegeri trebuie să fie impecabile.

Prin urmare, este nevoie de un efort colectiv al tuturor actorilor implicaţi în alegeri, politici şi administrativi, mai ales că perioada electorală pentru alegerile europarlamentare va începe încă din 24 februarie 2014.

Principalele etape sunt întocmirea listelor electorale permanente, stabilirea secțiilor de votare, înregistrarea candidaturilor, campania electorală și votarea propriu-zisă din data de 25 mai 2014.

Ați fost aleasă recent președinte al Asociației Oficialilor Electorali Europeni precum și membru al Comitetului Executiv al A-WEB. De asemenea, s-a propus ca următoarea conferință GEO să aibă loc la București în 2015. Ar fi un eveniment extrem de important pentru România. Cum ați reușit să înregistrați aceste succese pe plan internațional, mai ales că a fost o competiție strânsă?

Într-adevăr, am preluat în luna septembrie a acestui an președinția Asociației Oficialilor Electorali Europeni (ACEEEO), câștigată ca urmare a votului membrilor asociației.

Președinția acestui organism nu este doar un titlu de decor, dacă pot spune așa, ea presupune o amplă și activă implicare atât a mea, cât și a Autorității Electorale Permanente la nivel regional și internațional, și nu în ultimul rând organizarea în România în 2014 a două evenimente, și mă refer aici la reuniunea Comitetului Executiv și Conferința Anuală a ACEEEO.

Organizarea acestor două evenimente internaționale în România este o formă certă de recunoaștere a valorii instituțiilor țării noastre pe plan extern, succesul organizării acestora în bune condiții depinzând, în mare măsură, și de sprijinul pe care contăm și suntem convinși că îl vom primi din partea instituțiilor statului.

Prezența în România a celor mai importanți experți din domeniul electoral, a reprezentanților celor mai prestigioase instituții de profil, precum și a companiilor cu preocupări în domeniu, nu va face decât

să aducă importante câștiguri țării noastre. Câștiguri de imagine, turistice, financiare și profesionale.

În ceea ce privește calitatea de membru al Comitetului Executiv al A-WEB (Association of World Election Bodies/Asociația Mondială a Organismelor Electorale), pot spune că sunt mândră că România face parte din primul Comitet Executiv al A-WEB, constituit din reprezentanții principalelor organizații electorale regionale, care stabilește și trasează strategii și planuri de acțiune în domeniul managementului electoral la nivel global.

Totodată, România este una dintre cele cinci țări care au semnat Carta A-WEB, alături de Republica Coreea, Republica Dominicană, India și Africa de Sud. Această ultimă acțiune externă, la care am participat alături de colegii mei din Autoritatea Electorală Permanentă, m-a făcut să conștientizez o stare de fapt, care nu știu dacă ar trebui să mă bucure sau să mă întristeze: Autoritatea Electorală Permanentă este mult mai cunoscută și mai apreciată la nivel internațional decât este la nivel național.

Și pentru că am amintit de colegii mei, nu pot să nu subliniez faptul că toate aceste realizări nu ar fi fost posibile dacă nu aș fi avut în spate 125 de oameni, adică tot personalul Autorității Electorale Permanente, profesioniști adevărați și dedicați activității pe care o desfășoară.

De când am devenit președinte al Autorității Electorale Permanente am constatat că activitatea instituției presupune o luptă zilnică pentru susținerea obiectivelor propuse pe plan intern și extern. Rezultatele proiectelor noastre și profesionalismul arătat au dat roade și pe plan extern, dovadă stând cele două succese repurtate anul acesta.

(Interviul a fost realizat de Camelia BADEA pentru ziare.com și a fost publicat în data de 4 noiembrie 2013)

POLITICAL PARTIES AND THE MASS MEDIA – NEW TECHNOLOGIES IN THE ELECTORAL PROCESS

(Presentation delivered at the conference „Political parties - key factors in political development of societies”, Bucharest, 18-19 October 2013)

PARTIDELE POLITICE ȘI MASS-MEDIA – NOI TEHNOLOGII ÎN PROCESUL ELECTORAL

(Prezentare susținută în cadrul conferinței internaționale „Partidele politice – factori cheie în dezvoltarea societății”, București, 18-19 Octombrie 2013)

Csaba Tiberiu KOVACS

Secretar general al Autorității Electorale Permanente

Abstract

Nivelul democrației dintr-o societate se află în strânsă legătură cu gradul de libertate pe care îl are mass-media. Presa, sub toate formele sale, are un rol deosebit de important în asigurarea desfășurării unor procese electorale libere, transparente și corecte. În societățile democratice, mass-media protejează respectarea voinței și a votului exprimat de cetățeni. În regiunile lumii unde presa tradițională (scrisă sau radio-TV) este îngădită prin cenzură, rolul de apărător al democrației este preluat de new media sau social media. După cum s-a putut observa recent în evenimentele din țările implicate în “primăvara arabă”, rețelele de socializare, blog-urile sau site-urile de știri online au avut un impact decisiv în mobilizarea populației și în răspândirea informațiilor la nivel internațional. Dezvoltarea tehnologiei și generalizarea accesului la internet vor obliga actorii politici să-și intensifice desfășurarea campaniilor electorale în principal în mediul virtual.

Keywords: *partide politice, proces electoral, campanie electorală, new media*

Csaba Tiberiu KOVACS

Secretary General of the Permanent Electoral Authority

The mass-media is essential to democracy, and a democratic election is impossible without mass-media. A free and fair election is not only about the freedom to vote and the knowledge of how to cast a vote, but also about a participatory process where voters engage in public debate and have adequate information about parties, policies, candidates and the election process in itself in order for a voter to make informed choices. Furthermore, mass-media acts as a crucial watchdog to democratic elections, safeguarding the transparency of the process. Indeed, a democratic election with no mass-media freedom, or stifled mass-media freedom, would be a contradiction in terms.

The mass-media has traditionally referred to as the printed press as well as radio and television broadcasters. Such technologies allow for the mass distribution of a one-way message from one-to-many. How do young people get information on the world around them, politics, news - and on elections? Ten years ago, the answer to that question would have consisted of an enumeration of traditional communication tools as posters, leaflets, press advertisements and TV spots. However, in the last decade the appearance and the widespread diffusion of the Internet, mobile communication, digital media and a variety of social software tools throughout the world has transformed the communication system

into interactive horizontal networks that connect the local and global. Also this tools changed our conception regarding the forms of communication and the definition has become broader, encompassing new media, including new forms of social media (the terms “social media” and “information and communication technologies (ICTs)” are often used interchangeably) such as SMS, blogs, social networking sites, podcasts and wikis, that cater to the flow of messages from many-to-many. They have provided alternative mediums for citizen communication and online journalism. The citizen journalism (also known as „public”, „participatory”, „guerrilla” or „street” journalism) is based upon citizens in the process of collecting, reporting, analysing and disseminating news and information. Citizen’s journalism is widely gaining traction, including in countries where traditional mass-media is either controlled or strictly regulated.

For the terminology used in the electoral process to name the new technologies, the option was between “the new media” and “social media”.

The new media means on-demand access to content anytime, anywhere, on any digital device, as well as interactive user feedback, creative participation. Some examples may be the Internet, websites, computer multimedia, video games, CD, DVDs, etc.

Social media refers to the means of interactions among people in which they create, share or exchange information and ideas in virtual communities and networks. Social-media technologies take on many different forms including Internet forums, weblogs, social blogs, microblogging, wikis, social networks, podcasts, photographs or pictures, video, rating and social bookmarking. Technologies include blogging, picture-sharing, wall-posting, music-sharing, crowdsourcing and voice over IP.

As can be observed the term new media is a little bit broader than that of

social media, but the last covers better the area of the new technologies in the electoral process. So, the option was for the social media, terminology which shall be used ahead.

A prime concern of mass-media coverage of elections is the right of voters to full and accurate information, and their rights to participate in debates and dialogue on policy matters and with politicians. Inherent to this task is the entitlement of parties and candidates to use the mass-media as a platform for interaction with the public.

Roles of the Mass - Media in Elections

The mass-media plays an indispensable role in the proper functioning of a democracy. Discussion of the mass-media’s functions within electoral contexts, often focuses on their role as a „watchdog”, but it also has other roles in enabling full public participation in elections:

- providing a platform for the political parties and candidates to communicate their message to the electorate;
- allowing the parties and candidates to debate with each other;
- reporting on the development of an election campaign;
- providing a platform for the public to communicate their concerns, opinions, and needs to the parties or candidates;
- educating voters on how to exercise their democratic rights;
- reporting results and monitoring vote counting;
- scrutinizing the electoral process itself, in order to evaluate the process’s fairness, efficiency, and probity.

The Social Media

In the last decade the appearance and swift spread of social media tools changed our conception forms of communication.

The social media consists of the Internet, mobile phones, social media such as blogs and micro-blogs (such as Twitter and Sina Weibo - a popular Chinese site), social networking websites like Facebook, video-sharing sites such as YouTube, application and use of Instant Messaging (Skype, MSN Messenger, Gadu-Gadu, which means chit-chat, very popular in Poland, etc.) and others. In other words, social media is a broad term that describes a range of media that is utilized for many different purposes, but also mean new challenges that electoral stakeholders should face. There are some characteristics that make the social media different from traditional mass-media (radio, television, newspapers and magazines) such as :

- They are usually interactive;
- They use digital, online and mobile technology;
- They function in real-time;
- They are often audience-created and user-driven;
- The information is often short-lived;
- They are usually borderless;
- The infrastructure for publishing or broadcasting is usually cheaper for individuals to access;
- They are more difficult to regulate – and to censor;
- They do not always adhere to journalistic standards and ethics.

The line between traditional media and social media is often blurred, with most „traditional” journalists using the internet as a key source of information for stories; and many traditional media creating online editions or transforming into fully multi-media outlets. Traditional media also utilizes „citizen journalism”

pieces – for example CNN’s iReport which invites any viewer to contribute to the stories.

There are many views on the overall impact of social media, but few contest the fact that it has spurred further globalization, allowed for communities of interest (political and otherwise) to better organize and communicate despite geographical distances, changed the face of traditional journalism, and blurred the lines between published and personal communication. In addition, social media has allowed individuals, groups, and smaller companies to challenge traditional media monopolies – which have become a growing concern of democracy advocates worldwide - by using the borderless and relatively inexpensive infrastructure of the Internet to voice alternative perspectives.

The ways in which mass-media (traditional and new) ensures democratic electoral processes generally can be included into one of the following categories: mass-media as a watchdog, as a campaign platform, as an open forum for debate and discussion and as a public educator.

Mass-Media as Watchdog

In today’s politics and society, mass-media is essential to the safeguarding transparency of democratic processes. This is often called its „watchdog” role. Transparency is required on many levels including for access to information; accountability and legitimacy of individuals, institutions and processes themselves; and for rightful participation and public debate.

Transparency as required for access to information means that an electorate is provided necessary and comprehensive information so as to make informed choices as well as be able to hold officials and institutions accountable.

The media acts as a mechanism for the prevention and investigation of allegations regarding violations or malpractice. This watchdog role extends

from monitoring the accountability of the officials and their actions while „in office” to entire processes. For example, the media’s presence at voting and counting centres is critical to preventing electoral fraud.

The Social Media as Watchdog

The social media has begun to play a key part in reinforcing transparency in democratic processes, including elections. Short Message Service (SMS) is now being used around the world by many election monitoring groups for quick gathering and disseminating of information on election irregularities, quick-count processes, as well as other purposes. The ACE Electoral Knowledge Network mention a couple of examples. In Montenegro in 2005, an SMS-based quick-count process helped defuse tensions regarding the integrity of the referendum election count, and thereby helped persuade voters trust the official referendum result. Citizens use social media to monitor electoral fraud. In the 2012 elections in Mexico, social media networks were used to expose vote-buying, including video posted across social media networks of a warehouse stuffed with grocery give-aways, allegedly intended to bribe voters.

Traditional media’s watchdog role is significantly enhanced by the use of social media as both a source of information and a mouthpiece for elections reporting. By monitoring social media discourse, observing citizen journalism postings, and by creating social media of their own through blogs and micro-blogs on official media websites, traditional media’s elections investigations have become faster, more diverse, and more interactive.

Social media is also used extensively to monitor hate speech, as well as social media „rumours” that might lead to or signify elections violence. It has also

been used to monitor and map on-going elections-related conflict.

Mass-Media as a Campaign Platform

Candidates and parties have an explicit right to provide the electorate information regarding their attributes, political agendas, and proposed plans. Besides meeting directly with members of the electorate, candidates and parties accomplish this task through campaigns via mass-media. It is cardinal to democratic electoral processes therefore, that all candidates and parties are provided equal access to media.

Candidates and parties use the mass media for campaigning through sponsored direct access spots, paid political advertising, televised debates, use of social media, and other mechanisms. They also hope the media will voluntarily cover them because of the newsworthiness of their campaign activities.

Among the most effective, but least analysed, means of autocratic survival is an uneven playing field. In many countries in transition, democratic competition is undermined less by electoral fraud or repression than by unequal access to state institutions, resources, and the media.

The Social Media as Campaign Platform

Creative use of social media for political campaigning continues to grow, and candidates and parties now use a full range of tools to gain voters. Much has been said about the masterful use of social media by the Obama campaign. Barack Obama famously used social media to raise funds and spread campaign messages for his successful 2008 presidential campaign, which some call the first „Facebook election”. On November 4, 2008, more than 12 million young American selected the person who made them believe in their abilities to bring

about change, the person who gave them hope, and the person who let them feel united. Obama used the Internet to develop personal relationships with supporters, and was elected for many reasons, among them because he became an individual for them, not just a distant politician.

It wasn't the Internet that brought him the presidency, nor was it his charisma, nor was it the money. It was a complex mechanism consisting of components that could only work all together: a message, methods, an instrument, tools, and a man at the wheel. Change was the message of the campaign, which arrived as the country had been in the war for years and was facing a recession. The Campaign's method was organizing, something that has been driving that country for ages. The instrument was money : this campaign became the most expensive presidential campaign in USA history. The tool was the media, which mean a great deal in the informational age. And the man at the wheel was Obama, who himself was already a symbol of change, who had years of experience in management, and who hired a team that raised money using media, and got the most out of the media by spending money on it. To put it differently, indeed Obama couldn't have won without the Internet, because he simply wouldn't have be able to raise that much money without it. But there is no guarantee that he would have won without his timely message or without employing the organizational strategy he chose in his campaign.

Many political parties and candidates have their own more-or-less sophisticated websites. British Prime Minister David Cameron used the „Webcameron,” an Internet video diary, to appeal to voters in the 2010 UK elections and beyond.

The internet was first used in electoral campaigns in Romania, in 2004, the year when one of the candidates running in the presidential elections,

Traian Băsescu, launched the “digitalguerilla” on his campaign website and finally he became the president of Romania.

In 2004, Romania had 4 million internet users, a figure which means an impressive growth compared to 2000, when there were only 800.000 users. In 2012, in Romania there were 9,642,383 internet users (out of a population of 19.697.103) of which 5,374,980 were registered on Facebook.

Before video-sharing websites such as You Tube appeared, or content-oriented networks like Flickr, or the blogs as political public relations instrument, or the social networks (Facebook, Twitter, LinkedIn), the most common uses of internet for online Romanian political communication in 2004 were e-mail, discussion groups, forums, web browsing, file transfer and chatting through Yahoo Messenger.

In 2004 the Digital Guerrilla was the first online communication platform to incorporate a negative campaign. The online environment was used to stir young people's interest in the presidential campaign through the so called guerrilla actions as sending fake email warning messages about the alleged frauds at the poll or mobilizing people to vote for their candidate, through forums and online discussion groups (such as Yahoo Groups).

The 2009 elections in Romania represented the first presidential campaign where the candidates used the social network Facebook after the social network had been already used for the local elections in 2008. In 2009 presidential candidates used websites and electoral campaign blogs, but also social media networks such as: video sharing sites (YouTube) and social media networks (Facebook, Twitter).

Online campaign techniques differ not only in medium but also in message, tone, and timeframe. It appears that it is not so much the quantity of social media

usage by candidates that appeals to most of the voters, but the quality and interactivity.

Mass-Media as Open Forum for Debate and Discussion

While candidate and party campaigns are of course a form of debate, there are also other voices that are to be heard within public forums. The role of mass-media in providing this platform for debate and discussion is therefore vital. Mass-media provides a mechanism for regular citizens to be heard and to therefore influence political agendas and campaign platforms, and sometimes gathering support and influencing fellow voters. Here we can find: members of the public, interest groups, experts with different perspectives, and candidates being interviewed by mass-media for their views on certain policies; news reports on press conferences, protests and other events held by interest groups, mass-media surveys of public opinion or even letters to the editor.

The Social Media as Open Forum for Debate and Discussion

In many countries, social media became one of the most vibrant platforms for people to voice views, share information, interact with leaders, and debate key issues regarding elections. Social media offers the advantages of being democratic, allowing anyone to post their opinions on blogs and micro-blogs, share links, send and forward emails, create websites, and so on. It also has the advantage of working in real-time, thereby allowing people to keep up with dynamic and ever changing developments. Finally, social media is also much more difficult to censor or silence, as governments cannot easily suspend blogger “licences”, raid offices of Twitter users, or prosecute someone for posting links on Facebook.

The use of social media in the Arab Spring uprisings is an example of the

contribution of these new tools to political change. Since the beginning of 2011, social protests in the Arab world have cascaded from country to country, largely because digital media has allowed communities to unite around shared grievances and nurture transportable strategies for mobilizing against dictators. In each country, people have used digital media to build a political response to a local experience of unjust rule. They were not inspired by Facebook; they were inspired by the real tragedies documented on Facebook.

Social media has also allowed traditional mass-media to dodge censorship. For instance, in Venezuela, when president Hugo Chávez forced Radio Caracas Television off the air in May 2007, it continued its broadcasts via YouTube.

Social media lends itself to informal and ironic opposition too. For example during the UK 2010 general election campaign one of the most successful independent sites was a satire aimed at a major party’s election billboards. Using what was felt to be an overly “airbrushed” photograph of the party leader, visitors to “mydavidcameron.com”, could create and publish their own digital versions of real posters, complete with amusing slogans.

Mass-Media as Public Educator

Mass-media’s role as a public educator is in essence a combination of three other roles of the media with a few added aspects. For example, mass-media as a mechanism for transparency ensures voters are provided information necessary to fully evaluate the conduct of officials as well as the process at large. Mass-media as a campaign platform ensures the public is educated in political agenda’s of all participating parties and candidates equally. Mass-media as an open forum for debate and discussion ensures that voters can educate other voters, politicians, and

officials. Mass-media also educates through the transmission of voter information. It also happens indirectly. For example, when mass-media reports on an electoral event details such as the location of voting sites, the necessity of voter registration, how the count will be conducted and so forth, may be provided to the audience. This is one reason why it is very important that an EMB communicates frequently with all media, providing them with the necessary facts and figures to ensure accurate reporting.

Media also plays an important analytical role, because without the analysis of the press releases in relation to ground events, results, or opposing opinions, the information received by the media audience is one-dimensional. In ensuring that the public has the level of informational detail required to make informed choices or action, media utilizes various tools of analysis, as opinion polls; research and scrutiny of policies, records and reports; investigative journalism; assess community needs and opinions; use of expert input and opinion or measure candidates and parties deliveries against promises.

Social Media as Public Educator

The decentralized, multi-media, and interactive nature of social media has opened up its potential as a public education tool. For example, EMBs, international democracy promotion organisations, civil society groups and others have made extensive use of YouTube and other video sites to share civic and voter education videos.

EBMs have Facebook profiles to attract new voters and provide information to existing ones, as well as to get feedback. For example, Elections New Zealand has an active Facebook page with 10,000 likes. The UK Electoral Commission puts out almost daily tweets on Twitter with announcements of key dates, guidelines, and highlights from reports, and so on.

Social media support to collective action and social movements

Can the social media support the collective action, protests and social movements? Yes, social media could be an important mechanism for collective action, protests and social movements. Leaders of social movements have used new information and communication technologies, such as mobile phones and the Internet, to mobilise public opinion, organise mass protests and publicise concerns and demands locally and globally. Information and communication technologies reduce costs associated with publishing and accessing information and facilitate communication and coordination across distances. This, in turn, reduces the transaction costs for organising collective action and the costs of participation. More specifically, the Internet for example, allows groups advocating for social change to spread not only their ideological messages but also their training programmes and operation plans. YouTube videos enable core activists to explain a movement's principles and tactics to dispersed followers without having to travel.

Communication technologies can foster collective identity across a geographically dispersed population. Individuals may get the sense, through online discussion groups for example, that they are members of a larger community with shared grievances. This allows civic groups to find and attract new members and to build affiliations with groups in other cities and countries. Relationships can be strengthened through the maintenance of networks across distance, sharing information and discussion. The creation of a particular group's understandings regarding the meaning and significance of specific events and politics can be crucial to support for a movement.

Although social media allows for the development of community and

collective identity at low cost, this does not necessarily translate into street action, which is necessary for the success of a protest movement. New technologies might actually make citizens more passive, by leading them to confuse online rhetoric with substantial political action, diverting their attention away from productive activities. Instead of attending meetings, workshops and rallies, uncommitted individuals can join a Facebook group or follow a Twitter feed at home. This may not motivate them to leave the comfort of their homes to join the chaos of street action. It seems that social media favours the development of weak-tie connections instead of strong-tie connections, developed through face-to-face interaction prominent during prior movements, for example, the civil rights movements in the 1960's (as in the United States, Canada, Northern Ireland, the student strikes in Germany and France or the Prague Spring). Weak-ties are less likely to result in strong commitment and individual sacrifices, and less likely to help change the status quo.

Deontology of Social Media

Are the regulatory practices and styles of reporting that have developed over the years for conventional mass-media equally applicable to social media? When it comes to regulating the behaviour of social media, many of the assumptions that underlie the regulation of conventional media simply do not apply. For example, the space to publish material on the Internet is literally infinite, compared with the assumption behind broadcasting regulation that the frequency spectrum is a finite resource that must therefore be shared. The convergence of traditional and social media also means that governments face the challenge of where and how to draw the line with regulation.

The Internet has transformed human rights movements. States can no longer exercise control by claiming a

monopoly over information. The regulatory challenge posed by social media so far has been the following: old mass-media can be regulated in a way that does not constitute censorship and enhances, rather than restricts, freedom of expression. Such regulation of social media has proven impossible. Social media can be regulated, but the content of the Internet, for example, is so diverse and widespread that regulation has been heavy-handed and has amounted to censorship: interception of emails, closure of web sites, and pressure or legal action against Internet service providers.

The Internet poses a challenge to traditional views of mass-media conduct in elections. For example, pre-polling blackouts on campaign coverage are difficult to police because of the presence of unregulated web sites. Attempts by national regulators to close down websites are met by the creation of mirror sites (replicas) beyond the country's borders. Self-regulation by social media users is also more difficult if not impossible, and social media has sometimes ignored conventions that have been widely accepted by the "traditional" mass-media (for example by not reporting exit polls before voting has ended). It is generally accepted that it is difficult to do anything specific to regulate social media around elections. The law defines what is and is not acceptable in terms of campaigning and other media-related activities. Therefore all mass-media, traditional and new, as well as political actors need to abide by that law.

The European electoral heritage

In accordance with the guidelines of the Code of Good Practice in electoral matters, "in the framework of the European electoral heritage, suffrage is governed by five principles: it must be universal, equal, free, secret and direct".

The need for free and secret polling is explained, because secrecy helps shield

voters from pressure to vote for a specific party or candidate.

The principle of universal suffrage means that it is the only type of suffrage which is deemed genuinely democratic.

Equality before electoral law means that elections must guarantee equality of treatment for the citizens and must not be applied in a discriminatory manner.

Principles which are not questionable regarding the use of social media – universal and free suffrage.

But what can be said about the secrecy of the vote and the equal suffrage?

Good practice:

- The Venice Commission's Code of Good Practice in Electoral Matters
- Handbooks

International instruments

International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), Article 25 b: To vote and to be elected at genuine periodic elections that shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors;

European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Article 3, Protocol 11:

The High Contracting Parties undertake to hold free elections at reasonable intervals by secret ballot, under conditions which will ensure the free expression of the opinion of the people in the choice of the legislature.

Copenhagen Document 1990, I 5.1:

-free elections that will be held at reasonable intervals by secret ballot or by equivalent free voting procedure, under conditions which ensure in practice the free expression of the opinion of the electors in the choice of their representatives;

The European approach is more regulation oriented, aiming to reduce the

possibility of fraud committed by social media. The question remains whether enforceable national law regulations are possible concerning social media, taking into account the non-transparent and cross-border features of social media platforms.

When dealing with the use of social media during elections by election officials special care has to be made on clearly differentiating platforms of official communication from the disclosure of information on social media platforms. It shall also be taken into account that the accessibility of social media platforms is rather limited among the older generation. Social media is an existing phenomenon providing an environment that may shape the attitude of voters and hence overall voting activity, thereby providing a significant impact on the outcome of every election.

Social media shall be used as a cost-efficient communication platform between electoral management bodies, voters, political parties and candidates before, during and after elections.

It is said the Internet would contribute to the democratization of the society and would transform the user into a responsible citizen. Others argue that the Internet does not represent a real debate, but it has contributed massively to partisan mobility of the voters' turnout and to fundraising campaign.

AVENTURA ELECTORALĂ ROMÂNEASCĂ ȘI ÎNTOARCEREA LA SISTEMELE ELECTORALE CLASICE

THE ROMANIAN ELECTORAL VENTURE AND THE RETURN TO TRADITIONAL ELECTORAL SYSTEMS

Prof. PhD. Ioan Vida

*Faculty of Public Administration
The National School of Political Studies
and Public Administration*

Abstract

Establishing the electoral formula used in presidential, parliamentary or local elections is the foundation of every electoral system in consolidated democracies. In accordance with the classifications widely acknowledged there are three main types of electoral systems: majority-plurality, proportional representation and semi-proportional ones. To these traditional systems we can add several others, which are derivatives from those previously mentioned. In Romania, the political context was in most cases the decisive factor in designing electoral laws and establishing the representation systems used for the electoral processes. This situation is an inadequate one and it is easily remedied by adopting an Electoral Codex, meaning a collection of laws on electoral matters. Another possible solution might be unifying the electoral legislation under a single Electoral Code applicable for all types of elections.

Keywords: *electoral systems, electoral laws, Electoral Codex*

Prof. univ. dr. Ioan Vida

*Facultatea de Administrație Publică
Școala Națională de Studii Politice și
Administrative*

În practica democrației semidirecte, exercitarea de către popor a suveranității naționale este supusă, vrând-nevrând, principiului reprezentativității, a cărei realizare nu poate avea loc în afara alegerilor și a referendumului. În cazul alegerilor prezidențiale, parlamentare sau pentru constituirea autorităților administrației publice locale, teoria și practica au fundamentat trei categorii de scrutin: scrutinul majoritar, scrutinul reprezentativ și scrutinul mixt. Acestor sisteme clasice li se pot adăuga și altele, care reprezintă derivații de la o modalitate sau alta de scrutin. Ceea ce trebuie remarcat, în acest context, este faptul că tipul de scrutin stă la baza sistemului electoral. Ca atare, vom distinge sisteme electorale proporționale, majoritare și sisteme electorale mixte. Fiecare modalitate de scrutin și fiecare sistem electoral au un anumit specific, a cărui modalitate de manifestare îl încadrează într-un anumit tip de sistem electoral.

Această regulă a fost încălcată în România imediat după desfășurarea alegerilor post-revoluționare. Astfel, dacă în anul 1992, alegerile parlamentare se desfășurau potrivit unui scrutin de reprezentare proporțională, în două tururi, alegerile prezidențiale în cadrul unui scrutin majoritar, în două tururi, iar alegerile locale în scrutin majoritar în două tururi, în anii care au urmat aceste

începuturi modeste de restaurare a democrației în România au fost deformate, ajungându-se la construcții electorale care se distanțează, în mod evident, de sistemele electorale clasice, validate de o reprezentare națională corectă.

În marea majoritate a legilor care au reglementat sistemele electorale din România, reprezentarea corpului electoral în organele alese a fost și a rămas dependentă de interesele partidelor politice care, în marea majoritate a situațiilor, au fost direct interesate în definirea modurilor de scrutin în diferitele tipuri de alegeri organizate la nivel național sau local. Principalele tertipuri prin intermediul cărora partidele politice, actorii principali ai scrutinurilor electorale, și-au impus interesele proprii în organizarea și desfășurarea alegerilor s-au materializat în alegerea modului de scrutin - reprezentativ, uninominal sau mixt - și, mai ales, în derogările legale pe care le-au utilizat pentru atingerea propriilor interese, în nivelul pragurilor electorale, în stabilirea circumscripțiilor și a colegiilor electorale și, mai ales, în alegerea modalităților de stabilire a rezultatelor alegerilor, prin utilizarea unei anumite decupări a circumscripțiilor și categoriilor electorale.

Primele alegeri post-decembriste, ca și acelea care au urmat până în anul 2008, au avut la bază sistemul reprezentării proporționale. Acest sistem a permis o largă reprezentare în Parlament a partidelor politice, a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale și a candidaților independenți atât în alegerile prezidențiale, cât și în cele locale.

Acest sistem electoral nu a fost ales întâmplător. El a rezultat din realitatea politică din România, care putea să dea un singur actor electoral, câștigător în alegeri, respectiv Frontul Salvării Naționale. Pentru a se evita această situație, prin Decretul-lege nr. 8/1989 privind înregistrarea și funcționarea partidelor politice și a organizațiilor obștești din

România a fost permisă constituirea unor noi partide politice și reconstituirea partidelor istorice românești, prin simpla asociere a cel puțin 251 de membri. În virtutea acestui act normativ, s-a trecut de la partidul unic la existența a peste 70 de partide politice, în rândul acestora reintrând Partidul Național Țărănesc Creștin și Democrat, Partidul Național Liberal și alte partide istorice.

La scrutinurile pentru alegerile parlamentare și prezidențiale din 1992, a fost permisă participarea acestora la alegeri, pentru a se asigura o autentică reprezentare populară și pentru a se da expresie pluralismului politic deja constituit. La repartizarea mandatelor în alegerile din 1992, singura condiție de participare la repartizarea mandatelor, care a fost prevăzută de lege, a fost pragul electoral de 3% din totalul voturilor valabil exprimate în toate circumscripțiile electorale, pentru toate partidele politice, formațiunile politice sau coalițiile acestora, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale.

În anii care au urmat, acest prag electoral a fost ridicat la 5% sau 8%, iar numărul partidelor participante la alegeri, în virtutea unor modificări legislative, a fost redus simțitor, în dorința de a asigura doar partidelor mari un profit electoral. Pentru existența unui partid politic, numărul membrilor acestuia a fost ridicat de la 251 la 25000 de cetățeni cu drept de vot, în anul 2003.

Mai mult decât atât, în anul 2008, alegerile parlamentare au suferit o modificare esențială, în sensul că s-a trecut de la sistemul reprezentării proporționale în alegeri la un sistem electoral nou, care nu era nici de reprezentare proporțională, nici uninominal. Sub pretextul reformării sistemului electoral, pentru a se trece de la reprezentarea proporțională la scrutinul uninominal, teritoriul țării a fost împărțit în circumscripții electorale și în colegii uninominale. Potrivit Legii nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a

Senatului, cele 43 de circumscripții electorale erau împărțite în colegii uninominale, pe baza normei de reprezentare. Conform art. 62 alin. (3) din Constituția României, numărul deputaților și al senatorilor se stabilește prin legea electorală, în raport cu populația țării. Acest text constituțional nu a fost respectat de Legea nr. 35/2008, deoarece raportarea numărului colegiilor electorale nu se făcea prin raportare la populația țării, ci la numărul de locuitori al fiecărei circumscripții electorale. Deși această împărțire părea corectă până la un moment dat, prin lege s-a admis ca la acest număr de colegii electorale să se adauge un colegiu de deputat, respectiv de senator pentru ceea ce depășește jumătatea normei de reprezentare, deși aceeași lege în art. 2 pct. 10 stabilea că într-un colegiu poate fi ales un singur deputat sau senator. Aceasta a dus la încălcarea normei constituționale, respectiv la creșterea numărului de deputați și de senatori în raport cu alegerile precedente, deși în această perioadă (2004-2012) numărul populației României a scăzut în mod simțitor. În felul acesta s-a ajuns ca numărul deputaților să crească din 2008 în 2012 de la 334 la 412, iar al senatorilor de la 137 la 176. Creșterea numărului parlamentarilor s-a datorat în special faptului că legea nu a fost predictibilă pentru situația în care numărul celor care votează un anumit actor politic depășește anumite limite. La aceste rezultate a contribuit și o altă deficiență a așa-zisului scrutin uninominal, respectiv aceea de a admite că în același colegiu electoral pot fi desemnați doi candidați prin repartizarea unor mandate pe baza unei reprezentări proporționale într-o a doua etapă de repartizare a mandatelor de senatori și deputați. Se amestecau, în felul acesta, regulile scrutinului proporțional cu cele ale scrutinului uninominal.

Apreciem că aceste erori de sistem ar putea fi evitate fie prin revenirea la sistemul electoral reprezentativ, fie prin adoptarea unui scrutin uninominal clasic, practicat în două tururi. De altfel, așa-zisul scrutin uninominal practicat la alegerile din anul 2008 și din anul 2012 este contrar regulilor clasice ale scrutinului uninominal, pentru că, pe de-o parte, îmbină elemente specifice celor două sisteme electorale, iar, pe de altă parte, utilizarea scrutinului uninominal într-un sistem multipartidist nu este recomandabilă, deoarece deformează rezultatele alegerilor și se abate de la principiul reprezentării echitabile a corpului electoral. Acest lucru devine și mai evident atunci când așa-zisul scrutin uninominal se practică într-un singur tur.

O problemă distinctă, vehiculată în diferite medii, o constituie elaborarea unui Cod Electoral al României. Potrivit legislației noastre, o asemenea abordare este inadmisibilă, deoarece pleacă de la premisa greșită că varianta franceză a Codului electoral este valabilă și pentru România. Codul electoral francez nu este în realitate un Cod, ci o culegere de acte normative care reglementează diferite aspecte ale alegerilor din Franța. În România, un Cod este rezultatul unei activități legislative, care are rolul de a unifica și sistematiza întreaga legislație dintr-un anumit domeniu de relații sociale. Ca atare, considerăm că și în România legile electorale trebuie redactate într-o formă distinctă pentru fiecare tip de alegeri - alegeri prezidențiale, alegeri parlamentare, alegeri locale, inclusiv alegeri regionale - , urmând ca ansamblul acestora să poată face obiectul unei culegeri de acte normative, care, în virtutea Legii nr. 24/2000, ar urma să poarte denumirea de Codex Electoral.

DEVELOPING ELECTORAL INTEGRITY ACTION PLANS

Presentation delivered at the 6th Global Electoral Organization Conference: “*Sustainable Electoral Processes, Strengthened Democracy*” organized in Incheon, Republic of Korea, 15-17 October 2013

DEZVOLTAREA PLANURILOR DE ACȚIUNE PRIVIND INTEGRITATEA ELECTORALĂ

Prezentare susținută la a 6-a Conferință Globală a Organizațiilor Electorale „*Procese electorale sustenabile, Democrație Consolidată*” organizată la Incheon, Republica Coreea, 15-17 Octombrie 2013

Cristian-Alexandru LEAHU

*Director, Direcția legislație, legătura cu
Parlamentul și contencios electoral*

Abstract

Înțelegerea mecanismelor care duc la fraudarea alegerilor, analizarea diferitelor forme de corupție electorală asociate activităților și perioadelor specifice ciclului electoral, investigarea celor mai bune practici cunoscute pentru prevenirea și combaterea corupției electorale, pot îmbunătăți, fără îndoială, integritatea alegerilor, creșterea profesionalismului actorilor electorali și constituie o garanție de credibilitate a viitoarelor procese electorale. Având în vedere dinamica fenomenului, pe măsură ce strategiile de prevenire a fraudelor se dezvoltă și se perfecționează, apar noi tehnici și metode de fraudă. Ele sunt de multe ori extrem de sofisticate și creative, necesitând cunoașterea fenomenului, realizarea de evaluări realiste ale potențialelor riscuri de fraudă și planuri de acțiune dedicate prevenirii, detectării și evaluării, combaterii și diminuării fraudelor electorale. Când sunt planificate alegeri integre, pot fi identificate mai multe probleme. Obținerea contribuției din partea tuturor persoanelor importante implicate în procesul electoral, efectuarea evaluării necesităților, stabilirea responsabilităților și intervalelor de timp, propunerea bugetelor, efectuarea de analize privind costurile / beneficiile pentru fiecare acțiune, reprezintă toate piese importante într-un plan de acțiune privind integritatea electorală. Experiența României în elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de acțiune referitoare la integritatea procesului electoral poate fi o experiență utilă, care urmează să fie exploatată și utilizată după caz, de alte organisme de management electoral, deoarece arată că rezultate relevante pot fi obținute numai în cadrul unui sistem de integritate mai mare, compus din instituții care cooperează strâns pentru atingerea acelorași obiective.

Cuvinte cheie: integritate electorală, plan de acțiune, fraudă electorală

Cristian-Alexandru LEAHU

*Director of Legislation, Parliament
Liaison and Election Dispute Resolution
Department*

Abstract

Understanding the mechanisms that lead to election fraud, analyzing different forms of electoral corruption associated to the specific activities and periods of the electoral cycle, investigating the best practices known to prevent and combat electoral corruption can undoubtedly improve the integrity of elections, increase professionalism of electoral players, and constitute a guarantee of credibility in future electoral processes. Given the dynamics of the phenomenon, as fraud prevention strategies develop and improve, new techniques, and methods of fraud emerge. They are often highly sophisticated and creative; require knowledge of the phenomenon, realistic assessments of potential risks of fraud and action plans dedicated to preventing, detecting, and evaluating, combating and mitigating election frauds. When planning for elections with integrity several issues come into play. Getting key electoral stakeholders at the same table, conducting needs assessments, setting responsibilities and timeframes, proposing budgets, conducting cost/benefits analysis for each action are all important parts in an electoral integrity action plan. Romania's experience in drafting and implementing action plans pertaining to the integrity of electoral process may be a useful experience, to be tapped and utilized as appropriate by other EMB's, as it shows that relevant results can be achieved only within a larger integrity system, composed of institutions which cooperate closely for the same objectives.

Keywords: electoral integrity, action plan, electoral fraud.

Dear colleagues,

I am honoured today to share the Permanent Electoral Authority's experience in upholding the integrity of the electoral process. We are not delivering a model to be replicated as there is no one size fits all formula but rather offer a useful experience to be tapped and utilized as appropriate by other Election Management Bodies. You should kindly note that the efficiency of measures, aimed to ensure the integrity of elections, plays a key role for the legitimacy and credibility of the process.

For the sake of argument, I choose to use the term electoral integrity action plan whenever I am referring to general fraud control plans or to specific types of fraud control action plans.

Generally speaking, given the dynamics and the growing complexity of electoral processes, new vulnerabilities and risks emerge along with fraud techniques and methods. Election frauds are often highly sophisticated and creative; their eradication requires knowledge of the phenomenon and realistic assessments of potential risks or actual cases of fraud or malpractice. Fraud assessments must be followed by strategies, which in turn would need the implementation of plans setting out action steps or changes dedicated to preventing, detecting, and assessing, combating and mitigating election fraud, electoral malpractice as well as any performance shortcomings which could affect the electoral integrity. The electoral integrity action plan should, wherever appropriate, emphasize prevention measures, including effective policies and programs designed to minimize the opportunities for fraud.

The adoption of an electoral integrity action plan is relevant for the following reasons:

- It provides a clear view on who is accountable;
- It lends credibility to the electoral management body as it will show

that the EMB is well organized and committed to conducting elections with integrity;

- It helps avoid missing any details;
- It can help save time, energy and resources in the long run;
- It makes it easier for the civil society, media, election observers - domestic and foreign -, to monitor indicators and outputs resulting from the work of EMBs and other state institutions involved in elections;
- It ensures visibility of parties called to implement it, which in its turn can trigger better financing, more resources and support from different donors;
- It can provide synergy with other institutional pillars of a national integrity system;
- It can prevent rather than combat election frauds; it can deter rather than punish election integrity incidents.

The action plan for elections with integrity should be:

- formally adopted and public, in order to demonstrate commitment and reveal its ownership;
- complete and address all key entry points in an electoral cycle relevant to the EMB designing the plan;
- clear for all parties involved in its implementation;
- flexible in order to anticipate emerging opportunities and barriers;
- user-friendly in order to facilitate guidance, training and the information of the general public.

As the integrity of the elections cannot be separated from the current activity of an EMB or from the activity of other institutions entrusted with the task of ensuring integrity in other aspects of the social life, it is not necessary for EMBs to develop electoral integrity plans and processes as standalone documents. The action plan should, where appropriate, be integrated into the EMB's strategic plan or risk management plan as well as into the

national integrity or anti-corruption action plan. Also, an electoral integrity action plan does not need to address all stages in the electoral cycle but only the most pertinent for the EMB developing the plan.

Getting key electoral stakeholders at the same table, conducting assessments, setting responsibilities and timeframes, proposing budgets, conducting cost/benefits analysis for each action are all important parts in an electoral integrity action plan.

The experience of the laborious consultation process shows us that it is important to bring together as many specialists as possible. This has to be an inclusive process and the debates should include representatives of all public institutions and authorities involved in the conduct of elections, political parties, local public administration, the judiciary, anti-corruption bodies, the Parliament, civil society and even business environment.

When developing an electoral integrity action plan we should provide answers to the following questions:

- What are the objectives? Are they SMART (specific, measurable, attainable, relevant and time-bound)?
- What actions or changes will occur?
- Who will carry out these changes? Is the institutional framework inclusive enough?
- By when they will take place, and for how long?
- What resources (i.e., money, staff) are needed to carry out these changes?
- Communication (who should know what?)
- Are there review mechanisms in place?

In Romania, the electoral integrity has been high on the Permanent Electoral Authority's agenda, encompassing both administrative and normative actions (i.e. drafting of the Electoral code, implementation of the use of IT&C in

polling stations to prevent double voting, a more careful selection of polling stations officials).

In recent years, the Permanent Electoral Authority played an important role in the Romanian National Anti-Corruption strategies, primarily due to its power to monitor political parties and electoral campaigns expenditure. However, the last Anti-Corruption Strategy, adopted in 2012, encouraged the Permanent Electoral Authority to go beyond the scope of political financing and address other issues, such as electoral bribes and integrity of election officials.

Therefore, in spite of the fact that the National Anti-Corruption Strategy foresees that PEA should remain mainly focused on the political financing, PEA's role in ensuring integrity in other stages of the electoral cycle was formally recognized.

The next step was taking ownership of the National Anti-Corruption Strategy. In 2012, PEA adopted a public declaration stating its support to the values and objectives of the National Anticorruption Strategy and assuming the task of carrying out the measures specific to its exclusive competence.

Afterwards a sectorial plan¹ was put in place, addressing the following main issues:

- Implementing international recommendations in the field of political financing;
- Ensuring the publicity of the sources of funding of political parties, the electoral campaigns and the expenditure incurred;
- Establishing and implementing maximal norms for electoral street display; enforcing dissuasive sanctions for offering gifts/ material advantages in exchange of votes;
- Creation and development of internal procedures aimed at improving

¹ To serve as an electoral integrity action plan.

the effectiveness of electoral management and at preventing integrity incidents;

- Increasing the transparency of PEA's activity and the availability of public open data managed by the Permanent Electoral Authority;

- Increasing the integrity of PEA officials by eliminating conflicts of interest and by disclosing assets.

Also, a new monitoring and evaluation mechanism was put in place, involving teams of public officials and NGO members which would draw up reports submitted to the secretariat of the National Anti-Corruption Strategy.

The immediate results of the sectorial plan pertaining to the integrity of elections were the following:

- The drafting of amendments to the political financing law which were positively appreciated by the Group of States against Corruption (GRECO);

- The adoption, at the proposal of PEA, of legislative amendments that explicitly forbid non-marked electoral gifts, with a higher value than 10 RON, during the election campaigns. The Law sanctions with imprisonment from 6 months to 5 years the breaches of the electoral bribery provision;

- The supplementation of PEA personnel involved in the monitoring of political financing;

- Setting up a new website of the PEA containing more information for the public;

- The adoption of internal procedures which raised the accountability of PEA's personnel;

- A critical increase in the number of sanctions applied to violations of political financing rule and also a 50 times increase in the amount of fines imposed to political parties and independent candidates; (the rise is from 20.000 Euros in 2011 to 1.000.000 Euros in 2012);

- Signing cooperation protocols with the Court of Accounts and the National Integrity Agency leading to a more comprehensive approach on the political expenditure monitoring.

Our overall assessment of the impact of PEA's electoral integrity plan is positive as this triggered regulatory changes aiming at improving the integrity of elections, an increased accountability in the manner PEA and other electoral stakeholders perform their duties, a closer cooperation between institutions responsible with integrity in the public sector and, last but not least, additional human and financial resources for PEA.

Thank you!

PREMISE ALE SCĂDERII RATEI DE PARTICIPARE LA VOT ÎN 28 DE STATE DIN EUROPA

CONSIDERATIONS ON THE DECREASE OF VOTER TURNOUT IN 28 STATES FROM EUROPE

Andrada-Maria ALBESCU,
*Parliamentary consultant, Management,
Monitoring and Electoral Logistics
Department*

Abstract

Electoral systems are essential mechanisms through which the preferences of individual actors for a particular direction of public policy can aggregate (e.g. Downs, 1957; Rabinowitz, MacDonald, 1989; Westholm, 1997). Jean-Jacques Rousseau said in the „About the Social Contract” (1762) that “what will generalize the will of people is not the number of votes as the common interest that unites them”. In this context, to what extent one can speak of one or more common interests in a political community as long as there is a phenomena of decline in voter turnout?

Keywords: *voter turnout, participation, democracy, electoral system.*

Andrada-Maria ALBESCU,
*Consultant parlamentar,
Direcția management,
monitorizare și logistică electorală*

Sistemele electorale sunt mecanisme esențiale prin care preferințele indivizilor pentru o anumită direcție de elaborare a politicilor publice se pot agrega (e.g. Downs, 1957; Rabinowitz, MacDonald, 1989; Westholm, 1997). Jean-Jacques Rousseau afirma în „Despre contractul social” (1762) că „ceea ce generalizează voința nu este atât numărul voturilor cât interesul comun care le unește”. În acest context, în ce măsură se poate vorbi despre unul sau mai multe interese comune într-o comunitate politică atât timp cât se înregistrează un fenomen de scădere a participării la vot?

Scăderea ratei de participare la procesele electorale atât în democrațiile consolidate din Europa, dar mai ales în cele noi din Europa Centrală și de Est, este la momentul actual o temă de real interes deopotrivă pentru cercetătorii din științele sociale, instituții naționale și europene, membri ai societății civile, și totodată pentru organismele de management electoral.

Studierea acestui fenomen și identificarea unor soluții de creștere a participării la vot prezintă unele dificultăți datorită complexității sale. De exemplu, cercetări empirice recente au subliniat faptul că rata de participare la vot variază în spațiu și timp în statele post-comuniste din Europa, diferă în statele din Europa de la un tip de alegeri la altul, poate fi influențată de anumiți factori instituționali

precum prezența obligativității participării la vot în legislația electorală, tipul de sistem electoral, numărul de partide de pe scena politică, etc. (e.g. Jackman, Miller, 2005; Reif, Hermann, 2006; Pacek, Tucker, Pop-Eleches, 2009; Roussias, 2012).

În acest context, se remarcă necesitatea identificării unor posibile tipare în ceea ce privește scăderea ratei de participare la vot și a impactului diferiților factori care contribuie la apariția și permanentizarea acestui fenomen, pentru a stabili soluții pentru creșterea participării cetățenilor la procesele electorale.

Robert Jackman și Ross Miller argumentează că un model de analiză cu un potențial ridicat de explicare a variațiilor participării la vot ar trebui să plece de la o abordare instituționalistă, și mai puțin de la una culturală. Ei își argumentează teza prin aplicarea unui model de cercetare bazat pe corelarea unor caracteristici ale sistemelor electorale din 22 de democrații consolidate din Europa, America și Orientul Mijlociu cu rata de participare la vot pentru perioada 1950-2000. Astfel, autorii identifică 5 posibili factori instituționali care pot influența participarea la vot, și anume: **a.** modul de alocare a mandatelor la nivel național (sisteme proporționale sau sisteme majoritare); **b.** gradul de disproportionalitate electorală; numărul partidelor politice; **c.** unicameralismul sau bicameralismul; **d.** prezența votului obligatoriu în legislația electorală (Jackman, Miller, 2005:139).

Analiza participării la vot în cele 22 de democrații consolidate reliefează următoarele aspecte:

1. Sistemele de reprezentare proporțională, conduc indirect la o creștere a participării alegătorilor, datorită faptului că ele sunt mai reprezentative în ceea ce privește transformarea voturilor în mandate.
2. Cu cât disproportionalitatea electorală este mai mare cu atât

participarea la procesele electorale va fi mai redusă.

3. Multipartidismul nu încurajează participarea, întrucât în momentul în care există mai multe partide politice parlamentare care formează un guvern de coaliție, eficiența guvernării este diminuată. Explicația rezidă în faptul că interesele fiecărui partid politic aflat într-o coaliție guvernamentală - și implicit cele ale alegătorilor pe care îi reprezintă - sunt mai diluate, fapt ce se datorează în principal unei practici a compromisului.
4. Unicameralismul reprezintă un factor cu un impact pozitiv asupra participării la vot, întrucât procesul de legiferare este mai eficient decât în cazul unui parlament bicameral.
5. Obligatorietatea votului duce la o participare mai mare a electoratului (Jackman, Miller, 2005:139-149).

Premisele reliefate de modelul propus de Robert Jackman și Ross Miller nu explică însă și alte variații în ceea ce privește rata participării la vot la diferite tipuri de scrutin sau în democrații consolidate în raport cu cele de tranziție.

Pentru a evidenția aceste variații am realizat o analiză privind rata de participare în cele 28 de state membre ale Uniunii Europene în perioada 1990-2013¹.

Conform tabelului nr.1 se pot observa câteva aspecte importante:

1. Media ratei de participare la vot pentru alegerile parlamentare în raport cu cele europarlamentare este mult mai ridicată în perioada 1990-2013.

¹ Analiza a fost realizată utilizând datele privind rata de participare la vot a alegătorilor înregistrați furnizate de International Institute for Democracy and Electoral Assistance, disponibile la <http://www.idea.int/vt/index.cfm>. Trebuie precizat că am utilizat rata participării la vot a alegătorilor înregistrați, și nu cea a cetățenilor ce au împlinit vârsta legală pentru exercitarea dreptului de vot. De asemenea, am calculat pentru perioada analizată media ratei de participare la vot și valorile maxime și minime ale acestora pentru fiecare țară

2. Media ratei de participare la vot pentru alegerile parlamentare este relativ mai mare decât cea pentru alegerile prezidențiale, în majoritatea statelor unde președintele este ales prin vot direct în perioada 1990-2013, diferența fiind între aproximativ 1% și 18%. Cu toate acestea, există câteva cazuri particulare în care media ratei de participare la vot la alegerile prezidențiale este mult mai mare față de cea la alegerile parlamentare, și anume în Franța, Lituania, Polonia și România.
3. Există o variație semnificativă între media ratei de participare la vot și maxim-ul și minim-ul acesteia în unele cazuri, ca de exemplu în cazul României și Lituaniei în ceea ce privește alegerile parlamentare. Aceste fluctuații mari se datorează scăderii ratei de participare la vot crescute din perioada de început a tranziției de la un regim comunist la unul democratic în alegerile parlamentare ulterioare.

O posibilă explicație pentru faptul că media ratei de participare la vot pentru alegerile parlamentare în raport cu cele europarlamentare este mult mai ridicată în perioada 1990-2013 este cea a lui Reif și Hermann (2006). Cei doi autori susțin că în statele membre ale Uniunii Europene alegerile pentru funcții publice la nivel național sunt mult mai importante atât pentru electorat, cât și pentru partidele politice. Ei afirmă că alegerile parlamentare și prezidențiale sunt de „prim rang” datorită mizei ridicate pe care o au, iar alegerile pentru Parlamentul European sunt considerate a fi de „rang secund”. Totodată autorii remarcă un aspect esențial, și anume că cele două tipuri de alegeri nu pot fi privite separat întrucât temele și preocupările electoratului aferente alegerilor de prim rang vor avea un impact ridicat în cele de rang secund. Mai mult decât atât, situația de pe scena politică națională are o influență sporită în

momentul organizării alegerilor de rang secund (Reif, Hermann, 2006:8-10).

Un argument similar este cel al lui Habermas care reclamă însă necesitatea „creării” unei sfere publice europene, formată din toți cetățenii UE care să ia parte în mod egal într-un proces de dezbatere politică. Datoria acestora ar fi adoptarea unor poziții aprobatoare sau critice legate de subiecte europene, poziții care să se constituie în timp într-o opinie publică europeană, dar și să fie reflectate de alegerea membrilor pentru Parlamentul European (Habermas, 2001:17-18). Cu toate acestea, existența unei reale sfere publice europene ar presupune ca cetățenia europeană să implice mai mult decât acceptarea pasivă a unui pachet de drepturi predefinit (Bellamy, 2001:41).

În ceea ce privește media ratei de participare la vot pentru alegerile parlamentare în raport cu cele prezidențiale diferențele sunt în principal specifice formelor de guvernare, și anume parlamentar, prezidențial și semiprezidențial. Acest lucru este cel mai bine reliefat în cazul Franței, Lituaniei, României și Poloniei, considerate a fi semiprezidențiale datorită faptului că atât prim-ministrul cât și președintele sunt actori activi în administrația statului (Elgie, 2003). Aceasta este una din posibilele justificări pentru care media ratei de participare la alegerile prezidențiale este mai mare decât la cele parlamentare.

Referitor la variațiile mari existente în democrațiile din statele post-comuniste în privința participării la procesele electorale Roussias afirmă că acestea au fost influențate de două mecanisme. În primul rând este vorba despre diminuarea entuziasmului cetățenilor din aceste state pentru participarea la procesele electorale curente în raport cu primele alegeri libere și democratice. Un al doilea mecanism este evoluția sistemului de partide politice. Astfel, reducerea numărului de partide politice poate duce la absenteism în rândul

votaților cu preferințe politice puternice (Roussias, 2012:1).

Analiza de mai sus reliefează faptul că scăderea ratei de participare la vot este datorată atât unor factori instituționali specifici sistemului electoral, cât și unora ce țin de tipul de procese electorale și de miza acestora. Astfel, soluțiile pentru creșterea participării la vot trebuie să aibă în vedere nu numai o mai bună educare și informare a alegătorilor, ci și o legislație

electorală care să răspundă provocărilor aduse de impactul identificat al unor factori instituționali ai sistemului electoral. De asemenea, în ceea ce privește alegerile europarlamentare este necesar ca cetățenii europeni să internalizeze drepturile și responsabilitățile ce decurg din acest statut. Totodată, este important ca în acest proces electoral temele abordate să producă o reală dezbatere la nivel european.

Tabel nr. 1 Rata de participare la vot în 28 de state din Europa în perioada 1990-2013

Țara	Proces electoral								
	Alegeri parlamentare			Alegeri prezidențiale			Alegeri europarlamentare		
	Rata de participare la vot (%)			Rata de participare la vot(%)			Rata de participare la vot(%)		
	Media	Maxim	Minim	Media	Maxim	Minim	Media	Maxim	Minim
Austria	81.44	86.14	74.91	70.12	80.91	53.57	51.29	67.73	42.43
Belgia	91.06	92.71	89.22	.	.	.	90.73	91.05	90.39
Bulgaria	64.78	83.87	52.49	54.15	75.17	42.62	34.07	38.92	29.22
Croația	66.06	76.55	54.17	58.31	74.90	50.13	.	.	.
Cipru	88.78	94.31	78.70	89.68	93.37	81.58	65.95	72.50	59.40
Republica Cehă	71.98	96.33	57.95	59.08	59.08	59.08	28.26	28.30	28.22
Germania	76.86	82.20	70.78	.	.	.	47.88	60.02	43.00
Danemarca	85.58	87.74	82.85	.	.	.	52.69	59.54	47.89
Estonia	65.15	78.20	57.43	.	.	.	35.36	43.90	26.83
Spania	74.08	78.06	68.71	.	.	.	53.06	63.05	44.90
Finlanda	66.89	68.58	65.02	74.17	76.96	68.86	41.91	57.60	30.14
Franța	62.52	68.93	55.40	80.93	83.97	79.68	45.73	52.76	40.63
Regatul Unit al Marii Britanii	67.16	77.83	59.38	.	.	.	33.54	39.21	24.02
Grecia	74.06	82.95	62.47	.	.	.	65.13	73.18	52.63
Ungaria	56.80	73.47	44.14	.	.	.	37.41	38.50	36.31
Irlanda	66.81	70.05	62.57	55.64	64.10	46.71	52.59	58.58	43.98
Italia	82.47	87.44	75.19	.	.	.	70.03	73.60	65.05
Lituania	49.14	75.22	32.37	61.83	78.62	51.76	34.68	48.38	20.98
Luxemburg	89.36	91.68	86.51	.	.	.	89.48	91.35	87.27
Letonia	71.40	89.88	59.49	.	.	.	47.52	53.69	41.34
Malta	95.09	97.16	92.95	.	.	.	80.59	82.39	78.79
Olanda	77.34	80.35	73.23	.	.	.	35.43	39.26	30.02
Polonia	47.54	53.88	40.57	57.81	68.23	50.99	22.70	24.53	20.87
Portugalia	62.91	68.18	58.03	57.26	66.29	46.52	37.71	39.93	35.54
România	59.51	76.29	39.20	61.44	75.90	55.21	28.57	29.47	27.67
Suedia	83.61	86.82	80.11	.	.	.	40.96	45.53	37.85
Slovenia	69.88	85.90	60.64	64.12	85.84	42.41	28.34	28.35	28.33
Slovacia	72.92	96.33	54.67	56.86	75.42	43.48	18.31	19.64	16.97

Bibliografie:

1. Bellamy, Richard. *The “Right to have Rights”: Citizenship Practice and the Political Constitution of the European Union* în eds. Bellamy, Richard. Warleigh, Alex. (2001). *Citizenship and Governance in the European Union*. New York: Continuum.
2. Downs, A. (1957). *An economic theory of democracy*. New York: Harper and Row.
3. Elgie, Robert. (2003). *Semi-presidentialism in Europe*. Oxford University Press.
4. Habermas, Jurgen. (2001). *Why Europe Needs a Constitution?*, New Left Review.
5. Jackman, Robert W.. Miller, Ross A. (2005). *Before Norms: Institutions and Civic Culture*. Michigan: The University of Michigan Press.
6. Pacek, Alexander C.; Pop-Eleches, Grigore; Tucker, Joshua A. (2009), *Disenchanted or Discerning: Voter Turnout in Post-Communist Countries*, The Journal Of Politics, Vol. 71, Nr. 2, pp.473–491.
7. Reif, Karlheinz. Schmitt, Hermann. (2006). *Nine Second Order National Elections: A Conceptual Framework for the Analysis of European Election Results*. European Journal of Political Research, Vol. 8, Nr.1, 2006, pp.3-44
8. Rabinowitz, George; Stuart Elaine Macdonald (1989). *A Directional Theory of Issue Voting*. The American Political Science Review, Vol. 83, Nr. 1, pp. 92-121.
9. Westholm, A. (1997). *Distance versus direction: The illusory defeat of the proximity theory of electoral choice*. American Political Science Review, Vol. 91, pp. 865–883.
10. <http://www.idea.int/vt/index.cfm>

PARTIDELE POLITICE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ – NIVEL DE REGLEMENTARE ȘI FORMALITĂȚI DE ÎNREGISTRARE

POLITICAL PARTIES IN EUROPEAN UNION – LEVEL OF REGULATION AND REGISTRATION FORMALITIES

Răzvan CINCĂ,
Counselor

Legislation, Parliament Liaison and Election Dispute Resolution Department

Abstract

Political parties help define and express the will of citizens, with the compliance in respect to national sovereignty, territorial integrity, rule of law and democratic principles.

In any society pluralism, represents a guarantee of the constitutional democracy. This study presents the particularities of regarding the establishment and registration of a political party and the management of the Political parties Register in each member state of the European Union.

Keywords: *political parties, political parties Register, European Union, member states*

Răzvan CINCĂ,
Consilier

Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral

Partidul politic contribuie la definirea și exprimarea voinței cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației. Pluralismul, în orice societate, reprezintă o condiție și o garanție a democrației constituționale.

Conform definiției date de Benjamin Constant, partidul politic reprezintă o *reuniune de indivizi care profesează aceeași doctrină politică, în sensul că împărtășesc o perspectivă comună de reprezentare a realității sociale, politice și economice*. Partidele politice își au originea, în forma actuală (atât în Europa cât și în Statele Unite) în secolul al XIX-lea, împreună cu sistemele electorale și parlamentare a căror dezvoltare reflectă evoluția partidelor.

În România, articolul 8 din Constituție stipulează că partidele politice contribuie la definirea și exprimarea voinței publice a cetățenilor. Această funcție esențială se dimensionează în raport cu valorile democrației constituționale, așa cum sunt ele definite în articolele 1 și 8 din Constituție.

Studiul de față a fost elaborat în completarea acțiunii derulate de Autoritatea Electorală Permanentă, sub forma unei propuneri legislative, asumate de către deputatul Alina-Ștefania Gorghiu, privind preluarea Registrului Partidelor politice de la Tribunalul București (inițiativa aflându-se în dezbaterile

comisiilor permanente ale Senatului) și prezintă particularitățile fiecărei țări membre a Uniunii Europene în ceea ce privește înființarea și înregistrarea unui partid politic, precum și gestionarea Registrului partidelor politice.

Austria

Austria nu are o definiție concretă a partidelor politice. Conform Curții Constituționale din Austria, *formarea unei opinii comune în rândul membrilor despre problemele politice principale* este sarcina cea mai importantă a unui partid politic atunci când nu sunt perioade electorale. Așadar, un partid politic ar putea fi privit ca o *organizație a unor cetățeni care au ca scop atingerea anumitor obiective din viața publică*.

Principiile de bază sunt stabilite de secțiunea 1 din Legea partidelor politice, în special faptul că un partid politic, care are ca scop formarea unei voințe politice, este esențial pentru ordinea democratică.

În Austria formarea unui partid este liberă. Un grup de cetățeni poate crea un nou partid atât timp cât acesta se păstrează în limitele constituționale. Singura condiție impusă este ca orice partid nou înființat să-și publice statutul sau programul într-o publicație periodică. Aceste documente sunt ulterior depuse la sediul Ministerului Federal de Interne, astfel, partidul dobândind și personalitate juridică. Orice statut trebuie să cuprindă în mod clar structura organizatorică a partidului, persoanele care au fost autorizate să reprezinte partidul, drepturile și obligațiile fiecărui membru. Nu există însă nicio prevedere legală conform căreia Ministerul poate refuza înscrierea unui partid. Cu atât mai mult, un partid politic nu poate face obiectul unor constrângeri legale¹.

¹ Legea privind alegerile parlamentare din Austria (1992), Art. 42

Belgia

Legislația belgiană nu prevede nicio condiție pentru recunoașterea sau înregistrarea partidelor politice și nu le obligă să adopte o personalitate juridică, de exemplu prin înregistrarea în calitate de asociații non-profit. Prin urmare, în practică, majoritatea partidelor sunt asociații *de facto*. Cu toate acestea, partidele politice care îndeplinesc condițiile pentru primirea subvenției prevăzute la articolele 15 și 15 bis din Legea din 4 iulie 1989 trebuie să desemneze o instituție constituită sub forma unei asociații non-profit pentru a primi această finanțare (secțiunea 22). Nu există nici un statut specific sau recunoaștere explicită a partidelor politice în legislație (de exemplu, în Constituție sau Codul electoral). Cu toate acestea, legislația privind finanțarea partidelor politice și reglementarea campaniilor electorale conține o definiție a partidelor politice, iar existența lor este recunoscută în legislația electorală. Reglementarea partidelor politice este o responsabilitate federală. Legislația federală de bază pe această temă este Legea din 4 iulie 1989 privind limitarea și monitorizarea cheltuielilor la alegerile pentru camerele federale ale Parlamentului. Secțiunea 1 dă următoarea definiție partidelor politice și a componentelor acestora:

Articolul 1 din Legea din 4 iulie 1989

În sensul prezentului act , se aplică următoarele definiții :

1 . partid politic : o asociație de persoane , cu sau fără personalitate juridică , care participă la alegerile prevăzute de Constituție și lege, care , în conformitate cu articolul 117 din Codul Electoral prezintă candidați la funcția de reprezentant sau de senator în fiecare

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2011\)3_Austria_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2011)3_Austria_Two_EN.pdf)

*circumscripție electorală a unei comunități sau regiuni și care, în limitele specificate în Constituție, legislație, decrete, încearcă să influențeze expresia voinței populare în modul specificat în statutul sau programul său.*²

Bulgaria

Conform articolului 11 din Constituție, *„viața politică din Republica Bulgaria se bazează pe principiul pluralismului politic”*. Partidele politice sunt definite la articolul 2 din Legea partidelor politice ca *„asociații benevole ale cetățenilor care dețin drepturi electorale în conformitate cu legislația bulgară”*. Ele *„contribuie la formarea și exprimarea voinței politice a cetățenilor, prin alegeri sau prin alte mijloace democratice”*. Partidele politice sunt înființate în conformitate cu prevederile din Constituție, legile și statutele lor (articolul 4 din Legea partidelor politice). Fondarea și înregistrarea partidelor politice sunt reglementate de articolele 7 până la 20 din această lege. În conformitate cu articolul 10, un partid politic poate fi înființat de cel puțin 500 de cetățeni care dețin drepturi electorale în conformitate cu legislația bulgară. Fondatorii, care devin un comitet director, vor adopta o Declarație privind înființarea, precizând principiile fundamentale și obiectivele partidului politic, vor adopta un statut și vor alege comitetul de conducere și de supraveghere. Un partid este înscris în Registrul partidelor politice la Tribunalul Sofia, la primirea unei cereri scrise, care include, printre altele, denumirea, sediul și statutul partidului politic în temeiul articolului 11 din Constituție, *„viața politică din Republica Bulgaria se bazează*

pe principiul pluralismului politic”. Partidele politice sunt definite la articolul 2 din Legea Partidelor Politice. Tribunalul orașului Sofia, cu participarea unui procuror, pronunță o hotărâre în termen de paisprezece zile de la audiere. Partidul politic are personalitate juridică din momentul înregistrării la Tribunalul din Sofia (articolul 18, paragraful 4 din lege). Decizia Curții privind înregistrarea partidului politic în Registrul partidelor politice este promulgată în Monitorul Oficial în termen de șapte zile³.

Cehia

Partidele politice sau mișcările politice sunt certificate prin înregistrare, conform articolul 8, pct. 4 și 6, precum și articolul 21 din Legea Partidelor Politice. Solicitățile pentru înregistrarea partidelor politice sau a mișcărilor politice sunt transmise de către comitetele pregătitoare ale acestora, care au cel puțin trei membri. Singura îndatorire a acestor comitete este elaborarea actelor necesare înființării unui partid sau mișcare politică. Aceste comitete sunt compuse doar din cetățeni care au împlinit vârsta de 18 ani. Fiecare cerere de înregistrare trebuie semnată de toți membrii comitetului, care să ateste numele, prenumele, data nașterii și adresa permanentă a fiecăruia dintre membri.

Un partid politic sau mișcare politică se poate înregistra, de asemenea, la solicitarea făcută de cel puțin 1000 de persoane, la transmiterea solicitării, fiecare semnatar fiind obligat să declare numele, prenumele, data nașterii și adresa permanentă. Statutul noului partid politic va cuprinde:

² Codul Electoral, Art. 116 (1)
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)8_Belgium_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)8_Belgium_Two_EN.pdf)

³[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2009\)7_Bulgaria_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)7_Bulgaria_Two_EN.pdf)

1. numele întreg al partidului politic sau mișcării politice, inclusiv abrevierea numelui său;
2. adresa sediului său;
3. programul – platformă sau constituția partidului/mișcării (dacă există);
4. drepturile și obligațiile membrilor săi;
5. o scurtă descriere a filialelor sale, ce drepturi au, mai ales în măsura în care pot dobândi, administra și dispune de bunuri sau a alte drepturi de proprietate în numele partidului și, în ce măsură filialele au dreptul de a acționa și accepta obligații în numele partidului sau mișcării;
6. organismele partidului sau mișcării, inclusiv organismele de audit statutar, modul în care acestea sunt stabilite/alese și până unde se extind competențele acestora;
7. modul în care acționează aceste organisme statutare, dreptul de semnătură și în ce măsură alți membri sau angajați pot lua măsuri legale în numele partidului sau mișcării;
8. principiile managementului economic;
9. modul de calcul al cotizației care trebuie să fie depusă de fiecare membru. În cazul în care suma plătită de un membru este mai mare de 50 de mii de coroane anual, partidul este obligat să declare aceste sume împreună cu datele de identificare ale membrului, totul într-o anexă la raportul financiar anual, în conformitate cu art. 18, secțiunea 1:
10. modul echitabil de gestionare a bunurilor rezultate din lichidarea activelor și pasivelor în cazul în care un partid politic sau mișcare este dizolvat.

Denumirea și abrevierea unui partid politic sau mișcare politică trebuie să difere față de numele și abrevierile altor partide și mișcări anterior înregistrate, pentru a se evita confuzia.

Este obligatoriu ca sediul fiecărui partid politic sau mișcare politică să se afle pe teritoriul Republicii Cehe.

Dacă nu este specificat altfel în articolele de constituire ale unui partid sau mișcare, acesta este reprezentat, până la constituirea organismelor de la punctul 6, de comitetul pregătitor, însă perioada

maximă este de șase luni de la transmiterea cererii de înregistrare. În cazul în care, după șase luni de la înființare, aceste comitete nu sunt alese, Ministerul de Interne va iniția procedura de suspendare a tuturor activităților partidului sau mișcării politice.

Fiecare partid politic sau alianță va anexa la lista de candidați propusă la alegeri o chitanță care să ateste contribuția către stat pentru alegerile organizate, în valoare de 15 milioane de coroane. Această contribuție va fi achitată de partide sau alianțe pentru fiecare circumscripție unde acestea propun liste de candidați, în conturile special stabilite de autoritățile regionale la Banca Națională a Cehiei, cel mai târziu cu 72 de zile înainte de data alegerilor. Aceste contribuții devin parte a venitului bugetului de stat⁴.

Cipru

Secțiunea 5 din Legea partidelor politice prevede că directorul general al Ministerului de Interne este grefierul Registrului partidelor politice și are competențe în păstrarea acestuia. Secțiunea 6 din aceeași lege prevede că partidele politice trebuie să depună o cerere grefierului pentru a putea fi înregistrate. Mai mult decât atât, în conformitate cu secțiunea 8 din această lege („Cerere de înregistrare”), înregistrarea unui partid în Registru se face la cererea scrisă a partidului, semnată de șeful de partid, de secretarul general sau de președintele Consiliului de administrare al partidului sau de reprezentantul său autorizat, cerere la care sunt anexate actul de constituire al partidului politic împreună cu numele și emblema

⁴ Legea electorală 247/1995 Legea pentru alegerea Parlamentului Cehiei (modificată de Legea 480/2006), art. 31.
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2010\)10_CzechRep_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)10_CzechRep_Two_EN.pdf)

partidului, precum și numele și adresa șefului partidului, secretarului general și membrilor consiliului de administrare al partidului.

Odată cu adoptarea Legii partidelor politice în 2011, a fost introdusă obligația generală ca partidele politice să se înregistreze. Legea partidelor politice prevede că fiecare partid politic trebuie să solicite (prin liderul său, președintele sau șeful de partid sau printr-un reprezentant autorizat), înregistrarea în Registrul partidelor politice, care se află sub autoritatea unui grefier (directorul general al Ministerului de Interne). Grefierul emite un certificat ca dovadă a înregistrării. Procedura de înregistrare este simplificată în ceea ce privește partidele deja reprezentate în Parlament, acestea trebuind doar să prezinte statutele lor în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii, în scopul înregistrării⁵.

Croația

Fiecare partid politic va fi înregistrat, dobândind de la acel moment personalitate juridică. Registrul partidelor Politice se află în gestiunea Ministerului pentru Probleme Administrative. Acest minister este responsabil și cu elaborarea procedurilor de gestiune a Registrului. Un partid care nu este înscris în acest registru nu poate acționa pe teritoriul Republicii Croația.

Orice partid politic raportează ministerului competent care sunt filialele sale și acțiunile întreprinse de acestea, cu toate că nicio filială a unui partid nu are personalitate juridică.

Ministerul pentru Problemele Administrative este, de asemenea,

⁵ Legea Electorală 72 din 1979 modificată; Legea partidelor politice din 11 februarie 2011 [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2010\)9_Cyprus_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)9_Cyprus_Two_EN.pdf)

responsabil cu elaborarea procedurilor referitoare la acțiunile pe care filialele unui partid le pot întreprinde.

Conform articolului 20 din Legea Electorală: Pentru înregistrarea unei liste propuse de un partid într-o circumscripție pentru alegerile parlamentare, aceasta trebuie însoțită de o listă cu semnăturile a cel puțin 500 de susținători. Articolul 21: toate listele cu propunerile prezentate de partidele politice vor ajunge la Comisia Electorală Națională, cel mai târziu cu 14 zile înainte de data alegerilor⁶.

Danemarca

În Danemarca, partidele politice sunt privite drept asociații voluntare și private, prin urmare nu a fost adoptată nicio lege care să le reglementeze activitatea. Regulile privind participarea electorală a partidelor sunt incluse în Legea alegerilor parlamentare.

Toate partidele politice care au câștigat mandate în Parlament la alegerile precedente și care sunt încă reprezentate în Parlament primesc în mod automat dreptul de a candida. Partidele noi trebuie să depună cererea de înregistrare la Ministerul de Interne, nu mai târziu de 15 zile înainte de ziua alegerilor. Înregistrarea trebuie să fie însoțită de o declarație de susținere din partea alegătorilor al căror număr corespunde cu cel puțin 1/175 din numărul total al voturilor valabil exprimate la ultimele alegeri generale. Declarațiile alegătorilor trebuie să indice în mod clar numele acestora, adresa permanentă, datele de identificare și semnătura olografă. Partidul minorității germane poate

⁶ Legea Electorală : Legea privind alegerile parlamentare din Croația (116/99) (cu modificările și completările ulterioare), art. 19-21. [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2009\)1_Croatia_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)1_Croatia_Two_EN.pdf)

participa la alegerile generale, fără a prezenta semnături⁷.

Estonia

În conformitate cu secțiunea 1 (1) din Legea partidelor politice, un partid politic este „o asociație voluntară politică a cetățenilor estonieni care este înregistrată în conformitate cu procedura prevăzută de prezentul act și al cărui obiectiv este de a exprima interesele politice ale membrilor și susținătorilor săi și să-și exercite autoritatea la nivel local și de Guvern”. În conformitate cu secțiunea 1 (2) din actul citat, un partid politic este o asociație non-profit și, ca atare, în conformitate cu secțiunea 2 (1) din Legea asociațiilor non-profit, o persoană juridică de drept privat. Capacitatea juridică pasivă a unui partid politic începe de la intrarea sa în Registrul asociațiilor non-profit și al fundațiilor, iar capacitatea juridică activă, chiar înainte de înregistrarea acestuia.

Partidele politice sunt fondate printr-un memorandum de asociere între persoane fizice, completat de o aprobare a actului constitutiv (regulamentul intern). În scopul introducerii unei asociații non-profit sau fundații în Registru, Consiliul de administrare depune o petiție care stabilește denumirea partidului politic, sediul și adresa, data de aprobare a normelor interne, numele și datele de identificare personale ale membrilor conducerii partidului, caietul de sarcini pentru dreptul de reprezentare al conducerii și, dacă este necesar, numele întreg al partidului politic.

Registrul Asociațiilor non-profit și al fundațiilor este menținut de către departamentele de înregistrare ale instanțelor teritoriale, și anume prima

instanță generală în sistemul judiciar din Estonia în materie civilă și penală. În circumstanțele în care cererea și documentele anexate corespund cerințelor legale și în cazul în care partidul politic are cel puțin 1.000 de membri, acesta este înscris în Registru. Un partid politic nu poate fi înregistrat cu un nume care a fost deja introdus sau eliminat din Registru⁸.

Finlanda

În Finlanda, partidul politic este definit drept o asociație înregistrată în Registrul partidelor, cu un caracter non-profit și care are ca obiectiv principal influențarea problemelor de stat (Secțiunile 1 și 2 din Legea partidelor politice).

Partidele politice dobândesc personalitate juridică în urma înregistrării ca asociații în Registrul asociațiilor. De asemenea, pot obține drepturi, să-și asume angajamente și să se constituie parte în fața instanțelor sau în relațiile cu alte autorități. În principiu, membrii unei asociații înregistrate nu sunt responsabili în mod personal de obligațiile deținute de respectiva asociație (Secțiunea 6, Legea asociațiilor). Cu toate acestea, potrivit Secțiunii 39 din Legea asociațiilor, un membru al comitetului executiv sau un agent al asociației este responsabil pentru orice daună produsă în mod intenționat sau involuntar asociației, unui membru al acesteia sau unei alte părți interesate, dacă dauna este produsă prin încălcarea Legii asociațiilor sau regulamentului intern al asociației.

Înregistrarea partidelor politice în Registrul partidelor este responsabilitatea Ministerului Justiției. Un partid politic trebuie să îndeplinească mai multe condiții

⁷ Legea privind alegerile parlamentare din Danemarca, Art. 12 (1, 3)
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)9_Denmark_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9_Denmark_Two_EN.pdf)

⁸ Legea Electorală: Legea pentru desemnarea reprezentanților în Riigikogu, modificată la 25 noiembrie 2010, sec. 26(1) și 30(5).
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2007\)5_Estonia_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)5_Estonia_Two_EN.pdf)

pentru a fi înregistrat, și anume: (1) să demonstreze că principalul său obiectiv este influențarea problemelor de stat; (2) să prezinte cel puțin 5.000 de semnături de susținere din partea cetățenilor cu drept de vot; (3) regulamentele interne trebuie să garanteze respectarea principiilor democratice în activitatea și procesul de luare a deciziilor; (4) trebuie să dețină un proiect al programului de partid, care să includă obiective și principii pentru acțiuni viitoare (Secțiunea 2, Legea partidelor politice).

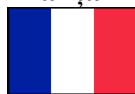
Registrul partidelor conține următoarele informații: un extras din Registrul asociațiilor (incluzând, printre altele: numele, numărul de înregistrare și sediul asociației; numele complet, adresa și reședința președintelui sau a persoanei autorizate să semneze în numele asociației); o copie legalizată a regulamentului intern al asociației; programul partidului și o listă cu persoanele care îl susțin (Secțiunea 3, Legea partidelor politice). Informațiile din Registrul partidelor sunt disponibile publicului în conformitate cu prevederile Legii privind transparența activității guvernamentale (621/1999).

Schimbările regulamentului intern sau ale programului partidului nu se aplică până în momentul în care acestea nu sunt acceptate în mod formal și înregistrate în Registrul partidelor. Un partid politic care nu reușește să obțină mandate în două scrutine parlamentare consecutive este radiat, dar poate solicita o nouă înregistrare. Un partid politic poate de asemenea să solicite radierea din Registrul partidelor.

Doar organizația centrală a unui partid este înregistrată în Registrul partidelor; filialele, organizațiile municipale și organizațiile teritoriale sunt înregistrate în Registrul asociațiilor, care este administrat de Consiliul Național pentru înregistrare și brevete, aflat sub

autoritatea Ministerului Comerțului și Industriei⁹.

Franța

În Franța, crearea unui partid este o procedură relativ simplă, fiind necesară doar semnarea unui act de asociere. Însă pentru a putea primi finanțare publică pentru campaniile electorale, fiecare partid trebuie să se înregistreze la Comisia Națională pentru Conturile de Campanie și Finanțare Politică, organism independent cu putere de reglementare. Este necesară îndeplinirea a două condiții în vederea asocierii:

- Scopul va fi doar înființarea unui partid politic;
- Să aibă cont bancar propriu și un statut bine definit, pentru a-și putea desfășura activitatea.

În conformitate cu articolul 4 din Constituție, formarea partidelor politice este liberă. Acest lucru înseamnă că nu există o recunoaștere a acestora și nici nu au obligația de înregistrare.

În conformitate cu articolul 4 din Constituția din octombrie 1958, „*partidele politice și grupurile vor avea un rol esențial în exercitarea dreptului de vot. Formarea și desfășurarea activităților lor trebuie să fie liberă. Ele respectă principiile suveranității naționale și ale democrației*”. Parlamentul European a dat o definiție mai detaliată unui partid politic în Legea nr. 88-227 din 11 martie 1988 privind transparența. Amintind principiile libertății de formare și de activitate, secțiunea 7 din această lege prevede că „*partidele politice și grupurile trebuie să aibă personalitate juridică*” și „*au dreptul de a acționa în justiție*”, „*pot achiziționa*

⁹ Legea Electorală 714/1998 cu modificările ulterioare, Secțiunea 108 [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2007\)2_Finland_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)2_Finland_Two_EN.pdf)

bunuri mobile sau imobile cu titlu gratuit sau nu". În lipsa oricărei alte definiții legislative privind statutul, constituirea sau drepturile și obligațiile unui partid politic, singura cerință constituțională impusă partidelor constă în respectarea principiilor suveranității naționale, democrația și egalitatea de gen.

Licența primită de un partid politic din partea Comisiei Naționale pentru Conturile de Campanie și Finanțare Politică poate fi retrasă. Crearea unui partid este liberă, iar existența unui partid politic este supusă unei anumite încadrări care poate fi rezumată în trei puncte:

- Respectarea ordinii publice și a democrației;
- Interzicerea finanțării din partea instituțiilor publice și a autorităților locale care sunt obligate prin lege la neutralitate politică;
- Interzicerea finanțării unui partid din fonduri venite din afara țării, legea interzicând primirea de fonduri, direct ori indirect, sau orice finanțare ori ajutor material de la un stat străin sau orice altă persoană juridică de peste hotare¹⁰.

Germania

În temeiul articolului 21 alineatul 1, teza 1, din Legea fundamentală (Constituția), partidele politice pot fi înființate în mod liber. Pentru înființarea unui partid, cetățenii trebuie să semneze o carte de fondare a partidului politic. În Adunarea Constituantă se vor adopta statutul și programul partidului politic și se va alege Comitetul Executiv. Partidele politice sunt obligate să notifice oficialul electoral federal cu privire la statutul lor și

¹⁰ Codul electoral, Art. L154

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)5_France_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)5_France_Two_EN.pdf)

<http://www.vie-publique.fr/actualite/faq-citoyens/partis-politiques/#art8025>

la programul partidului și să comunice numele, prenumele și funcțiile membrilor comitetelor executive ale partidului și ale filialelor sale (Secțiunea 6, paragraful 3, din Legea Partidelor Politice). Oficiul Electoral Federal menține o bază de date ale partidelor înregistrate, care este publică. Dat fiind că un partid politic este creat în virtutea unui act de înființare, înregistrarea la Oficiul Electoral Federal nu are nici un efect constitutiv pentru un partid și nici nu creează drepturi pentru acesta. De asemenea, includerea în documentele deținute de Oficiu nu conferă în mod automat statutul de partid.

Partidele nu au nevoie de recunoaștere sau confirmare din partea autorităților publice. Partidele politice sunt asociații de drept civil. În temeiul dreptului civil, acestea dobândesc capacitatea juridică numai în momentul intrării lor în Registrul Asociațiilor. În mod tradițional, cele mai multe dintre partidele politice germane sunt organizate ca asociații neînregistrate. Cu toate acestea, de ceva timp, și pe baza hotărârilor date de Curtea Federală de Justiție, se aplică și prevederile legale care reglementează asociațiile înregistrate, în special capacitatea lor juridică și cea de a sta în judecată, *mutatis mutandis*, la asociații care nu au capacitate juridică, astfel încât, în prezent, nu se face nicio diferență dacă un partid politic este sau nu este înscris în Registrul asociațiilor¹¹.

Grecia

Orice cetățean grec cu drept de vot poate face parte dintr-un partid politic a cărui organizare și activitate trebuie să servească la funcționarea liberă a

¹¹ Legea Electorală Federală
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2009\)3_Germany_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)3_Germany_Two_EN.pdf)

guvernării democratice (fapt însă neprecizat de Legea Partidelor Politice).

Pentru a putea fi înregistrat în Grecia, orice partid politic nou înființat trebuie să depună o copie a actului fondator (obligatoriu pentru legalitatea partidului) la biroul Procurorului General al Curții Supreme, acesta primind actul fondator fără nicio examinare substanțială.

În privința interzicerii unui partid politic, această prevedere nu există. Cu toate că în statutul partidelor politice parlamentare, la articolul 29 este introdus paragraful conform căruia un partid politic trebuie să servească la funcționarea liberă a guvernării democratice, respectarea dispoziției nu poate fi controlată din punct de vedere juridic. În caz de încălcare a acestei prevederi, nu există posibilitatea unei sancțiuni juridice.

În ceea ce privește finanțarea partidelor politice, aceasta a fost reglementată prin legea nr. 1443 din anul 1984 (lege revizuită în 1996) și are două forme: un sprijin financiar anual pentru cheltuielile electorale și funcționale și un sprijin extraordinar, furnizat prin legi speciale, activate, de exemplu în cazul unor alegeri simultane. Finanțarea unui partid politic în Grecia, este reglementată de îndeplinirea unor condiții, printre care, participarea în alegeri în cel puțin două treimi din totalul circumscripțiilor existente pe teritoriul țării, împreună cu un număr minim de voturi pe care un partid trebuie să îl obțină. Suma distribuită însă la final va fi și în funcție de numărul de mandate câștigate. Pentru înscrierea în alegerile parlamentare este necesară o cerere semnată de către președintele partidului și o validare a candidaturii din partea Curții Supreme¹².

¹² P.D. 96/2007 (Codification of the legal provisions on parliamentary elections), Art. 34 și 35
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2009\)9_Greece_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)9_Greece_Two_EN.pdf)

Republica Irlanda

Legea Electorală din 1992 reglementează înregistrarea alegătorilor și pregătirea și desfășurarea alegerilor parlamentare (Dáil), în timp ce Legea Electorală din 1997 conține, printre altele, dispoziții privind limitele de cheltuieli de campanie și de raportare financiară. Ambele acte au fost modificate în 1998, 2001, 2002, 2005, 2006 și 2007.

Un partid politic este definit în legea electorală din 1997, cu modificările și completările ulterioare, ca orice organizație înregistrată în Registrul partidelor politice. Partidele neînregistrate au dreptul de a candida în alegeri, însă numele partidului nu va apărea pe buletinul de vot. Înregistrarea este efectuată de către Biroul de înregistrare a partidelor politice. Pentru a fi înregistrat, un partid trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- semnătura a nu mai puțin de 300 de membri cu vârsta de 18 ani sau peste;
- partidul are cel puțin un membru care, în momentul cererii, este un membru al Dáil sau un reprezentant al Parlamentului European și care confirmă în scris Registrului că este membru al acelui partid; la alegerile locale are cel puțin trei membri care, la momentul depunerii cererii, sunt membri ai unei autorități locale, și care confirmă calitatea de membru al partidului.

Un partid nu poate fi înregistrat în cazul în care numele său este identic sau se aseamănă mult cu numele, abrevierea sau acronimul numelui altui partid, de natură să creeze confuzie în rândul electoratului; este format din mai mult de șase cuvinte.

O cerere de înregistrare a emblemei unui partid politic nu va fi aprobată în cazul în care aceasta poate crea confuzie între alegători, este asemănătoare cu emblema folosită de către un alt partid;

este obscenă sau jignitoare, este de așa natură că publicarea sa ar putea echivala cu săvârșirea unei infracțiuni; include un cuvânt sau o expresie, care ar împiedica partidul să fie înregistrat.

Următoarele detalii sunt înscrise în Registrul partidelor politice:

- denumirea partidului, inclusiv orice abreviere sau acronim;
- emblema, în cazul în care a fost acordată o cerere de înregistrare a acesteia;
- adresa sediului central al partidului;
- numele ofițerului sau ofițerilor de partid care sunt autorizați să semneze certificatele de autentificare ale candidaților partidului în alegeri;
- numele unui grup politic la care partidul este afiliat.

După ce grefierul a examinat cererea de înregistrare, solicitanții sunt anunțați de decizie. Avizul este publicat în Jurnalul Oficial (Iris Oifigiúil). În caz de refuz, solicitanții sunt informați cu privire la motivele refuzului și li se oferă detalii despre cum să conteste decizia. Contestațiile pot fi făcute în scris, în termen de 21 de zile de la decizie, la grefierul de Seanad, împreună cu un depozit de 634,87 EUR¹³.

Italia

Sistemul juridic italian nu prevede o definiție a partidelor politice. Cu toate acestea, pe baza articolului 49 din Constituție, partidul politic poate fi definit ca o asocierie liberă a unor persoane cu scopul de a contribui la elaborarea politicilor naționale prin procese democratice. În Italia, partidele și mișcările politice nu au personalitate juridică și astfel nu sunt recunoscute de către Guvern și nici nu au obligația de a se înregistra. Cu toate acestea, în conformitate cu normele în vigoare privind

asociațiile din Codul civil, partidele politice pot fi investite cu drepturi și obligații autonome, distincte de cele individuale ale membrilor lor¹⁴.

Letonia

În conformitate cu articolul 2 din Legea partidelor politice din Letonia, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2007, partidul politic este definit drept „*orice organizație care are ca scop desfășurarea activităților politice, participarea la campaniile electorale, propunerea de candidați pentru alegeri, participarea la activitățile Saeima (Parlamentul leton) și care își pune în aplicare programul prin intermediul deputaților*”.

În conformitate cu articolul 13 din Legea partidelor politice, pentru a înființa un partid politic este nevoie, pe lângă semnăturile a cel puțin 200 de cetățeni cu drept de vot și adoptarea unui statut, de alegerea unui organ de conducere, desemnarea unui departament de audit și a unui departament financiar. Pentru a putea fi înregistrat, membrii fondatori autorizați să reprezinte partidul sunt obligați să depună o cerere la Registrul partidelor politice din cadrul Registrului Întreprinderilor din Letonia în termen de 3 luni de la data constituirii partidului. Cererea va fi semnată de cel puțin doi reprezentanți și va trebui să cuprindă numele, adresa principală a partidului, detalii cu privire la membrii consiliului de administrare la data înființării partidului, statutul sau programul adoptat și informații cu privire la toate structurile teritoriale, precum și durata pentru care a fost înființat partidul (în cazul în care există această prevedere). Mai mult decât atât, trebuie depusă și lista cu semnăturile celor 200 de

¹³ Legea electorală 1992 - 2011, Art. 25
Legea electorală din 1992, partea III, secțiunea 25.

¹⁴ Legea Electorală, Art. 14-20.
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2011\)7_Italy_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2011)7_Italy_Two_EN.pdf)

persoane împreună cu numele complet al acestora (certificate de către un notar), dovada plății unei taxe către stat și a costurilor de publicare în Monitorul Oficial leton (după depunerea tuturor actelor, acestea vor fi publicate în Monitorul Oficial, cu excepția datelor de identificare personale ale membrilor).

Din momentul înregistrării, partidul va dobândi personalitate juridică.¹⁵

Lituania

În Lituania, un partid politic are personalitate juridică de drept public și nume propriu, stabilit prin Legea partidelor politice. Scopul partidului politic este să răspundă intereselor politice ale membrilor săi și să exprime voința politică a cetățenilor Republicii Lituania.

La înscrierea unui partid în Registrul Partidelor Politice, acesta dobândește automat personalitate juridică. Pentru a se putea înscrie în acest registru, un partid trebuie să anexeze următoarele:

- 1) decizia privind finanțarea partidului;
- 2) platforma-program a partidului sau constituția acestuia;
- 3) o listă cu 200 de persoane care au fondat partidul, în care este indicat numele partidului împreună cu semnătura fiecărei persoane, certificată notarial, conform legilor în vigoare. Lista cuprinde numele complet al semnatarului împreună cu datele sale de identificare personale;
- 4) actul constitutiv al partidului;
- 5) lista membrilor consiliului executiv al partidului;

¹⁵ Legea Electorală: Legea pentru desemnarea reprezentanților în Saeima, așa cum a fost modificată în 14 iulie 2011, art. 9 și 12
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)1_Latvia_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)1_Latvia_Two_EN.pdf)

6) un document care atestă achitarea taxei către stat și plata pentru publicarea în Monitorul Oficial al Lituaniei.

Orice partid politic trebuie să fie înregistrat în Registrul Persoanelor Juridice. Documentele care trebuie depuse de un partid politic pentru a fi înregistrat în Registrul Persoanelor Juridice, procedura de înregistrare și scoaterea unui partid politic din acest registru, înregistrarea de modificări în date sau în statutul unui partid politic, sunt reglementate prin procedurile Registrului Partidelor Politice.

Autenticitatea datelor prezentate de către partidele politice Registrului Persoanelor Juridice, conformitatea statutului, a programului politic și a altor amendamente cu prevederile legale în vigoare va fi atestată, iar documentele care confirmă faptul că partidele politice pot fi înregistrate în urma îndeplinirii condițiilor legale vor fi transmise către Ministerul Justiției din Republica Lituania în termen de 30 de zile din momentul primirii de către Registrul Persoanelor Juridice a tuturor documentelor necesare.

În cazul în care la solicitarea înregistrării, un partid politic nu prezintă toate documentele sale sau acestea conțin erori, Ministerul Justiției va informa reprezentantul autorizat al partidului pentru a se înlătura erorile consemnate sau completarea actelor cu cele care lipsesc, în termen de 15 zile de la data depunerii actelor în vederea înscrierii partidului în Registrul persoanelor juridice, partidul având la dispoziție 30 de zile pentru a remedia datele eronate sau pentru a completa dosarul necesar înscrierii cu documentele lipsă¹⁶.

Luxemburg

Conform Părții III, cap. IX din Legea electorală din 2003, partidul politic

¹⁶ Legea Electorală: Republica Lituania, Legea pentru Seimas, modificată la 14 decembrie 2010, Nr. XI – art. 37(2) și 41(2-3)

sau grupul politic (definiție care poate fi găsită și în Legea finanțării partidelor politice din 21 decembrie 2007) este definit ca o asociație de persoane, cu sau fără personalitate juridică și care contribuie, în conformitate cu principiile fundamentale ale democrației, la exprimarea votului universal și a voinței poporului, așa cum sunt statuate în programul lor politic sau în statutul acestora. Până acum Parlamentul din Luxemburg a fost reticent în a acorda personalitate juridică partidelor politice. Deși nu beneficiază de personalitate juridică, partidele politice, în ultimii 15 ani, au fost considerate a fi supuse jurisdicției instanțelor pe aceeași bază ca și asociațiile cu personalitate juridică formală¹⁷.

Malta

În Malta nu există o lege care să reglementeze înființarea sau înregistrarea partidelor politice. Este necesar ca organismul declarat a fi partid politic să îndeplinească cerințele prevăzute în Legea electorală (articolul 2 din Legea Electorală) referitoare la definiția unui partid politic. Ca regulă generală, în Malta, partidele politice dețin personalitate juridică, recunoscută prin hotărâri judecătorești. Această lege nu a schimbat deocamdată situația partidelor politice în privința personalității juridice, deoarece acestea le-a fost recunoscută personalitatea juridică prin dreptul cutumiar și, de asemenea, în hotărârile pronunțate de instanță. Mai mult decât atât, foarte multe cazuri au fost prezentate în instanță de către sau în numele partidelor

politice, iar instanțele de judecată au acceptat întotdeauna aceste acțiuni¹⁸.

Regatul Unit al Marii Britanii

În Marea Britanie, Legea privind alegerea partidelor politice și referendumurile din anul 2000 nu oferă o definiție concretă a partidelor politice, iar în legislația britanică nu există nicio prevedere care să oblige partidele la un anumit statut. Cu toate acestea, partidele sunt recunoscute de lege și oferă un cadru juridic privind obligațiile acestora.

Pentru a putea candida în alegeri, fiecare partid politic trebuie să se înregistreze la Comisia Electorală, prezentând la înregistrare următoarele documente:

- o cerere tip în care să ofere detalii cu privire la numele partidului, numele a cel puțin două persoane din conducerea partidului sau care au drept de semnătură, unde anume va fi înregistrat partidul (țara sau regiunea) și dacă partidul va avea un departament financiar.
- O copie după actul de constituire;
- Un sistem care să demonstreze modul în care partidul va respecta controalele financiare;
- Plata unei taxe nereturnabile de 150 de lire.

Registrul se află în gestiunea unui grefier sau a unui alt membru care are ca îndatorire înregistrarea persoanelor juridice (în Marea Britanie un partid politic are personalitate juridică), conform Legii Persoanelor Juridice din 1985¹⁹.

¹⁷ Legea Electorală din 18 Februarie 2003, Art. 135 [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2007\)6_Luxembourg_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)6_Luxembourg_Two_EN.pdf)

¹⁸ Legea Electorală, [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2009\)2_Malta_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)2_Malta_Two_EN.pdf)

¹⁹ Legea partidelor politice, art. 28 din Legea electorală din 2000 precum și site-ul oficial al Comisiei Electorale:

Țările de Jos (Olanda)

Olanda nu are o lege care să reglementeze activitățile partidelor sau mișcărilor politice, acestea fiind asociații reglementate de Codul Civil. În Olanda, un partid politic are același statut juridic ca orice altă asociație (spre exemplu un club de fotbal) și se diferențiază doar prin obiectivele sale statutare. Legea finanțării partidelor politice definește partidul politic ca fiind o asociație al cărui nume a fost înregistrat în registrul pentru alegerea membrilor celor două Camere ale Parlamentului, în conformitate cu articolul G1 din Legea electorală.

Partidele politice beneficiază de personalitate juridică. Ca o asociație cu drepturi depline, un partid politic poate fi înființat printr-un simplu act notarial care va include și statutul asociației, ulterior fiind obligat să se înregistreze în Registrul Comerțului aflat în gestiunea Camerei de Comerț. Cu toate acestea, entitățile care au legătură directă sau indirectă cu un partid politic au personalitate juridică distinctă și, ca urmare, sunt înregistrate ca atare.

Pentru orice tip de alegeri, ca o listă propusă de un partid politic să fie aprobată, aceasta trebuie însoțită de o listă cu semnăturile a cel puțin 30 de susținători, iar partidul politic va trebui, de asemenea, să facă dovada plății sumei de 11 200 de euro către stat. Un partid politic nou înființat, care nu a obținut niciun loc la alegerile precedente și dorește să se înregistreze în Registrul Comerțului, va trebui să facă o solicitare scrisă împreună cu dovada plății sumei de 450 de euro²⁰.

http://www.electoralcommission.org.uk/_data/assets/pdf_file/0004/107680/intro-registration-rp.pdf (2012)

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2007\)3_UnitedKingdom_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)3_UnitedKingdom_Two_EN.pdf)

²⁰ Actul din 1998 care conține prevederi noi privind organizarea alegerilor și care reglementează dreptul la vot și alegerile, cap. H, Secțiunea H4 și H12;

Polonia

Articolul 11 din Constituția Republicii Polonia prevede că partidele sunt „*organizații de asociere a cetățenilor polonezi, pe principiile participării benevole și egalității, ce au ca scop influențarea politicii de stat prin mijloace democratice*”. În secțiunea 1 din Legea partidelor politice se oferă o definiție mult mai detaliată, conform căreia, un partid politic este o „*organizație voluntară care apare sub un nume specific, al cărei obiectiv este participarea la viața publică prin influențarea politicii de stat sau exercitarea autorității publice prin mijloace democratice*”.

În Polonia, un partid politic este înființat printr-o declarație de voință a membrilor fondatori. Legea partidelor politice obligă orice partid să-și întemeieze structurile și activitățile de bază pe principii democratice, să-și formeze organele de partid pentru alegeri și să adopte rezoluții printr-o majoritate de voturi exprimate de membri săi.

În conformitate cu secțiunea 1 din Legea partidelor politice, orice partid își poate exercita drepturile prevăzute de lege numai după ce acesta a fost înscris în Registrul partidelor politice, gestionat de Tribunalul Districtual Varșovia.

Orice partid politic dobândește personalitate juridică la momentul înscrierii în Registru, conform secțiunii 6 din Legea partidelor politice. Pentru a putea fi înregistrat, un partid politic trebuie să depună o cerere precizând numele, abrevierea, sediul principal precum și numele, prenumele și adresele membrilor autorizați prin actul constitutiv să

Cap. G, Secțiunea G1(2). Statutul partidelor politice este reglementat prin Cartea a doua din Codul Civil olandez coroborat cu Legea privind finanțarea partidelor politice.

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2007\)8_Netherlands_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)8_Netherlands_Two_EN.pdf)

reprezintă partidul. De asemenea, cererea trebuie să cuprindă și statutul partidului împreună cu o listă care conține semnăturile a cel puțin 1000 de cetățeni cu drept de vot. În cazul în care toate actele sunt prezente, Tribunalul Varșovia va înregistra automat partidul, însă lipsa unor acte atrage după sine acordarea unei perioade de grație partidului pentru a se putea conforma cerințelor legale de înregistrare. Împotriva deciziei Tribunalului, orice partid poate depune o contestație. De asemenea, în cazul în care Tribunalul Varșovia constată că unele prevederi ale statutului partidului sunt în contradicție cu Constituția țării, poate depune o moțiune la Curtea Constituțională, care va da o decizie finală în acest caz²¹.

Portugalia

În Portugalia, pentru ca un partid politic să poată fi înregistrat, acesta trebuie să prezinte Curții Constituționale o listă de susținători cu un minim de 7.500 de semnături.

Recunoașterea înființării unui partid politic, cu alocarea personalității juridice precum și începerea activității sale vor fi dependente de înscrierea într-un registru al partidelor politice ținut de către Curtea Constituțională.

Cererea de înființare a unui partid politic trebuie susținută de cel puțin 7500 de alegători înregistrați. Cererea pentru înregistrarea unui partid politic se face în scris, aceasta fiind însoțită de proiectul statutului de asociere, o declarație de principiu sau un manifest, numele partidului, inițialele și simbolul adoptat.

²¹ Legea Electorală din 12 aprilie 2001 pentru alegerile în Sejm al Republicii Polone și a Senatului Republicii Polone, art. 142 și 143. [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)2_Poland_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)2_Poland_Two_EN.pdf)

La acceptarea solicitării de înregistrare, Curtea Constituțională va trimite un extras după decizia sa, împreună cu statutul partidului politic pentru a fi publicate în Monitorul Oficial (art. 16, alin. (1) și (2) din Legea nr. 2/2008). Înființarea unui partid politic este realizată pe o perioadă nedeterminată, partidele beneficiind de personalitate juridică și de toate drepturile necesare atingerii scopurilor lor (art. 3 din Legea nr. 2/2008)²².

România

Conform Legii partidelor politice nr. 14/2003, în România, partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Ele sunt persoane juridice de drept public.

În România, partidele politice prin activitatea lor, promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la constituirea unor autorități publice și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii.

Pot funcționa ca partide politice numai asociațiile cu caracter politic, constituite potrivit legii, și care militează pentru respectarea suveranității naționale, a independenței și a unității statului, a integrității teritoriale, a ordinii de drept și a principiilor democrației constituționale.

Fiecare partid politic trebuie să aibă denumire integrală, denumire prescurtată și semn permanent propriu. Aceste elemente trebuie să se deosebească clar de cele ale partidelor anterior

²² Legea nr. 2/2003 privind partidele politice, modificată de Legea nr. 2/2008, art. 14; 15. [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2010\)6_Portugal_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)6_Portugal_Two_EN.pdf)

înregistrate, fiind interzisă utilizarea aceluiași simboluri grafice, oricare ar fi figura geometrică în care sunt încadrate. Denumirea integrală și denumirea prescurtată, precum și semnul permanent nu pot reproduce sau combina simbolurile naționale ale statului român, ale altor state, ale organismelor internaționale ori ale cultelor religioase. Fac excepție partidele politice care sunt membre ale unor organizații politice internaționale, acestea putând utiliza însemnul organizației respective ca atare sau într-o combinație specifică.

Fiecare partid politic trebuie să aibă statut și program politic proprii. Statutul partidului politic cuprinde în mod obligatoriu:

- a) denumirea integrală și denumirea prescurtată;
- b) descrierea semnului permanent;
- c) semnul permanent sub formă grafică alb-negru și color, în anexă;
- d) sediul central;
- e) mențiunea expresă că urmărește numai obiective politice;
- f) drepturile și îndatoririle membrilor;
- g) sancțiunile disciplinare și procedurile prin care acestea pot fi aplicate membrilor;
- h) procedura de alegere a organelor executive și competențele acestora;
- i) competența adunării generale a membrilor sau a delegaților acestora;
- j) organele împuternicite să prezinte candidaturi în alegerile locale, parlamentare și prezidențiale;
- k) organul competent să propună reorganizarea partidului sau să decidă asocierea într-o alianță politică ori în alte forme de asociere;
- l) condițiile în care își încetează activitatea;
- m) modul de administrare a patrimoniului și sursele de finanțare, stabilite în condițiile legii;
- n) organul care reprezintă partidul în relațiile cu autoritățile publice și terți;
- o) alte mențiuni prevăzute ca obligatorii în prezenta lege.

Pentru a putea fi înregistrat, un partid politic va depune la Tribunalul București următoarele documente:

- a) cererea de înregistrare, semnată de conducătorul organului executiv al partidului politic și de cel puțin 3 membri fondatori, care vor fi citați în instanță;
- b) statutul partidului;
- c) programul partidului;
- d) actul de constituire, împreună cu lista semnăturilor de susținere a membrilor fondatori;
- e) o declarație privitoare la sediu și la patrimoniul partidului;
- f) dovada deschiderii contului bancar.

Cererea de înregistrare se afișează la sediul Tribunalului București timp de 15 zile. În termen de 3 zile de la data depunerii cererii de înregistrare, anunțul cu privire la aceasta se publică de către solicitant într-un ziar central de mare tiraj.

Lista va fi însoțită de o declarație pe propria răspundere a persoanei care a întocmit-o, care să ateste autenticitatea semnăturilor, sub sancțiunea prevăzută de art. 292 din Codul penal. Lista trebuie să cuprindă cel puțin 25.000 de membri fondatori, domiciliați în cel puțin 18 din județele țării și municipiul București, dar nu mai puțin de 700 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe și municipiul București.

Tribunalul București examinează cererea de înregistrare a partidului politic în ședință publică, cu participarea reprezentantului Ministerului Public și se pronunță asupra acesteia în cel mult 15 zile de la expirarea termenului prevăzut la articolul 18 alin. (2) (Cererea de înregistrare se afișează la sediul Tribunalului București timp de 15 zile), partidul politic primind personalitate juridică la data rămânerii definitive a hotărârii instanței.

Fiecare partid politic are obligația de a se înscrie în Registrul partidelor politice, la momentul actual, instituția

abilitată să gestioneze Registrul fiind Tribunalul București²³.

La momentul actual există o propunere legislativă depusă de către deputatul PNL Alina-Ștefania Gorghiu, de modificare a Legii partidelor politice nr. 14/2003, conform căreia, având în vedere faptul că *Registrul partidelor politice este un instrument important în organizarea și desfășurarea procesului electoral, este de înțeles că ar constitui un avantaj ca acesta să fie administrat de Autoritatea Electorală Permanentă* (la momentul actual acesta fiind gestionat de Tribunalul București). Astfel se urmărește gestiunea evidenței partidelor politice de către singurul organ administrativ specializat în domeniul electoral (propunerea fiind în conformitate cu Recomandările privind Reglementarea Partidelor Politice adoptate la cea de-a 84-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția).

Slovacia

Se consideră că un partid politic are personalitate juridică în momentul în care este înregistrat în Registrul Partidelor, aflat în gestiunea Ministerului de Interne slovac.

Pentru a putea fi înregistrat, un partid politic are nevoie de următoarele documente: a) lista cetățenilor care susțin înființarea partidului, lista trebuie să aibă minim 10.000 de semnături, cetățenii care susțin această acțiune trebuind să indice numele, prenumele, domiciliul și numărul actului de identitate; b) două copii ale statutului partidului; c) dovada de plată a taxei administrative; d) dovada sediului partidului, indicând orașul, strada și numărul de casă, semnată de reprezentantul autorizat, sediul fiind obligatoriu pe teritoriul Republicii Slovacia;

²³ Legea partidelor politice nr. 14/2003, <http://www.senat.ro/legis/lista.aspx>

Statutul partidului trebuie să includă: a) denumirea partidului și abrevierea sa, în cazul în care aceasta se folosește, numele și abrevierea trebuie să difere obligatoriu de numele și /sau abrevierea utilizată de un alt partid politic care a fost înregistrat anterior; b) programul partidului și obiectivele sale; c) drepturile și obligațiile membrilor de partid; d) structurile partidului, modul de alegere a acestora și definirea competențelor lor; e) modul în care organismul statutar acționează în numele partidului, dacă și în ce măsură alți membri ai partidului sau angajații săi pot efectua acte juridice în numele său; f) principiile managementului economic al partidului (finanțarea); g) prevederi referitoare la unitățile organizatorice ale partidului, în cazul în care stabilesc și măsura în care acestea dobândesc, gestionează și dispun de active, sau dobândesc drepturi de proprietate și specificarea că pot sau nu acționa în numele partidului, precum și obligativitatea enunțării lipsei personalității juridice a acestor unități; h) calea prin care se pot elimina activele rămase, rezultate din lichidarea activelor și pasivelor, în cazul în care partidul se află în proces de dizolvare²⁴.

Slovenia

Partidele politice se declară legal constituite dacă acestea prezintă semnăturile de adeziune a cel puțin 200 de cetățeni sloveni (o declarație de adeziune denumită declarația de încorporare).

Registrul Partidelor Politice se află în gestiunea Ministerului Afacerilor Interne care a emis un regulament privind registrul și formularul – tip de constituire

²⁴ Legea partidelor politice nr. 85/2005

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluati ons/round3/GrecoEval3\(2007\)4_Slovakia_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluati ons/round3/GrecoEval3(2007)4_Slovakia_Two_EN.pdf)

prezent la art. 5 din Legea alegerii reprezentanților în Adunarea Națională. „Scopul Registrului va fi emiterea și disponibilitatea publică a acțiunilor semnificative din punct de vedere al partidelor. Datele din registru vor fi menținute și prelucrate în scopul menținerii securității operațiunilor juridice.” (Amendamentul Nr. 001-22-130/07).

Cererea de includere în registru trebuie să cuprindă: 200 de declarații de încorporare; Statutul partidului și programul său; procesul-verbal al Adunării Constitutive sau al organismului ales, împreună cu persoana care a fost desemnată să reprezinte partidul; prezentarea grafică a însemnelor partidului (color, alb – negru, împreună cu o legendă a culorilor utilizate).

Organismul care se ocupă cu gestionarea Registrului Partidelor emite o decizie cu privire la înscrierea partidului în acest registru. Odată înscris în registru, orice partid politic are statut juridic. În baza prevederilor articolului 43, un partid politic poate prezenta o listă de candidați în fiecare circumscripție, cu condiția ca listele acestuia să fie susținute de cel puțin trei reprezentanți din Adunarea Națională. Un partid politic poate prezenta o listă de candidați într-o circumscripție, cu condiția ca această listă să fie susținută de semnăturile a minim 50 de membri care au domiciliul în circumscripția respectivă. Un partid politic poate prezenta, de asemenea, o listă de candidați într-o circumscripție care nu a fost nominalizată în modul descris mai sus, cu condiția ca această listă să fie susținută de semnăturile a cel puțin o sută de alegători care au domiciliul în circumscripția respectivă. De asemenea, legea permite ca două sau mai multe partide să propună o listă comună de candidați²⁵.

²⁵ Legea pentru alegerea reprezentanților în Adunarea Națională, art. 43

Spania

În Regatul Spaniei există două cerințe principale pentru ca un partid politic să activeze legal: 1) Să fie înscris în Registrul Partidelor Politice gestionat de Ministerul de Interne; 2) Să aibă desemnați reprezentanți în administrația electorală.

În Spania, actul de constituire al unui partid va fi consfințit printr-o Cartă, care este un document public și va conține numele celor care au înființat partidul, a persoanelor desemnate în conducerea interimară, precum și statutul partidului. Numele unui partid nu poate avea în componență cuvinte care contravin legii sau care creează confuzie cu privire la identitatea acestuia, se aseamănă sau se potrivesc din punct de vedere fonetic cu cele ale altui partid anterior înregistrat, scos în afara legii, dizolvat sau suspendat prin hotărâre judecătorească.

În Spania, partidele politice dobândesc personalitate juridică prin înscrierea în Registrul Partidelor Politice, la prezentarea documentului de constituire, semnat de toți membri fondatori, împreună cu documentele care atestă conformitatea cu prevederile legii.

În termen de douăzeci de zile de la depunerea actelor necesare, Ministerul de Interne va proceda la înscrierea partidului în registru (cu mențiunea că limita de douăzeci de zile poate fi prelungită). Cu excepția cazurilor de suspendare a perioadei menționate mai sus, la douăzeci de zile de la depunerea actelor la Ministerul de Interne, partidului i se conferă personalitate juridică.

Înscrierea în Registrul Partidelor Politice este pe termen nelimitat, până la suspendarea sau dizolvarea partidului, fie printr-o notificare a partidului în sine sau printr-o hotărâre judecătorească²⁶.

²⁶ Legea 6/2002 din 27 iunie a partidelor politice; Legea electorală 5/1985 din 19 iunie ("Ley Orgánica del Régimen Electoral General"), Art. 43

Suedia

În Regatul Suediei pentru a se putea înregistra, partidele politice trebuie să prezinte Autorității Electorale Centrale o notificare scrisă, inclusiv documentele referitoare la numele partidului și semnăturile de susținere a minim 1500 de alegători.

Pentru a lua parte la alegeri în Suedia, un partid politic nu trebuie să se înregistreze, însă există posibilitatea unei cereri voluntare, pentru a înregistra numele partidului, protejându-l astfel de o utilizare necorespunzătoare. Cererea trebuie făcută către Autoritatea Electorală suedeză și trebuie să reprezinte un nume format din cuvinte. Numele unui partid nu trebuie să fie o sub-diviziune a unei asocieri politice, iar cererea trebuie însoțită de o listă de susținători care să cuprindă cel puțin 1500 de semnături pentru alegerile în Riksdag, 100 pentru alegerile Consiliilor Regionale și 50 pentru alegerile autorităților publice locale. Mai mult decât atât, numele ales de un partid nu poate fi asemănător unui altuia înregistrat anterior. De asemenea, numele nu poate fi asemănător sau confundat cu un nume de partid eliminat din registrul partidelor de mai puțin de 5 ani ca urmare a schimbării denumirii²⁷.

Ungaria

În conformitate cu legislația maghiară, toate ONG-urile, inclusiv partidele politice trebuie să se înregistreze oficial. Cererea de înregistrare se va depune imediat după decizia de fondare a partidului împreună cu documentele solicitate printr-un decret al ministrului

Justiției de către o persoană autorizată la Tribunalul Municipiului Budapesta sau la instanța competentă din aria administrativ-teritorială unde partidul își are sediul. În cazul în care cererea de înregistrare este incompletă, solicitantului i se oferă un termen de 45 de zile pentru finalizarea documentației necesare. În anumite cazuri, din motive întemeiate, acest interval de timp poate fi prelungit cu 15 zile.

În termen de 60 de zile de la data depunerii solicitării, Curtea este obligată să se pronunțe asupra solicitării. În cazul în care Curtea nu respectă termenul prevăzut de lege, șeful Curții va lua măsuri ca cererea să fie finalizată în termen de 8 zile. Dacă nici la expirarea celor 8 zile solicitarea nu a fost judecată, aceasta este considerată acceptată începând cu cea de a 9-a zi. Curtea va emite decizia atât solicitantului, cât și Biroului Procuraturii. Procurorul este cel care verifică dacă partidul politic a depus toată documentația necesară și dacă statutul său nu contravine legii. În cazul în care acesta constată o încălcare a legii, poate face apel împotriva deciziei Curții.

Toate partidele politice sunt înregistrate în Registrele asociațiilor non-guvernamentale, care sunt păstrate de cele 19 instanțe regionale și de Tribunalul Budapesta, în funcție de locul unde a fost depusă cererea. Aceste registre conțin date definite printr-un decret al ministrului Justiției și includ numele și adresele reprezentanților partidului, datele privind procesul de înregistrare a documentelor depuse la tribunal, excepție făcând actul de constituire al partidului și registrul membrilor acestuia.²⁸

²⁷ Legea Electorală din 2005, secțiunile 1-8.
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2008\)4_Sweden_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)4_Sweden_Two_EN.pdf)

²⁸ Legea Electorală, Actul CCIII din 2011 privind alegerea membrilor Parlamentului Ungariei.
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2009\)8_Hungary_Two_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)8_Hungary_Two_EN.pdf)
<http://legislationline.org/topics/topic/1/country/25>

Tabel nr. 1 privind gestionarea Registrului partidelor politice în țările membre ale Uniunii Europene

Nr. Crt.	Țara	Există sau nu Registrul partidelor politice	Instituția abilitată să gestioneze Registrul partidelor politice
1.	Austria	Nu	Ministerul de Interne
2.	Belgia	Nu	Nu există obligativitatea înscrierii
3.	Bulgaria	Da	Tribunalul Sofia
4.	Cehia	Nu	Partidele se înscriu la Ministerul de Interne
5.	Cipru	Da	Ministerul de Interne
6.	Croația	Da	Ministerul pentru Probleme Administrative
7.	Danemarca	Nu	Partidele se înscriu la Ministerul de Interne
8.	Estonia	Da	Ministerul Justiției
9.	Finlanda	Da	Ministerul Justiției
10.	Franța	Nu	Nu există obligativitatea înscrierii
11.	Germania	Da	Oficiul Electoral Federal
12.	Grecia	Nu	Partidul se înregistrează la biroul Procurorului Curții Supreme
13.	Irlanda	Da	Biroul de înregistrare a partidelor politice
14.	Italia	Nu	Nu există obligativitatea înscrierii
15.	Letonia	Da	Registrul Persoanelor Juridice din Letonia
16.	Lituania	Da	Ministerul Justiției
17.	Luxemburg	Nu	Nu există obligativitatea înscrierii
18.	Malta	Nu	Nu există obligativitatea înscrierii
19.	Regatul Unit al Marii Britanii	Da	Comisia Electorală
20.	Țările de Jos (Olanda)	Nu	Nu există obligativitatea înscrierii
21.	Polonia	Da	Tribunalul Districtual Varșovia
22.	Portugalia	Da	Curtea Constituțională
23.	Slovacia	Da	Ministerul de Interne
24.	Slovenia	Da	Ministerul Afacerilor Interne
25.	Spania	Da	Ministerul de Interne
26.	Suedia	Nu	Partidele se înscriu la Autoritatea Electorală Centrală
27.	Ungaria	Da	Tribunalul Budapesta
28.	România	Da	Tribunalul București

Tabel nr. 2. Informații cu privire la reglementarea și înființarea partidelor politice în Uniunea Europeană

Nr. Crt.	Țara	Nivel Normativ	
		Constituție	Lege
1.	Austria	Da	Da
2.	Belgia	Nu	Nu
3.	Bulgaria	Da	Da
4.	Cehia	Da	Da
5.	Cipru	Da	Da
6.	Croația	Da	Da
7.	Danemarca	Nu	Nu
8.	Estonia	Da	Da
9.	Finlanda	Da	Da
10.	Franța	Da	Nu
11.	Germania	Da	Da
12.	Grecia	Nu	Da
13.	Irlanda	Nu	Nu
14.	Italia	Da	Nu
15.	Letonia	Da	Da
16.	Lituania	Da	Da
17.	Luxemburg	Da	Nu
18.	Malta	Da	Nu
19.	Regatul Unit al Marii Britanii	Nu	Da
20.	Țările de Jos (Olanda)	Nu	Nu
21.	Polonia	Da	Da
22.	Portugalia	Da	Da
23.	Slovacia	Da	Da
24.	Slovenia	Da	Da
25.	Spaia	Da	Da
26.	Suedia	Da	Nu
27.	Ungaria	Da	Da
28.	România	Da	Da

AGENDA ELECTORALĂ A ANULUI 2014

2014 ELECTORAL AGENDA

Bogdan FARTUȘNIC,

*Consultant, Legislation, Parliament
Liaison and Election Dispute Resolution
Department*

Abstract

In 2014, Romanian citizens are expected to attend two major electoral events, the European Parliament elections (Romania votes along with the other 27 member states of the European Union) and the presidential elections (the electoral process organised throughout the entire country, with the highest participation rate). It is also possible that the Romanian electorate will be called for a national referendum to amend the Constitution. The next year's electoral calendar also includes presidential and parliamentary elections or referenda set to be held in different countries of the world.

Keywords: *electoral agenda; 2014; presidential elections; European Parliament elections.*

Bogdan FARTUȘNIC,

*Consultant, Direcția legislație, legătura cu
Parlamentul și contencios electoral*

Anul 2014 se anunță a fi unul bogat din punct de vedere al evenimentelor electorale importante programate să se desfășoare pe parcursul lui. În perioada 22-25 mai, aproximativ 400 de milioane de cetățeni cu drept de vot din statele membre ale Uniunii Europene sunt așteptați să participe la scrutinul pentru alegerea noilor reprezentanți în cadrul Parlamentului European. Data stabilită pentru organizarea alegerilor europarlamentare în România este duminică, 25 mai 2014¹. Potrivit calendarului adoptat, în restul statelor din Uniunea Europeană alegerile europarlamentare urmează să se desfășoare după cum urmează: Țările de Jos (Olanda) și Regatul Unit al Marii Britanii - joi (22 mai), Republica Irlanda - vineri (23 mai), Letonia, Malta și Slovacia - sâmbătă (24 mai), Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Lituania, Luxemburg, Polonia, Portugalia, Slovenia, Spania și Suedia - duminică (25 mai). Există și state care au stabilit organizarea scrutinului pe o perioadă de două zile, Republica Cehă (vineri și sâmbătă) și Italia (sâmbătă și duminică). În contextul ultimelor modificări la nivelul componentei Uniunii Europene (aderarea Croației la 1 iulie 2013), în urma acestui scrutin, României îi vor reveni 32 de

¹<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2011-0176+0+DOC+XML+V0//RO#title11>

mandate². Potrivit Deciziei Consiliului European din 28 iunie 2013 de stabilire a componenței Parlamentului European, în legislatura 2014-2019 cel mai mare număr de europarlamentari va reveni Germaniei (96), urmată de Franța (74) și de Marea Britanie și Italia (câte 73). Cel mai mic număr de reprezentanți în Parlamentul European urmează să fie deținut de către Estonia, Cipru, Luxemburg și Malta (câte 6). Membrii din România în Parlamentul European sunt aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pentru un mandat de 5 ani. Reprezentanții României în Parlamentul European sunt aleși pe bază de scrutin de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale și pe bază de candidaturi independente. Pentru alegerea acestora se constituie o singură circumscripție electorală, la nivelul întregii țări.

La nivel național, cetățenii români cu drept de vot vor fi chemați la sfârșitul anului viitor să-și exprime opinia în cadrul alegerilor prezidențiale. Scrutinul din 2014 va marca al șaselea moment electoral în care se vor organiza alegeri libere pentru funcția de președinte al României, după Revoluția din decembrie 1989.

Potrivit prevederilor constituționale, președintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Nicio persoană nu poate îndeplini funcția de președinte al României decât pentru cel mult două mandate, acestea putând fi succesive. Mandatul președintelui României este de 5 ani și se exercită de la data depunerii jurământului. Președintele României își exercită mandatul până la depunerea jurământului de președinte nou ales. În alegerile prezidențiale din România este folosit sistemul electoral majoritar cu scrutin uninominal, în două tururi. Pentru câștigarea mandatului este necesară obținerea majorității absolute a voturilor

valabil exprimate. Dacă în primul tur niciun candidat nu îndeplinește această condiție, se organizează un al doilea tur de scrutin la care participă primii doi clasati în ordinea numărului de voturi obținute. După 1989, toate alegerile prezidențiale au necesitat desfășurarea unui tur secund, în vederea stabilirii câștigătorului.

Cele două evenimente electorale majore programate să se desfășoare anul viitor în România, se află în situații diametral opuse din punct de vedere al ratei de participare la urne. În cazul alegerilor pentru Parlamentul European prezența la vot nu a atins pragul de 30% la scrutinele precedente din 2007 (29,47%) și 2009 (27,67%). La polul opus, alegerile prezidențiale au reprezentat întotdeauna, după Revoluția din 1989, principalul moment electoral organizat la nivel național, ratele de participare înregistrate din 1992 până în 2009 confirmând acest lucru³. Cu toate acestea, trebuie observat că nivelul prezenței la vot a scăzut constant în această perioadă, pornind de la 76,29 % (în primul tur al alegerilor prezidențiale din 1992), 76,01 % (la primul tur din 1996), 65,31 % (în primul tur din 2000), 58,51 % (la primul tur din 2004) și ajungând la 58,02 % (în turul secund la alegerile din 2009)⁴. Momentul decuplării organizării simultane a alegerilor prezidențiale și parlamentare, eveniment desfășurat pentru prima dată în anul 2008, a marcat o scădere semnificativă a prezenței la urne în cadrul scrutinului pentru Parlamentul României. Astfel, în 2008, participarea la vot a fost de 39,20 %, iar în 2012 de 41,76 %, aceste date confirmând interesul mai mare al cetățenilor români pentru alegerile prezidențiale, comparativ cu alte momente electorale.

Deși nu este deocamdată cert, la sfârșitul anului 2014 este previzibilă

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:181:0057:01:RO:HTML>

³ <http://www.roaep.ro/alegeri/>

⁴ A fost folosită ca referință valoarea mai mare a prezenței între cele două tururi de scrutin

organizarea unui referendum național privind modificarea Constituției României.

Pe parcursul anului 2014, mai multe țări din Uniunea Europeană au programate evenimente electorale de importanță majoră, cum ar fi alegerile prezidențiale sau parlamentare. Astfel, în Belgia, Ungaria, Lituania și Suedia urmează să se desfășoare alegeri pentru parlamentele naționale, cu precizarea că în cazul Belgiei și al Lituaniei, data stabilită pentru acest scrutin coincide cu ziua în care se vor organiza alegerile pentru Parlamentul European. De asemenea, în Lituania și în Slovacia se vor desfășura anul viitor și alegeri pentru ocuparea funcției de președinte.

În contextul relațiilor privilegiate existente atât între cele două țări, cât și între Autoritatea Electorală Permanentă din România și Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova, alegerile parlamentare care urmează să se desfășoare la sfârșitul anului viitor în statul vecin, reprezintă un moment electoral deosebit de important.

Un eveniment notabil va avea loc în data de 18 septembrie 2014, când în Scoția va fi organizat un referendum național având ca temă obținerea independenței față de Marea Britanie. Cetățenii scoțieni vor fi chemați la urne pentru a-și exprima opinia prin “Da” sau “Nu” asupra oportunității desprinderii totale a țării de Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Sondajele de opinie efectuate până în prezent arată că un procent consistent de aproximativ 70 %

din populație, respinge ideea unui stat scoțian independent. Oficialii europeni au atras atenția că o eventuală desprindere de Marea Britanie ar echivala cu pierderea de către Scoția a statutului de țară membră a Uniunii Europene.

În afară de scrutinele care urmează să se desfășoare în state aflate în proximitatea geografică și politică a României, anul 2014 va fi marcat și de evenimente electorale programate în țări din afara Europei, cu mare influență la nivel regional și mondial. În cea mai importantă putere politică și economică a lumii, Statele Unite ale Americii, se vor organiza pe 4 noiembrie alegeri legislative pentru toate cele 435 de locuri ale Camerei Reprezentanților și pentru 33 din cele 100 de mandate din Senat.

De asemenea, în India, cea mai mare democrație a lumii după numărul de cetățeni cu drept de vot, este programată organizarea de alegeri parlamentare. Procesul electoral va începe în vara anului viitor și se va desfășura pe durata mai multor săptămâni, din cauza suprafeței foarte mari a țării și a numărului de electori care depășește cifra de 700 de milioane.

Brazilia este o altă țară aflată în plină dezvoltare economică și politică, ale cărei interese și acțiuni influențează parcursul întregului continent sud-american. Din aceste considerente, alegerile prezidențiale și parlamentare programate să se organizeze în data de 5 octombrie 2014, sunt privite cu interes maxim de comunitatea internațională.

Calendar electoral 2014 (alegeri confirmate până în prezent)⁵

Nr.	Statul	Continentul	Tipul alegerilor	Data sau perioada scrutinului
1.	El Salvador	America Centrală	Prezidențiale	2 februarie
2.	Costa Rica	America Centrală	Prezidențiale și parlamentare	2 februarie
3.	Elveția	Europa	Referendum	9 februarie
4.	Ungaria	Europa	Parlamentare	În primăvară
5.	Columbia	America de Sud	Parlamentare	9 martie
6.	Slovacia	Europa	Prezidențiale	Nu mai târziu de luna aprilie
7.	Indonezia	Asia	Parlamentare	9 aprilie
8.	Irak	Asia	Parlamentare	30 aprilie
9.	Panama	America Centrală	Prezidențiale	4 mai
10.	Lituania	Europa	Prezidențiale	11 mai
11.	Republica Dominicană	America Centrală	Parlamentare	16 mai
12.	Malawi	Africa	Prezidențiale	20 mai
13.	Uniunea Europeană	Europa	Parlamentare	22 – 25 mai
14.	Columbia	America de Sud	Prezidențiale	25 mai
15.	Belgia	Europa	Parlamentare	25 mai
16.	Lituania	Europa	Parlamentare	25 mai
17.	India	Asia	Parlamentare	În vară
18.	Indonezia	Asia	Prezidențiale	9 iulie
19.	Suedia	Europa	Parlamentare	14 septembrie
20.	Scoția	Europa	Referendum	18 septembrie
21.	Bosnia și Herțegovina	Europa	Prezidențiale și parlamentare	5 octombrie
22.	Brazilia	America de Sud	Prezidențiale	5 octombrie
23.	Mozambic	Africa	Prezidențiale și parlamentare	15 octombrie
24.	Uruguay	America de Sud	Prezidențiale	26 octombrie
25.	Republica Moldova	Europa	Parlamentare	Sfârșitul lunii noiembrie - începutul lunii decembrie
26.	Statele Unite ale Americii	America de Nord	Parlamentare	4 noiembrie
27.	Tonga	Oceania	Parlamentare	25 noiembrie

⁵ Conform <http://www.electionguide.org/elections/upcoming/>

RAPOARTE, SINTEZE ȘI INFORMĂRI

REPORTS, SYNTHESIS AND BRIEFINGS

ANA MARIA PĂTRU, PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE, A FOST ALEASĂ ÎN CONDUCEREA ASOCIAȚIEI MONDIALE A ORGANISMELOR ELECTORALE (A-WEB)

Andrei DIMITRIU,

Consilier, Autoritatea Electorală Permanentă

În perioada 14-17 octombrie 2013 o delegație a Autorității Electorale Permanente a participat la „Cea de-a 6-a Conferință Globală a Organizațiilor Electorale (GEO)” și la „Reuniunea Inaugurală a Asociației Mondiale a Organismelor Electorale (A-WEB)”, în Incheon, Coreea de Sud. Delegația a fost formată din doamna Ana Maria Pătru – Președinte, domnul Marian Muhuleț – Vicepreședinte, domnul Iulian Ivan – director Direcția control electoral, instruire și coordonarea activității în teritoriu, domnul Cristian Leahu – director Direcția legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral, doamna Cătălina Moraru – consilier și domnul Andrei Dimitriu – consilier. Obiectivele deplasării delegației Autorității Electorale Permanente au constat în creșterea vizibilității instituției ca nou tip de donator de asistență electorală (în cadrul Asistenței Oficiale pentru Dezvoltare acordată de România), identificarea de noi parteneriate cu instituții omoloage, dar și cu alte organizații din domeniul electoral, dezvoltarea capacității profesionale a reprezentanților instituției.

Reuniunea Inaugurală a A-WEB a fost deschisă oficial prin discursul domnului Lee In-Bok, Președintele Comisiei Electorale Naționale din Republica Coreea. În cadrul Reuniunii Inaugurale, au avut loc alegerile pentru Comitetul Executiv al A-WEB, doamna Ana Maria Pătru, Președintele Autorității Electorale Permanente, fiind aleasă ca membru al board-ului de conducere al Asociației Mondiale a Organismelor de Management Electoral. Astfel, România

face parte, alături de Republica Coreea, Republica Dominicană, India și Africa de Sud, din primul Comitet Executiv al A-WEB, constituit din reprezentanții principalelor organizații electorale regionale, fiind, totodată, și una din cele 5 țări care au semnat Carta A-WEB. Doamna Ana Maria Pătru, în calitate de membru al Comitetului Executiv al A-WEB, a susținut un discurs de prezentare a Autorității Electorale Permanente și a implicării instituției noastre în cadrul asistenței oficiale pentru dezvoltare acordată de România.

Conferința Globală a Organizațiilor Electorale s-a desfășurat sub titlul „Sustainable Electoral Processes, Strengthened Democracy” (Procese Electorale Sustenabile, Democrație Consolidată) și a reunit reprezentanți a peste 100 de state, reprezentanți ai celor mai importante organisme internaționale și regionale din domeniul electoral de la nivel global.

Ana Maria Pătru, Președintele Autorității Electorale Permanente, la Reuniunea Inaugurală a A-WEB

La eveniment au participat conducătorii organismelor de management electoral din peste 100 de state din Africa, Asia, Europa, America de Sud, America Centrală, America de Nord, Zona Arabă, Australia. De asemenea au fost prezenți reprezentanți ai celor mai importante instituții cu preocupări în domeniul electoral la nivel global, dintre care menționăm: IFES (Fundatia Internațională pentru Sisteme Electorale), UNDP (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare), UNEAD (Divizia de Asistență Electorală a Națiunilor Unite), IDEA (Institutul pentru Democrație și Asistență Electorală), IFE (Institutul Federal Electoral Mexic), TRIFE (Tribunalul Electoral Federal din Mexic) ș.a.

În cadrul lucrărilor GEO delegația României a primit aprecierea participanților pentru proiectele importante prezentate pe care AEP le derulează în acest moment în România. În cadrul dezbaterilor, domnul Vicepreședinte Marian Muhuleț a susținut o prezentare cu titlul „*National Electoral Register of Romania – Development and Role*” (Registrul electoral în România – Dezvoltare și rol), iar domnul director Cristian Leahu o intervenție cu tema „*Developing Electoral Integrity Action Plans*” (Dezvoltarea planurilor de acțiune privind integritatea electorală).

În paralel cu cele două evenimente s-a desfășurat Târgul expozițional („*Knowledge Fair*”) în cadrul căruia Autoritatea Electorală Permanentă a avut amenajat un stand de prezentare. Acest lucru a fost realizat cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare facilitând acest demers.

Reprezentanții Autorității Electorale Permanente au distribuit tuturor participanților la conferință broșuri, pliante, rapoarte și alte materiale de prezentare a activității Autorității

Electorale Permanente. În același timp, au fost realizate demonstrații practice ale aplicației Registrului electoral și ale Proiectului pilot privind informatizarea secțiilor de votare, celor interesați fiindu-le oferite detalii suplimentare. Pe un ecran electronic au rulat permanent clipuri cu tematică electorală și de prezentare a instituției realizate de Autoritatea Electorală Permanentă în cursul anilor 2012 și 2013.

Ca urmare a participării la aceste două evenimente, dar și la târgul expozițional, Autoritatea Electorală Permanentă a consolidat relațiile instituționale cu mai multe organisme electorale omoloage și a identificat noi parteneriate ce urmează a fi dezvoltate. Dintre instituțiile care au salutat și susținut inițiativele Autorității Electorale Permanente menționăm Institutul Federal Electoral din Mexic, Comisia Electorală Națională din Coreea de Sud, organismele electorale din țările din Nordul Africii (parteneri care au mai beneficiat de asistență electorală din partea României), Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale, Institutul pentru Democrație și Asistență Electorală ș.a.

Totodată, conferința GEO a marcat un moment important pe planul relațiilor excelente pe care România le are, prin intermediul Autorității Electorale Permanente, cu profesioniștii din domeniul electoral la nivel global, mulți dintre aceștia apreciind favorabil ideea inițiată de reprezentanții delegației din Mexic (colaboratori vechi și importanți ai României în domeniul electoral) ca următoarea conferință GEO să aibă loc la București în 2015. Beneficiile din perspectiva imaginii pe plan extern, beneficiile economice și politice pe care România le-ar avea prin organizarea unui astfel de eveniment la București, ne îndreptătesc să sperăm la sprijinul și colaborarea Guvernului și al instituțiilor centrale ale statului român.

INTEGRITATE ȘI PROFESIONALISM, CRITERIILE PE BAZA CĂRORA VOR FI AVIZATE PERSOANELE CARE POT FI DESEMNALE PREȘEDINȚI AI BIROURILOR SECȚIILOR DE VOTARE

Direcția comunicare și relații externe

Autoritatea Electorală Permanentă a adoptat **Hotărârea nr. 15/2013 privind întocmirea și avizarea listelor cuprinzând persoanele care pot fi desemnate președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare sau locțiitori ai acestora**. Hotărârea a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 717 din 21.11.2013.

Prin această reglementare, Autoritatea Electorală Permanentă urmărește ca avizarea persoanelor care pot fi desemnate președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare sau locțiitori ai acestora să fie fundamentată pe criterii de integritate și profesionalism.

Astfel, Autoritatea Electorală Permanentă va acorda aviz favorabil doar persoanelor cu bună reputație care:

- nu sunt urmărite penal, trimise în judecată penală sau condamnate penal;
- nu au săvârșit contravenții în legătură cu alegerile sau cu un referendum;
- nu au săvârșit erori în procesul de consemnare a rezultatelor votării în procesele-verbale, de natură să influențeze rezultatele scrutinului în secția de votare;
- au asigurat respectarea legii, a hotărârilor și instrucțiunilor Autorității Electorale Permanente, precum și a hotărârilor, deciziilor și a altor acte emise de birourile electorale ierarhic superioare;
- nu au renunțat, fără un motiv temeinic, să participe la activitatea birourilor electorale ale secțiilor de

votare în calitate de președinte al biroului electoral al secției de votare sau de locțiitor al acestuia.

Fundamentarea reglementării

„Potrivit legii, listele cuprinzând persoanele care pot fi desemnate președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare sau locțiitori ai acestora se întocmesc la toate scrutinurile de către prefecți și/sau președinții tribunalelor”, în timp ce „Autoritatea Electorală Permanentă are obligația de a aviza persoanele înscrise în listele menționate, din punctul de vedere al activității anterioare ca președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare sau locțiitori ai acestora”, se arată în preambulul **Hotărârii** unde este explicată necesitatea acestei reglementări.

Astfel, Autoritatea Electorală Permanentă a considerat că pentru emiterea avizului „este necesară evaluarea activității președinților birourilor electorale ale secțiilor de votare și a locțiitorilor acestora, indiferent de tipul de scrutin”, iar această evaluare trebuie să fie fundamentată pe criterii de integritate și profesionalism.

Condițiile generale pentru înscrierea în liste

Potrivit legii, în funcție de componența lor, listele cuprinzând persoanele care pot fi desemnate președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare sau locțiitori ai acestora sunt de trei tipuri:

- a) liste cuprinzând magistrați, numai în cazul alegerilor pentru Camera

Deputaților și Senat și al alegerilor pentru Parlamentul European;

- b) liste cuprinzând juriști;
- c) liste cuprinzând persoane cu o bună reputație în localitate.

Listele se întocmesc de președinții tribunalelor și/sau prefecți, potrivit legii, iar înscrierea se face la cererea scrisă a persoanelor interesate, cu domiciliul sau reședința în județul respectiv sau în municipiul București. Persoana care dorește să fie înscrisă trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- are cetățenia română;
- cunoaște limba română, scris și vorbit;
- are drept de vot;
- are o stare de sănătate corespunzătoare îndeplinirii funcției;
- nu are apartenență politică;
- a absolvit studii superioare juridice;
- nu se află într-unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege;
- nu este urmărită penal, trimisă în judecată penală sau condamnată penal.

În listele care cuprind persoane cu o bună reputație în localitate poate fi înscrisă și persoana care, deși nu are studii superioare juridice, a absolvit cel puțin învățământul general obligatoriu.

Cine poate depune cerere de înscriere în liste

În procedura de avizare pot intra numai persoanele care au formulat cereri, conform modelului prevăzut la anexa nr. 1 a Hotărârii, și care figurează în evidențele Autorității Electorale Permanente că au exercitat funcția de președinte al biroului electoral al secției de votare sau de locțiitor al acestuia la cel puțin un scrutin.

De asemenea, „*prin derogare de la aceste prevederi, în procedura de avizare pot intra și persoanele care au formulat cereri conform modelului prevăzut la anexa nr. 1 și care au participat la cel puțin un program de instruire organizat de Autoritatea Electorală Permanentă. Programele de instruire a persoanelor care pot deveni președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare sau locțiitori ai acestora se organizează de Autoritatea Electorală Permanentă la solicitarea prefecților sau primarilor, după caz*”.

Pentru documentul integral, vă rugăm să consultați textul **Hotărârii** pe pagina de web a Autorității Electorale Permanente la adresa <http://www.roaep.ro/legislatie/legislatie-electorala/alegeri-parlamentare/>.

PREGĂTIREA COMITETULUI EXECUTIV AL ASOCIAȚIEI OFICIALILOR ELECTORALI EUROPENI (ACEEEO) - 7 MARTIE 2014, POIANA BRAȘOV

PRESIDENCY OF

Luiza NEDELCU,

Expert parlamentar, Direcția comunicare și relații externe

În data de 13 septembrie 2013, în cadrul Conferinței anuale a Asociației Oficialilor Electorali Europeni (ACEEEO), președintele Autorității Electorale Permanente, doamna Ana Maria Pătru, a fost aleasă președinte a acestei prestigioase asociații a organismelor de management electoral din Europa. În virtutea exercitării președinției ACEEEO, Autoritatea Electorală Permanentă va găzdui în data de 7 martie 2014, la Poiana Brașov, Comitetul Executiv al Asociației. Acest eveniment va prefața un eveniment mai amplu care va fi găzduit în România anul viitor: Adunarea Generală și cea de-a 23-a Conferință anuală a ACEEEO. Acestea sunt programate să se desfășoare în septembrie 2014, la București, iar Autoritatea Electorală Permanentă este cu atât mai onorată să le găzduiască cu cât în 2014 sărbătorește 10 ani de activitate, iar România aniversează 25 de ani de la începutul unei noi ere democratice.

**Principalele puncte pe agenda
Comitetului Executiv al ACEEEO din 7**

**martie 2014 se referă la următoarele
aspecte:**

- implementarea noului Plan Strategic al ACEEEO și al Planului operațional;
- proiectele în derulare ale Asociației;
- evenimentele internaționale la care va participa Asociația;
- raportul privind veniturile și cheltuielile Asociației și măsurile ce vor fi întreprinse în viitor.

De asemenea, vor fi dezbătute rapoartele de activitate ale Secretariatului cu privire la precedentul Comitet Executiv desfășurat în septembrie 2013 la Varșovia și se va face o trecere în revistă a acțiunilor efectuate de statele membre ACEEEO cu ocazia Zilei Internaționale a Alegerilor (6 februarie 2014).

Cu ocazia reuniunii Comitetului Executiv al ACEEEO, Autoritatea Electorală Permanentă va organiza Seminarul „Participarea femeilor în alegeri”. Evenimentul va reuni

reprezentanți ai organismelor de management electoral și organizații internaționale. Obiectivul seminarului este completarea eforturilor AEP de a furniza asistență țărilor din Regiunea Orientului Mijlociu și Nord Africa (MENA), unde accesul femeilor în lumea politică și alegeri reprezintă un proces în stadiu incipient.

Cine sunt membrii Comitetului Executiv al ACEEEO

Conform statutului ACEEEO, Comitetul Executiv este format din 7 reprezentanți din țări diferite, membrii instituționali ai ACEEEO, aleși prin vot secret pentru o perioadă de 3 ani, la reuniunile anuale ale Asociației.

Membrii actuali ai Comitetului Executiv al ACEEEO sunt: doamna Ana Maria Pătru, Președintele Autorității Electorale Permanente și președinte în exercițiu al ACEEEO, domnul Arnis Cimdars, Președintele Comisiei Electorale Centrale a Letoniei, dr. Iurie Ciocan, Președintele Comisiei Electorale Centrale din Republica Moldova, domnul Kazimierz W. Czaplicki, Secretar al Comisiei Naționale Electorale a Poloniei, doamna Irena Hadziabdic, membru a Comisiei Electorale Centrale din Bosnia și Herțegovina, domnul Zenonas Vaigauskas, Președinte al Comisiei Electorale Centrale din Lituania și domnul Stanislav V. Vavilov, Vicepreședintele Comisiei Electorale Centrale a Federației Ruse.

Autoritatea Electorală Permanentă, membru de drept al ACEEEO

Asociația Oficialilor Electorali Europeni este o organizație regională independentă a organismelor de

management electoral, cu un statut juridic, bazat pe dreptul internațional.

Misiunea ACEEEO, prevăzută în Statutul său, „*este să furnizeze un forum non-partizan, independent de guvernele naționale, în vederea schimbului de experiență între experții electorali din întreaga Europă, ca să discute și să ia măsuri pentru a promova alegerile libere și transparente, cu obiectivul de sprijinire a bunei guvernări și a democrației*”.

ACEEEO are ca structură Adunarea Generală, Comitetul Executiv, Secretariatul și Comitetul Consultativ din cadrul Secretariatului General. Sediul Secretariatului General al ACEEEO se află în Ungaria, la Budapesta. ACEEEO a fost înființată în 1991, fiind sprijinită de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa - Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE-ODIHR), precum și de Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES).

ACEEEO are 24 de membri, reprezentând organisme de management electoral din următoarele state Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bosnia - Herțegovina, Bulgaria, Croația, Georgia, Ungaria, Kazahstan, Slovacia, Letonia, Lituania, Macedonia, Republica Moldova, Muntenegru, Polonia, România, Rusia, Serbia, Slovenia Turcia, Ucraina și Kyrgyzstan.

Autoritatea Electorală Permanentă este membru de drept al ACEEEO din anul 2004, participând astfel în 2005 la prima conferință anuală a organizației. În anul 2006, Autoritatea Electorală Permanentă a găzduit la București întâlnirea Comitetului Executiv al ACEEEO. Doi ani mai târziu, în România s-a desfășurat cea de-a 17-a Conferință anuală a ACEEEO.

PRIMULVOT.RO, UN PROIECT DEDICAT TINERILOR ALEGĂTORI

Abstract

Autoritatea Electorală Permanentă a fost nominalizată cu proiectul **Primul vot.ro** în finala Premiilor Electorale Internaționale, la secțiunea *First Time Voter Award*, decernate de Centrul Internațional pentru Studii Parlamentare. Membrii Comitetului de Premiere au apreciat inițiativa Autorității Electorale Permanente de promovare a participării tinerilor la procesul electoral ca pe un demers inovator, incluziv și original, care promite un impact pe termen lung asupra electoratului tânăr din România. Ceremonia decernării Premiilor Electorale Internaționale va avea loc pe 4 decembrie 2013, Kuala Lumpur, Malaezia.

Centrul Internațional pentru Studii Parlamentare este un prestigios institut de cercetare din Marea Britanie, preocupat de elaborarea de politici publice într-o serie de domenii, inclusiv în materie electorală. Institutul lucrează în parteneriat cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP) și cu Asociația Oficialilor Electorali Europeni (ACEEEO), furnizând consultanță internațională și organizând programe de training.

Cum s-a născut acest proiect, cât de importantă este prezența tinerilor în procesele democratice și care este strategia Autorității Electorale Permanente de încurajare a participării tinerilor la alegeri, aflați în cele ce urmează.

Cuvinte cheie: *alegeri, tineri, campanie de informare*

Denisa MARCU

Consilier parlamentar

Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral

Democrație participativă.

Opțiune politică.

Program de guvernare.

Implicare.

O țară în care să mă simt acasă.

Planuri de viitor.

Există o legătură între toate aceste noțiuni ? Noi credem că da.

Când am decis să creăm un site pentru tineri, în anul 2009, l-am văzut ca pe un instrument de informare, o interfață prietenoasă a unui domeniu pe care majoritatea tinerilor îl ignorau. Nu este un secret faptul că tinerii din România nu sunt preocupați de viața politică și de activitatea politicianilor. În consecință, nu votează. Studiile de specialitate menționează o largă categorie de factori ai abstenteismului, variind de la lipsa informației în domeniul electoral până la lipsa de încredere în politicieni.

Prin **primulvot.ro** am dorit să punem la dispoziția tinerilor, într-un format ușor accesibil, informații privind sistemul electoral din România, condițiile și modalitatea de exercitare a dreptului de vot, studii și articole de interes. **Primulvot.ro** a fost lansat la începutul anului 2010, în cadrul unei ample campanii de informare, cu tema, *Sunt major, votez!*, derulată în liceele din București și din țară, în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului. Destinată tinerilor care urmau să împlinească 18 ani, campania Autorității Electorale Permanente s-a axat pe importanța participării la procesele electorale, pe relevanța opțiunii tinerilor

alegători, care trebuie să se facă cunoscută prin vot, pe implicare.

Încă de la început am dorit ca **primulvot.ro** să fie mai mult decât un *instrument de informare*, să fie o *platformă interactivă de comunicare* cu tinerii. Au fost lansate concursuri de eseuri și de fotografii cu tema *Primul meu vot*, s-au organizat întâlniri ale studenților cu tineri parlamentari, care le-au vorbit despre experiența lor în politică. S-au pus întrebări, s-au exprimat opinii.

În urma acestor întâlniri a devenit evident că tinerii români nu votează pentru că nu văd relevanța acestui gest: „De ce să votez dacă votul (opinia, intenția, planul de viitor) meu oricum nu contează?”

Prin urmare, în campaniile noastre, am încercat să răspundem acestei probleme. Când le vorbim tinerilor despre importanța participării la viața democratică a țării, despre importanța votului lor, este necesar să menționăm faptul că interesele lor trebuie să se regăsească reprezentate în politicile publice. Politica și alegerile își găsesc astfel sensul în cadrul contextului social. Acest concept este perfect reflectat de sloganul site-ului **primulvot.ro**: „*Alege pentru tine, alege pentru tineri!*”.

Primulvot.ro – componentă esențială a campaniilor Autorității Electorale Permanente **de informare și de încurajare a participării la vot a tinerilor alegători**

În anul 2012, un an bogat în evenimente electorale - alegeri locale, alegeri parlamentare și un referendum național - strategia Autorității Electorale Permanente de încurajare a participării la vot a cetățenilor a inclus o componentă special destinată tinerilor alegători. Pentru alegerile parlamentare din 9 decembrie 2012, Autoritatea Electorală Permanentă a lansat campania „*Dă un refresh la faza gen votează*”, un concept nou, dinamic, realizat în colaborare cu specialiști de imagine.

Aceasta a inclus un spot video dedicat tinerilor care au împlinit 18 ani, cu intenția de a-i determina să conștientizeze

importanța prezenței la vot și o serie de testimoniale ale unor tineri actori, cântăreți, artiști care au pledat cu propriile argumente pentru participarea la vot, difuzate prin utilizarea rețelelor de socializare (Facebook, Twitter) și platforma YouTube și postate pe pagina de web a Autorității Electorale Permanente și pe **primulvot.ro**.

Un nou format. Tot în 2012, am decis să modificăm formatul site-ului **primulvot.ro**. Actualul format îmbină, în cadrul a patru secțiuni, știri și noutăți despre procesele electorale din România, informații utile privind sistemul electoral și exercitarea dreptului de vot. Secțiunea **Implică-te** este destinată evenimentelor organizate de Autoritatea Electorală Permanentă pentru tinerii alegători. Tot în această secțiune punem la dispoziția tinerilor cele mai noi studii realizate de noi dar și link-uri către diverse articole de specialitate, care pot fi utile studenților facultăților de științe sociale și politice și oricăror persoane interesate de procesele electorale. Ultima dintre cele 4 secțiuni ale site-ului, secțiunea **Media**, conține fotografii de la evenimentele cu tinerii precum și videoclipurile și materialele audiovizuale realizate de Autoritatea Electorală Permanentă.

Primulvot.ro este legătura noastră cu tinerii.

MARIAN MUHULEȚ, VICEPREȘEDINTE AL AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE: FAC APEL LA COMISIA DE COD ELECTORAL SĂ ÎNCEAPĂ DEZBATERILE PE TEMA UNIFICĂRII LEGISLAȚIEI

Delia Filip

Consilier, Autoritatea Electorală Permanentă

Vicepreședintele Autorității Electorale Permanente a făcut un apel către parlamentari să înceapă dezbaterile pe subiectul unificării și uniformizării legislației electorale. *„Se simte nevoia de unificare a prevederilor legislative în domeniul electoral”*, a declarat Marian Muhuleț în cadrul conferinței „Legislația electorală unitară – o necesitate a societății moderne”, care a avut loc miercuri, 20 noiembrie 2013, la Institutul Bancar Român.

Acesta a explicat că Autoritatea Electorală Permanentă este în măsură să ofere expertiză tehnică, dar componenta ce ține de modalitatea de alegere trebuie să fie rezultatul unor dezbateri și decizii politice.

„Nu vrem să facem noi propunerile de modificare a acestui sistem, este o chestiune de negociere politică. Autoritatea Electorală Permanentă nu poate decât să ofere expertiză pe partea de organizare a alegerilor”, a completat Marian Muhuleț, Vicepreședintele Autorității Electorale Permanente.

În ceea ce privește inițiativa transferului activității de gestionare a Registrului Partidelor Politice de la Tribunalul București la Autoritatea Electorală Permanentă, Marian Muhuleț a spus că Autoritatea a elaborat un proiect care se află acum în dezbateri parlamentară, fiind asumat de deputatul PNL Alina Gorghiu.

În cadrul conferinței au fost prezentate și alte proiecte ale Autorității Electorale Permanente, aflate în dezbateri publică. Dintre acestea amintim operaționalizarea Registrului Electoral și proiectul de modificare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor

politice și a campaniilor electorale, menționându-se faptul că acestea reprezintă pași importanți spre unificarea și uniformizarea legislației electorale din România.

La dezbateri au participat deputații Alina Gorghiu, Eugen Nicolicea, Daniel Florea și Luminița Adam și sociologul Mircea Kivu. Aceștia au abordat subiectul reducerii vârstei de vot la 16 ani, situația actuală a sistemului electoral, fraudele electorale și posibilitatea modificării și uniformizării legislației în domeniu.

Deputatul Daniel Florea a prezentat un mesaj din partea președintelui Camerei Deputaților, Valeriu Zgonea. *„Noul sistem electoral trebuie să asigure o stabilitate clară și reprezentativă pe regiuni, o eficiență în actul parlamentar. (...) Frauda electorală este foarte mică comparativ cu frauda morală de a nu merge la vot. Aproape 60% dintre oameni nu merg la vot. (...) Actuala lege electorală are o problemă”*, a punctat președintele Camerei Deputaților, Valeriu Zgonea, în scrisoarea trimisă.

Critici la adresa sistemului electoral a adus și deputatul UNPR Eugen Nicolicea. Acesta a declarat că primarii nu ar trebui să se ocupe de listele electorale întrucât sunt competitori. *„Au fost discuții la referendum cu privire la morții de pe liste. Eu am spus că în urma verificării nu va exista o mare diferență, pentru că morții din listă votează, de obicei, cum vrea primarul, verificările le făcea primarul, prin urmare, dacă votau cu el, nu știu de ce i-ar fi scos din listă”*, a declarat deputatul UNPR.

Necesitatea modificării legislației electorale a fost sesizată și de sociologul

Mircea Kivu. Acesta a declarat că pentru alegerile prezidențiale și europarlamentare nu se mai pot opera modificări, din cauza deciziei Curții Constituționale care spune că nu se mai pot modifica legile cu un an înainte de alegeri.

„La europarlamentare și prezidențiale vom merge cu aceleași legi proaste ca în prezent, dar suntem în întârziere deja și pentru 2016, pentru că anul viitor este an electoral și nimeni nu va discuta despre acest lucru. (...) Avem nevoie să începem cât mai repede să lucrăm la legea electorală”, a spus Mircea Kivu.

Acesta a amintit de Proiectul de Cod electoral elaborat de Autoritatea Electorală Permanentă, care ar putea intra în discuția comisiilor parlamentare pentru a fi adoptat în timp util, astfel încât să se lucreze ulterior la sistemul electoral.

Autoritatea Electorală Permanentă își propune să încurajeze implicarea societății civile în procesul de elaborare a legislației care ține de dreptul de a alege și de a fi ales, prin organizarea de dezbateri și conferințe care să faciliteze crearea unui cadru potrivit pentru alegeri transparente și democratice

PARTENERIAT PENTRU ÎNȚIEREA UNOR ACȚIUNI DE INFORMARE A CETĂȚENILOR APARTINÂND MINORITĂȚILOR NAȚIONALE CU PRIVIRE LA PROCESUL ELECTORAL

Direcția comunicare și relații externe

Autoritatea Electorală Permanentă și Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României au semnat în data de 15 noiembrie 2013, un acord de parteneriat. Acest parteneriat presupune inițierea unor acțiuni de informare a cetățenilor români aparținând minorităților naționale cu privire la procesul electoral, în vederea consolidării democrației și a statului de drept.

„Statul român acordă o atenție deosebită promovării diversității etnoculturale și lingvistice, prevenirii și combaterii rasismului și xenofobiei, cultivării valorilor comune și a dialogului intercultural. Ne propunem prin aceste acțiuni să creștem gradul de informare a cetățenilor români aparținând minorităților naționale cu privire la exercitarea dreptului de vot și a dreptului de a fi ales și, astfel, să creștem gradul de participare al acestora la viața publică”, a declarat Ana Maria Pătru, Președintele Autorității Electorale Permanente

La rândul său, șeful Departamentului pentru Relații Interetnice, Secretarul de stat Laczikó Enikő, a declarat că prin acest acord „a fost făcut un pas deosebit de important în interesul informării în limba maternă a minorităților naționale cu privire la drepturile lor democratice. Inițiativa semnării unui acord în acest sens este lăudabilă și demnă de urmat, prevederile cuprinse în document servesc interesele României și ale minorităților naționale care trăiesc aici”.

Obiectivele generale ale acordului dintre Autoritatea Electorală Permanentă și Departamentul pentru Relații Interetnice sunt următoarele:

a) informarea, la nivel local, a cetățenilor români aparținând minorităților naționale, cu privire la exercitarea dreptului de vot și a dreptului de a fi ales;

b) promovarea unei cetățenii participative prin intermediul diferitelor instrumente de comunicare (site-uri internet, mijloace de comunicare sociale, publicații

etc.) și prin interacțiunea cu părțile interesate, multiplicatori și presă la nivel local și regional.

Obiectivul specific al acordului constă în crearea, în limbile minorităților naționale și distribuirea către comunitățile locale a unor materiale tipărite, audiovizuale și multimedia (spoturi video și spoturi audio, infografice, pliante etc.). În realizarea materialelor de informare se va pune accentul pe:

- informații tehnice referitoare la exercitarea dreptului de vot și a dreptului de a fi ales;

- informarea cetățenilor aparținând minorităților naționale cu privire la data desfășurării diferitelor tipuri de alegeri organizate în România;

- informații generale despre sistemul electoral și despre procesul de votare.

„Autoritatea Electorală Permanentă a căutat, îndeosebi în ultima perioadă, să identifice orice instrument, orice resurse care i-ar putea îmbunătăți activitatea și care ar permite realizarea obiectivele sale

specifice. În acest sens, s-a avut în vedere încheierea, prin nou înființatul Centru de studii, parteneriate și programe pentru dezvoltarea managementului electoral, a unor acorduri de parteneriate cu societatea civilă, cu mediul academic și cu orice instituție publică care militează pentru o cultură participativă, pentru îmbunătățirea și modernizarea sistemului electoral românesc, pentru consolidarea democrației și a statului de drept”, a explicat responsabilul de proiect din cadrul Autorității Electorale Permanente, Daniel Duță, directorul Direcției management, monitorizare și logistică electorală.

Acesta consideră faptul că „în materie electorală, sunt binevenite activitățile ce vizează informarea cetățenilor (inclusiv a celor aparținând minorităților naționale) cu privire la exercitarea dreptului de vot”. „Din acest motiv, organizarea unor programe de educație civică pe scară largă, cu scopul de a spori nivelul de înțelegere a procesului electoral, este necesară”, a conchis Daniel Duță.

PROGRAMUL DE INTERNSHIP ORGANIZAT DE AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ, O SANȘĂ PENTRU STUDENȚII CARE VOR SĂ LUCREZE ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Delia FILIP,

Consilier, Autoritatea Electorală Permanentă

Contextul economic și dezechilibrele înregistrate în ultimii ani pe piața muncii s-au dovedit a fi subiecte de interes public, de mare actualitate, prezente în tot mai multe dezbateri. Puțini sunt însă aceia care înțeleg că astfel de perioade, aparent nefavorabile, permit dezvoltarea unor măsuri creative, care, odată implementate, încurajează implicarea activă a tinerilor în societate, în reforma sistemului de stat.

Conceptul de internship este unul dintre acele modele socio-profesionale prin

care se facilitează integrarea pe piața muncii a celor aflați în căutarea unui loc de muncă și prin care se promovează formarea profesională. Autoritatea Electorală Permanentă și-a propus crearea unui mediu care să favorizeze dezvoltarea profesională în scopul creșterii standardelor de calitate din administrația publică. Valorile care stau la baza programului de internship derulat de această instituție sunt solidaritatea, echilibrul, respectul și inițiativa.

„Autoritatea Electorală Permanentă a stabilit să pună accent pe deschiderea către societatea civilă și lumea academică. Acesta este motivul pentru care am înființat un Centru de studii, parteneriate și programe pentru dezvoltarea managementului electoral. Am considerat că primele acțiuni ar trebui realizate cu tineri cărora să le oferim șansa să desfășoare activități în administrație, să încercăm să îi învățăm despre arhitectura instituțională din România, despre cum se realizează procedurile de lucru în cadrul administrației centrale și să încercăm să îi învățăm să gândească fără șabloane, să poată să inițieze dezbateri și să participe la viața societății”, a explicat promotorul acestui proiect, Daniel Duță, director al Direcției de management, monitorizare și logistică electorală.

În urma preselecției desfășurate la sfârșitul lunii octombrie, opt studenți au intrat în primul program de internship din cadrul Autorității Electorale Permanente pentru o perioadă de trei luni.

Procedurile au urmat întocmai Legea voluntariatului, fiecare dintre cei acceptați în program având o fișă de post, un contract și beneficiind de instruire privind protecția muncii și securitatea în muncă. Sarcinile și programul de lucru sunt la fel ca ale oricărui alt angajat.

„Educația civică și înțelegerea dreptului de a alege și a fi ales sunt lucruri esențiale pentru noile generații. Încurajăm proiectele care oferă copiilor și tinerilor posibilitatea de a-și asuma responsabilitatea pentru alegerile pe care le fac în viață. Iar alegerea carierei este unul dintre pașii importanți, motiv pentru care mă bucur că avem studenți interesați să înțeleagă și să aducă îmbunătățiri domeniului electoral”, susține Ana Maria Pătru, președintele Autorității Electorale Permanente.

La finalul programului de internship, pe 14 februarie 2014, fiecare student va primi un certificat de voluntar în care se va specifica perioada în care acesta a desfășurat activitatea,

competențele dobândite și calificativul obținut.

„Este extrem de lăudabil faptul că au venit să muncească fără bani, ceea ce spune multe despre ei. Cred că este esențial că, la momentul angajării, ei vor avea deja o astfel de experiență și, ținând cont, că cei opt sunt studenți ai Facultății de Administrație Publică din cadrul SNSPA, cred că este un caz fericit în care teoria se îmbină cu practica”, susține Daniel Duță.

Activitățile desfășurate de studenții aflați în internship sunt de mare importanță în procesul electoral, iar acest lucru îi determină să-și ia activitatea în serios, lucru pe care l-au exprimat chiar ei.

„Este prima dată când lucrez efectiv într-o instituție publică și sunt foarte încântată de activitatea pe care o am. Am găsit un colectiv format din oameni serioși, bine pregătiți, răbdători, gata oricând să-ți sară în ajutor și foarte sociabili. Eu și colegii mei verificăm momentan procesele verbale ale tuturor secțiilor de votare din România.” – Beatrice Zaheu, studentă.

„Sper ca experiența de aici să mă ajute să mă dezvolt din punct de vedere profesional. Sunt încântat de ceea ce am găsit aici – modul de lucru, echipa tânără și dornică să te ajute de fiecare dată când ai nevoie. Rezultatul este un mediu plăcut în care să-ți desfășori activitatea. Aștept cu nerăbdare să văd ce va urma.” – Cătălin-Ștefan Ghiță, student.

Autoritatea Electorală Permanentă are în plan o întreagă paletă de activități sociale, printre care un parteneriat la nivel educațional, dar și proiecte care vizează educarea și formarea adulților.

Toate acestea sunt însă condiționate de existența resurselor financiare adecvate, motiv pentru care instituția se luptă pentru obținerea fondurilor necesare, fie ele nerambursabile, comunitare, norvegiene, etc.

Între timp însă, prin programul de internship derulat în această perioadă,

Autoritatea Electorală Permanentă urmărește integrarea studenților pe piața muncii, prin formarea profesională ce permite identificarea propriilor

competențe, lucru care le va facilita dezvoltarea profesională și autonomia socio-profesională.

VOTUL ELECTRONIC ÎN NORVEGIA

*Aspecte de la Seminarul privind votul electronic, desfășurat la Oslo, Norvegia,
8- 9 septembrie 2013*

Roxana TOROSIAN,

consilier, Autoritatea Electorală Permanentă

În data de 9 septembrie 2013, în Regatul Norvegiei au avut loc alegeri parlamentare, una dintre modalitățile de exercitare a dreptului de vot fiind votul prin internet. O echipă de experți din cadrul Autorității Electorale Permanente a participat în perioada 8 - 9 septembrie 2013, la Oslo, la „*Seminarul privind votul electronic*” și la „*Ceremonia de decriptare a voturilor prin internet*”, organizate de Ministerul Administrației Locale și Dezvoltării Regionale din Norvegia.

Articolul de față prezintă succint sistemul de vot electronic utilizat în Regatul Norvegiei, proiectul pilot pentru votul prin internet derulat la alegerile parlamentare norvegiene din 9 septembrie 2013, dar și concluziile întrevederilor dintre reprezentanții Autorității Electorale Permanente și membrii Comitetului Național Electoral de Vot Electronic.

Sistemul electoral norvegian

Sistemul electoral norvegian se bazează pe principiile de reprezentare proporțională multi-membru (liste de partid deschise). Parlamentul norvegian, numit Stortinget, are 169 membri.

Cadrul legal privind alegerile parlamentare din Regatul Norvegiei este alcătuit din:

- Dispozițiile din Constituție privind alegerile generale;

- Legea alegerilor generale și locale;

- Regulamentele care stabilesc condițiile în care cetățenii își aleg reprezentanții lor în Stortinget, în consiliile regionale și consiliile municipale prin vot secret și direct.

Organele electorale sunt structurate pe trei nivele:

- La nivel național - funcționează Comitetul Electoral Național (numai pentru alegerile generale);

- La nivel regional - funcționează 19 comitete electorale regionale;

- La nivel municipal - funcționează 428 de comitete electorale municipale și 3000 de comitete ale secțiilor de votare.

Votul prin internet. „Soluția norvegiană”

Una dintre temele seminarului privind votul prin internet a fost intitulată „*Alegeri electronice observabile? Ce s-a făcut până acum, ce se poate îmbunătăți*”. Henrik Nore, manager de proiect pentru votul electronic, și Christian Bull, consilier superior în cadrul Ministerului Administrației Locale și Dezvoltării Regionale, au împărtășit experiența acumulată cu privire la proiectul pilot pentru votul prin internet.

Christian Bull, prezentare din timpul Seminarului privind votul electronic

Proiectul a fost inițiat în august 2008, iar în septembrie 2011 a fost testat în 10 municipalități care cumulau 168.000 de persoane cu drept de vot, reprezentând 4,5% din populație. În 2013 proiectul pilot a fost extins în 12 municipalități, numărul persoanelor cu drept de vot care au fost implicate în procesul electoral ajungând la 250.000, reprezentând 7% din populație.

Soluția norvegiană permite votul anticipat, adică votul dat într-o perioadă stabilită, înainte de data alegerilor. Astfel, în sistemul norvegian alegerilor pot vota atât prin internet, cât și prin sistemul clasic prin poștă – într-o perioadă de 30 de zile până la data alegerilor. De asemenea, alegătorii care au votat pe internet, dacă se răzgândesc, pot în ziua alegerilor să voteze în secția de votare, anulându-se astfel votul electronic.

Obiectivele pentru proiectul pilot privind votul pe internet din anul 2013 au fost următoarele:

- 28% (față de 16% în 2011) din totalul electoratului din cele 12 municipalități din proiectul pilot să voteze prin internet reprezentanții din Stortinget;
- 37% (față de 23% în 2011) din totalul electoratului din cele 12 municipalități din proiectul pilot să voteze

anticipat (atât prin internet, cât și prin sistemul clasic, prin poștă);

- 23% din totalul electoratului norvegian să voteze anticipat (atât prin internet, cât și prin sistemul clasic, prin poștă);

- menținerea țintei atinse în 2011, și anume ca 3 din 4 voturi anticipate, din cele 12 municipalități din proiectul pilot, să fie date prin internet (menținerea procentului din 2011).

Scanarea buletinelor de vot ale votanților înscriși în registrul electronic

Motivația și punctele forte ale organizării unui sistem de vot prin internet, potrivit autorităților norvegiene, sunt următoarele:

- creșterea facilităților pentru exprimarea votului de către persoanele cu dizabilități;
- certitudinea unor rezultate mai rapide și mai precise;
- împlinirea așteptărilor noilor generații de votanți;
- reducerea de costuri pe termen lung.

Premisele pe care se bazează proiectul de vot prin internet inițiat de autoritățile norvegiene sunt următoarele:

- votarea se efectuează pe computere personale obișnuite fără a fi necesare echipamente speciale (adiționale);

- utilizarea infrastructurii deja existente;
- un sistem deținut și gestionat de guvern;
- transparență totală a procesului și soluțiilor.

În cadrul celei de-a doua teme, **Probleme, provocări și soluții**, cei doi reprezentanți din cadrul Ministerului Administrației Locale și Dezvoltării Regionale - domnul Henrik Nore și domnul Christian Bull - au făcut o trecere în revistă a provocărilor ivite în timpul pregătirilor și a perioadei de vot electronic din 2013.

O problemă de securitate în sistemul de vot electronic norvegian, cea de-a treia temă, a constat în prezentarea tehnică a soluției MinID, realizată de prof. Reto E. Koenig, Elveția.

Utilizarea votului prin internet la alegerile parlamentare din 9 septembrie 2013

Luni, 9 septembrie 2013, în Norvegia au avut loc alegeri parlamentare. În prima parte a zilei, reprezentanții Autorității Electorale Permanente s-au deplasat la Primăria orașului Oslo unde au participat la o sesiune informativă cu privire la votul clasic pe hârtie în secțiile de vot din Norvegia. Ulterior a efectuat un tur al secției de votare din cadrul Primăriei orașului Oslo.

Cabină de vot dintr-o secție de votare din Oslo

În continuare, reprezentanții Autorității Electorale Permanente au vizitat alte două secții de votare din Oslo și din regiunea Baerum. La secția de votare din Primăria orașului Oslo a fost prezentat modul de scanare a buletinelor de vot ale votanților înscrși în registrul electoral electronic. La o altă secție de votare reprezentanții Autorității Electorale Permanente au asistat la procesul de votare a alegătorilor care s-au prezentat la secția de votare și au votat pe buletinele de vot tipărite.

Procesul de decriptare și numărare a voturilor electronice

În seara aceleiași zile s-a desfășurat *Ceremonia de decriptare și numărare a voturilor electronice*. Echipa de experți din cadrul Autorității Electorale Permanente a asistat la toate operațiunile derulate după închiderea procesului de votare prin internet, cum ar fi:

- procesul de asigurare a confidențialității votanților (curățare și mixare a voturilor electronice);
- pregătirile pentru numărarea voturilor electronice – programul de verificare a mixării;
- pornirea programului de decriptare;
- decriptarea și numărarea voturilor electronice;
- importarea în sistemul administrativ electoral a rezultatului preliminar al votului electronic;
- trimiterea de notificări către municipalitate;
- verificarea numărării voturilor electronice.

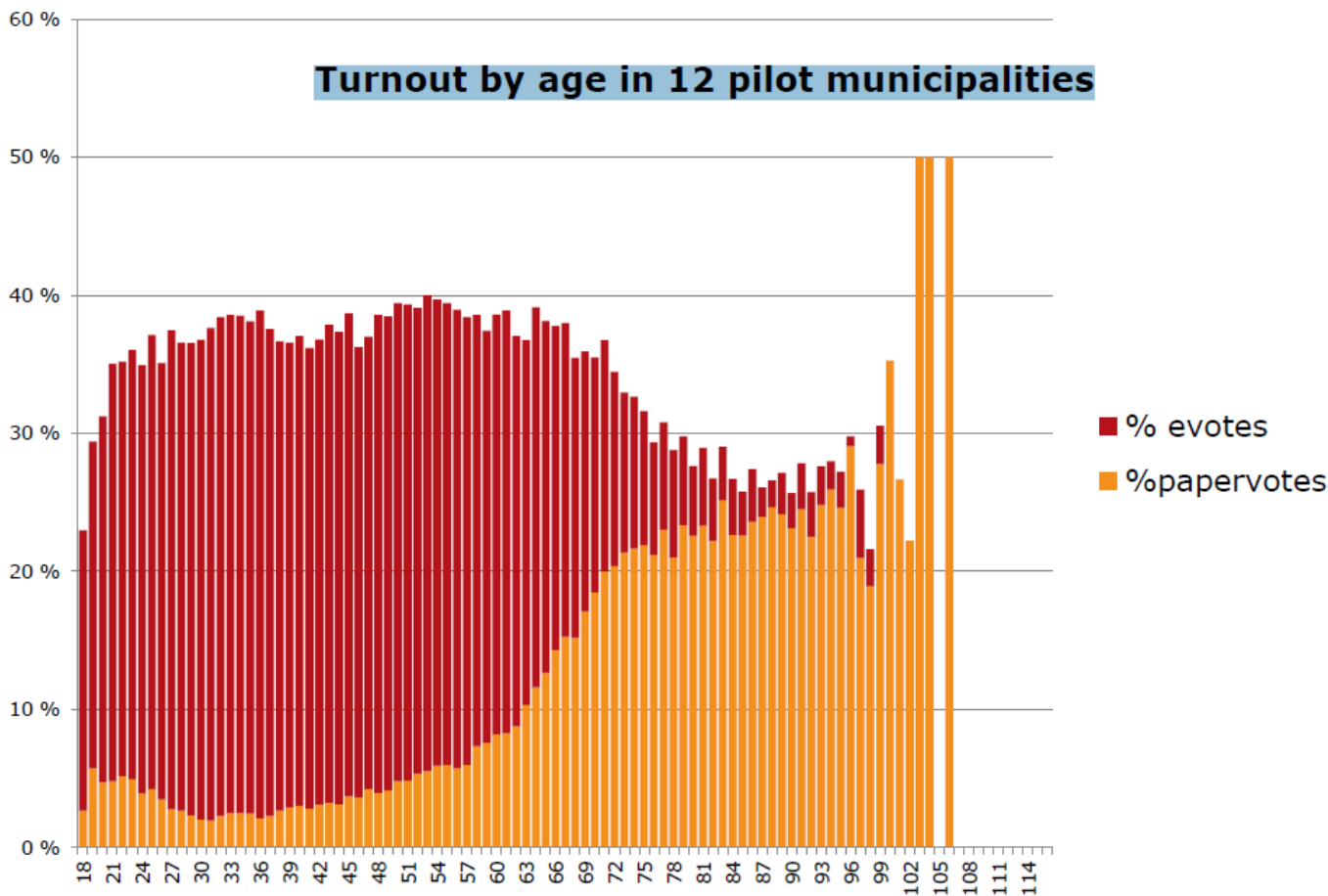
Totodată membrii delegației Autorității Electorale Permanente au avut ocazia să discute cu membrii Comitetului Național Electoral de Vot Electronic din Norvegia.

Operațiunile la care echipa de experți din cadrul Autorității Electorale Permanente a asistat, dar și discuțiile cu reprezentanții autorităților norvegiene implicate în procesul de votare prin internet au relevat faptul că Norvegia

acordă o atenție deosebită dezvoltării sistemului de vot prin internet venind în întâmpinarea așteptărilor noii generații de alegători.

De asemenea, se acordă o atenție deosebită securității sistemului de vot electronic. O premisă foarte importantă pentru folosirea sistemului electronic de

vot în Norvegia este nivelul ridicat de încredere al electoratului în capacitatea guvernului de a administra în bune condiții procesul electoral. Totodată, nivelul relativ scăzut al conflictelor politice este un alt factor care stă la baza încrederii cetățenilor norvegieni în sistemul electronic de vot.

Situația prezenței la vot pe categorii de vârstă și proporția dintre voturile prin internet (roșu) și cele prin corespondență – sistemul clasic.

RAPORT PRIVIND ACTIVITATEA OBSERVATORILOR AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE LA ALEGERILE PREZIDENȚIALE DIN AZERBAIJAN 9 OCTOMBRIE 2013

Cristian Alexandru LEAHU
*Director of Legislation, Parliament
Liaison and Election Dispute Resolution
Department*
Cosmin Nicușor PINTEA
Councilor – IT Department

Cristian Alexandru LEAHU
*director Direcția Legislație, Legătura cu
Parlamentul și Contencios Electoral*
Cosmin Nicușor PINTEA
consilier – Direcția Informatică

Abstract

The Azerbaijan presidential elections held on the 9th of October, this year, were managed efficiently by the Central Electoral Commission, which demonstrated professionalism and transparency.

În perioada 7 – 10 octombrie 2013, o delegație a Autorității Electorale Permanente, formată din domnul Cristian Alexandru Leahu - directorul Direcției legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral și domnul Cosmin Nicușor Pinteă – consilier – Direcția informatică, s-a deplasat la Baku, în misiune de observare internațională a alegerilor prezidențiale care au avut loc în Republica Azerbaijan la data de 9 octombrie 2013.

În Republica Azerbaijan, președintele este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, conform sistemului electoral majoritar cu două tururi de scrutin. Mandatul președintelui este de 5 ani. Președintele poate avea un număr nelimitat de mandate. Alegerea președintelui este reglementată de Codul Electoral din anul 2003 (modificat ultima dată în aprilie 2013) și de Constituția din 1995 (ultima dată modificată în 2009). Candidații pot fi independenți sau propuși de către partide, alianțe politice sau de către un grup de 100 de alegători. Toți candidații trebuie să prezinte o listă de susținători cuprinzând cel puțin 40.000 de alegători înregistrați, cu un minim de 50 de semnături de la cel puțin 60 de circumscripții electorale, și să dezvăluie activele lor financiare.

În decursul zilei de 8 octombrie 2013 membrii delegației române, în calitate lor de observatori au avut o întâlnire cu domnul Natig S. Mammadov

– vicepreședintele Comisiei Electorale Centrale din Azerbaijan. La această întâlnire au mai participat vicepreședintele CEC Georgia, dl. David Kirtadze, vicepreședintele CEC Bulgaria, dna. Maria Musorlieva, membrii CEC Bulgaria, dna. Silva Dyukendzhieva, dl. Alexander Andreev. Discuțiile au vizat aspecte specifice ale sistemelor electorale din cele trei țări. La alegerile prezidențiale din Azerbaijan au fost acreditați un număr mare de observatori interni, observatori internaționali, precum și reprezentanți ai mass-mediei locale și internaționale.

Programul zilei de 9 octombrie 2013 a inclus vizitarea a 20 de secții de votare din orașele Baku și Shumgait, ocazie cu care s-a constatat că logistica electorală era una unitară. Secțiile de votare erau dotate cu urne de vot transparente. În fiecare secție de vot erau așezate câte 10 cabine iluminate în interior. O particularitate a desfășurării operațiunilor de votare este dată de faptul că unele secții de votare erau dotate cu camere video care transmiteau live (camere video au fost instalate în 1000 de secții de votare din întreaga țară). În 5 iunie 2013, Comisia Electorală Centrală a întocmit un regulament care reglementa condițiile de folosire a camerelor video, clarificând faptul că înregistrările obținute pot fi folosite ca dovezi în cazul investigațiilor efectuate cu ocazia plângerilor sau contestațiilor. La sediul birourilor electorale de circumscripție erau urmărite aceste imagini transmise de la sediul secțiilor de votare. În data de 9 octombrie 2013 observatorii au vizitat și sediul unui astfel de birou electoral de circumscripție.

Pe parcursul vizitelor efectuate la secțiile de votare nu au fost constatate nereguli grave cu privire la respectarea procedurilor de votare, operațiunile electorale desfășurându-se într-un climat general pașnic caracterizat prin normalitate, transparență și corectitudine. Una dintre problemele întâlnite direct de către delegația română o constituie

înscrierea unui număr mare de alegători pe listele electorale suplimentare, ca urmare a omisiunii înscrierii acestora pe listele electorale permanente.

În ziua alegerilor, cu ocazia vizitării secțiilor de votare din Baku și Shumgait nu s-au observat elemente de natură să ateste existența unor situații care să contravină reglementărilor legale electorale, hotărârilor Comisiei Electorale Centrale și nici iregularități în măsură să influențeze procesul electoral. Observatorii au avut o întâlnire cu domnul Pavel Cabacenco – membru în misiunea OSCE/ODIHR de observare a alegerilor, ocazie cu care s-a discutat despre misiunea de observare și s-au schimbat informații privind constatările făcute la nivelul secțiilor de votare vizitate.

După încheierea procesului electoral, delegații români au asistat la închiderea unei secții de votare și la numărarea voturilor după care, împreună cu ceilalți observatori internaționali acreditați la alegerile prezidențiale din Azerbaijan, au fost invitați la sediul Comisiei Electorale Centrale unde a fost publicată prezența la vot (72,3%). Totodată, la sediul Comisiei Electorale Centrale a fost prezentat softul și modul de operare pentru transmiterea și centralizarea proceselor verbale ale secțiilor de votare.

Primele rezultate oficiale ale alegerilor prezidențiale din Azerbaijan desfășurate în data de 9 octombrie 2013 au arătat că din cei 10 candidați înscriși în cursa prezidențială, pe primul loc s-a situat domnul Ilham Aliyev, actualul președinte, care a primit 84,5% din voturile valabil exprimate, în timp ce liderul opoziției, domnul Jamil Hasanli s-a situat pe locul 2 cu un total de 5,5% din voturi.

Cu toate că raportul OSCE/ODIHR privind alegerile prezidențiale din Azerbaijan a fost negativ, se poate concluziona că alegerile prezidențiale din Azerbaijan au fost gestionate eficient de către Comisia Electorală Centrală, aceasta demonstrând profesionalism și transparență.

CALL FOR PAPERS

Revista „Expert electoral”, editată de Autoritatea Electorală Permanentă, primește spre publicare articole științifice aferente domeniului electoral precum și din domenii conexe cum ar fi drepturile omului, științe politice, științe juridice și administrative, adică articole cu caracter interdisciplinar și care nu au fost sau nu urmează a fi valorificate prin publicare la alte reviste sau volume ale unor simpozioane științifice.

Autorii pot transmite propunerile de articole la adresa de **e-mail:** expert.electoral@roaep.ro

Revista „Expert electoral” este o publicație trimestrială de studii, cercetări și analize cu tematică electorală. Autoritatea Electorală Permanentă a inițiat editarea acestei reviste cu scopul de a crea o platformă de dezbateri a subiectelor referitoare la reglementarea și administrarea proceselor electorale.

Pentru Nr. 5 al revistei Expert Electoral termenul limită pentru transmiterea articolelor este 1 martie 2014. Articolele se pot comunica la adresa de e-mail: expert.electoral@roaep.ro

PORTALUL ELECTORAL WWW.ROAEP.RO

Autoritatea Electorală Permanentă a lansat în luna martie 2013 o nouă versiune a paginii sale de web www.roaep.ro.

Noul www.roaep.ro a fost gândit ca un portal electoral modern în spațiul căruia publicul să găsească toate informațiile privind procesele electorale, atât cele desfășurate, cât și cele în curs de desfășurare sau care urmează să aibă loc.

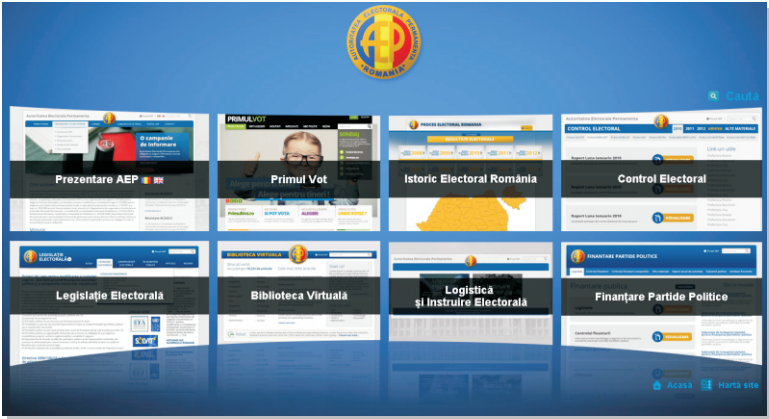
Secțiunea **LEGISLAȚIE ELECTORALĂ** conține actele normative în vigoare care guvernează procesele electorale, dar și proiecte pentru îmbunătățirea, perfecționarea și armonizarea cu acquis-ul comunitar, a cadrului legislativ electoral românesc.

Secțiunea **ISTORIC ELECTORAL** cuprinde date referitoare la toate alegerile și referendumurile din România începând cu anul 1990. De asemenea, înglobează site-urile Birourilor Electorale Centrale începând cu anul 2007.

Secțiunea **FINANȚARE PARTIDE POLITICE** include informații privind aplicarea legii finanțării activității partidelor politice și a campaniilor electorale, date despre alocarea subvențiilor partidelor politice, dar și îndrumarea partidelor politice sau a candidaților independenți privind legalitatea finanțării.

LOGISTICA ȘI INSTRUIREA ELECTORALĂ reprezintă două coordonate importante ale AEP. Secțiunea prezintă atât elemente de logistică

electorală, cât și materiale necesare instruirii actorilor implicați în procesul electoral.

De asemenea, secțiunea **CONTROL ELECTORAL** conține date despre acțiunile de control privind îndeplinirea atribuțiilor legale în materie electorală de către autoritățile administrației publice.

BIBLIOTECA VIRTUALĂ a fost concepută ca o secțiune de resurse documentare electorale dedicată persoanelor cu preocupări în domeniu, specialiști din mediul academic, universitar, societatea-civilă sau mass-media.

PRIMUL VOT este o secțiune dedicată tinerilor care împlinesc 18 ani și pentru care următoarele alegeri reprezintă ocazia de a-și exercita pentru prima dată drepturile electorale.

Autoritatea Electorală Permanentă
Str. Stavropoleos, nr. 6, Sector 3, București
www.roaep.ro